

ДЖОН ДИКСЪН КАР КУТИЙКАТА ЗА ЕНФИЕ

Превод от английски: София Василева, 1984

chitanka.info

I

Когато Ив Нийл реши да се разведе с Нед Атуд, искът ѝ не беше оспорен. И въпреки че обвинението бе за изневяра с известна тенисистка, вдигна се много по-малко шум, отколкото Ив очакваше.

Бяха се венчали в Париж — в американската църква на авеню Джордж V. Така че един развод в Париж беше валиден и в Англия. В английската преса се промъкнаха само няколко реда. Ив и Нед се бяха установили в Ла Бандлет — „панделката“, ивицата сребрист бряг, който в онези дни на спокойствие беше може би най-модният от всички морски курорти на Франция, и с Лондон им бяха останали вече съвсем малко връзки. Тук намек, там иронична усмивка и въпросът изглеждаше приключен.

Но на Ив самият развод ѝ се струваше по-унизителен, отколкото семейното ѝ положение след това.

Нямаше съмнение, че и то е отвратително. Състоянието ѝ беше последица от нервното напрежение, което бе довело дори нея, с лекия ѝ характер, пред прага на истерията. А освен това трябваше непрекъснато да се бори с присъдата на хората поради злощастната си външност.

— Мила моя — каза една жена, — която и да се беше омъжила за Нед Атуд, трябваше да е наясно какво я чака.

— А ти сигурна ли си — отговори друга, — че вината е само у единия? Ами погледни снимката ѝ. Само я погледни.

По онова време Ив беше на двадесет и осем години. На деветнадесет бе наследила богатството на баща си, който имаше солиден брой памукопредачници в Ланкашър и всички основания да се гордее с дъщеря си. На двадесет и пет тя се бе омъжила за Нед Атуд — първо, защото беше хубав, второ, защото тя беше самотна, и трето, защото той съвсем сериозно я бе заплашил, че ще се самоубие, ако тя откаже да се омъжи за него.

Ив изглеждаше като най-опасна покорителка на мъжките сърца, а всъщност бе с мек, добродушен нрав и съвсем не подозираше тази си

способност. Беше стройна, доста висока, с такава фигура, каквато красеше Цирцея на Лъобек от Плас Вандом. Имаше светлокестенява коса, дълга и тежка като грива, с прическа, която смътно напомняше пицността от времето на крал Едуард VII. Светлият ѝ розов тен, сивите очи и леката усмивка допълваха това впечатление. Французите особено силно се поддаваха на въздействието ѝ. Дори съдията, който ѝ даде развод, изглежда, имаше известни подозрения.

Според френските закони, преди да се даде развод, двете страни трябва да се срещнат — лице с лице, за личен разговор — като последен опит да се види дали противоречията между тях могат да се загладят. Ив помнеше онази сутрин в кабинета на съдията във Версай, онова топло априлско утро, изпълнено с магията, която раздвижва Париж напролет.

Съдията — любезен, припрян човек с бакенбарди — беше съвсем искрен. Но в държането му се долавяше прекалена театралност.

— Мадам! — започна той. — Мосю! Умолявам ви, преди да е станало твърде късно, да се спрете и да размислите!

Що се отнася до Нед Атуд...

Човек можеше да се закълне, че той е същинска божа кравица. Завидното обаяние, което се излъчваше от него в този миг и което самата Ив усещаше, оживяваше слънчевата стая. Дори снощното препиване не можеше да го помрачи. Наскърбено и умолително, изражението му на разкаяние вдъхваше доверие. Със светла коса и сини очи, все така младолик, въпреки че беше прехвърлил тридесет и петте, той стоеше до прозореца като олицетворение на нетърпеливо очакване. Ив беше готова да признае, че е ужасно, объркващо привлекателен и това беше причината за всичките му неприятности.

— Какво мога да кажа аз за брака? — подхвана съдията.

— Недейте! — помоли Ив. — Моля ви!

— Ако можех да убедя мадам и мосю да размислят...

— Мен няма защо да ме убеждавате — каза с пресипнал глас Нед. — Никога не съм искал този развод.

Дребничкият съдия се извърна бързо и сякаш се извиси над него.

— Замълчете, мосю. Вие сте този, който е прегрешил. Вие трябва да поискате извинение от мадам.

— Моля за извинение — побърза да каже Нед. — На колене, ако искате.

И той тръгна към Ив, а съдията поглади бакенбарди и погледна с надежда. Нед беше привлекателен. А беше и много умен. Ив си зададе въпроса дали някога ще може да се освободи от него и потръпна от страх.

— Съответницата по това дело — продължи съдията и тайно си погледна бележките, — тази мадам... — той отново си погледна бележките — Буулмеер-Смийт...

— Ив, тя не означава нищо за мен! Кълна се — нищо!

Ив рече с досада:

— Не сме ли говорили вече за всичко това?

— Бетси Булмър-Смит е една крава и уличница — каза Нед. — Не знам какво ми стана. Ако от нея ревнуваш...

— Не ревнувам от нея. Но опитай да изгориш нейната ръка със запалена цигара, ей така, от злоба, и ще видиш дали ще ѝ хареса.

Израз на безпомощно и безнадеждно оскърбление премина през лицето на Нед и той заприлича на момченце, което не са разбрали.

— Не ме обвиняваш за *това*, нали?

— Не те обвинявам за нищо, драги Нед. Само искам цялата тая история да свърши. Моля те!

— Бях пиян. Не знаех какво правя.

— Нед, хайде да не спорим. Казах ти, че няма значение.

— Тогава защо си толкова несправедлива към мен?

Тя беше седнала до голяма маса с внушителна мастилница. Нед сложи ръка върху нейната. Те говореха на английски, а дребничкият съдия не знаеше езика. Той се закашля, извърна се и започна да проявява разпален интерес към картината, която висеше зад библиотеката. Изведнъж, така както Нед беше стиснал ръката ѝ, Ив си зададе въпроса дали те не искат да я накарат да се върне при него против волята ѝ. Това, което казваше Нед, в известен смисъл беше вярно. С целия си чар и интелигентност, като малко дете, той не съзнаваше, че му е присъща известна жестокост.

Жестокостта — дори малко комичната „морална жестокост“, от която Ив винаги се беше отвращавала като от лицемерна полумярка, би била причина за развод. Но с обвинението в прелюбодеяние всичко беше бързо и сигурно. С него се приключваше всичко. Беше достатъчно. В семейния ѝ живот с Нед имаше неща, които тя не би признала пред съда за нищо на света.

— Бракът — започна съдията, като се обърна към картината над библиотеката — е единствената подобаваща участ за мъжа и жената.

— Ив, моля те, дай ми още една възможност?

Веднъж, като бяха на гости, един безличен психолог беше казал на Ив, че е по-податлива от повечето хора към силата на внушението. Но тя не беше чак толкова податлива към това, което ѝ се внушаваше сега.

Докосването на Нед не я развълнува, а дори ѝ беше неприятно. Нед наистина я обичаше по свой начин. За миг тя изпита изкушение — изкушението просто да избегне цялата тази нервна обстановка, притесненията и бъркотията, като каже „да“. Но да кажеш „да“ от мекушавост, да кажеш „да“ само за да избегнеш неприятностите беше безпредметно, ако означаваше да се върнеш при Нед и при навиците на Нед, и при приятелите на Нед, при едно съществуване, когато ти се струва, че живееш непрекъснато в непрани дрехи. Ив се чудеше дали да се изсмее на бакенбардите на съдията, или да избухне в плач.

— Съжалявам — отвърна тя и стана.

Съдията се обърна с пламъче на надежда.

— Мадам казва...?

— Не, няма да стане — отговори Нед.

За миг тя се уплаши, че той ще счупи нещо, както преди, когато го прихванеше. Но му се размина, сякаш нищо не се бе случило. Стоеше, гледаше я втренчено и дрънкаше монети в джоба си. Усмихна се и разкри здравите си зъби. В угълчетата на очите му се вдълбаха ситни бръчици.

— Знаеш ли, ти все още ме обичаш — заяви той с такава наивност, която показваше, че наистина си вярва.

Ив си взе чантата от масата.

— Нещо повече, аз ще ти го докажа — добави той. Като срещна погледа ѝ, усмивката му стана по-широка. — О, не сега. Трябва ти време да се поохладиш, или може би да ти се постопли сърцето. Аз си отивам за известно време. А когато се върна...

Той не се върна.

Решена да излезе на глава със съседите, но в постоянен страх от това, което те биха могли да кажат, Ив се установи в Ла Бандлет. Нямахше основания да се тревожи. Никой не си даваше труд да разбере какво става във вила „Мирамар“ на Рю де-з-Анж. В курортни места

като Ла Бандлет, които съществуват само заради краткия сезон на светски живот и за английските и американски гости, дошли да си проиграват парите в казиното — любопитството се намира в пълен вакуум. Ив Нийл не познаваше никого на Рю де-з-Анж и никой не я познаваше.

С напредването на пролетта и началото на лятото тълпите се заизсипваха в Ла Бандлет. Боядисаните му къщи със странни кулички напомняха на градче от филмите на Уолт Дисни. Въздухът благоухаеше на бор; открити файтони трополяха и подрънкваха из широките улици; близо до Казиното се намираха двата големи хотела „Донжон“ и „Британи“, оживени от сенниците и скупчените псевдоготически кули, които се издигаха в небето.

Ив странеше от Казиното и заведенията. След главоболията и напрежението от живота с Нед Атуд тя беше и изнервена, и отегчена — едно много опасно съчетание. Беше самотна, но мразеше да бъде в компания. Понякога играеше голф — рано сутрин, когато няма никой друг на игрището, или яздеше на кон през обраслите с храсталаци пясъчни дюни край морето.

И тогава срещна Тоби Лос.

Семейство Лос живееха точно срещу нейната къща на Рю де-з-Анж и това донякъде я смущаваше. Беше малка тясна уличка с бели и розови каменни къщи с градинки, скрити зад зидовете на оградите. Но улицата беше така неприятно тясна, че човек можеше да види ясно какво става зад прозорците на отсрещните къщи. А това пораждаше обърквачи размисли.

Когато живееше тук заедно с Нед, на няколко пъти Ив смътно бе забелязвала хората от другата страна на улицата. Имаше един възрастен човек — оказа се, че това е сър Морис Лос, бащата на Тоби, който веднъж-дваж ги беше заглеждал втренчено, сякаш бе озадачен от нещо. Приветливото му аскетично лице се запечата в паметта на Ив. Имаше и някакво червенокосо момиче и една жизнена възрастна жена. Но до онова утро на игрището за голф Ив не бе виждала самия Тоби.

Беше горещо, спокойно утро към средата на месец юни. Много малко хора в Ла Бандлет бяха вече будни. Площадките за началото на играта, зелените пътеки между тях, все още с проблясъци от росата и ивицата от борове, която закриваше гледката към морето, бяха в плен на жегата и безмълвието. Ив играеше лошо и когато приближи към

края на третата площадка, намери се в трапа с пясък на едно от препятствията.

Почувствува се окаяна и недоволна след безсънната нощ, смъкна от рамото си чантата за голф и я метна на земята. Стори ѝ се, че ненавижда играта. Седна на края на трапа и се загледа в достигнатата позиция. Все още гледаше натам, когато след силен кос удар една топка изсвистя надолу по пътеката и тупна в тревата на ръба на препятствието. После се плъзна оттам и се претърколи в пясъка на метър от краката ѝ.

— Идиот — каза високо Ив.

След минута-две топката беше последвана от млад човек, който се изкачи от другата страна на препятствието и очертан на хоризонта, я погледна отвисоко.

— Боже мой, не знаех, че сте тук.

— Нищо, нищо.

— Нямах намерение да играя през вас. И трябваше да извикам.

Аз...

Той се изкатери през препятствието, скочи на пясъка и развърза тежка торба, в която имаше към две дузини стикове. Беше здрав, обикновен, доста скован млад мъж с най-приятното изражение, което Ив беше виждала от доста време. Гъстата му кестенява коса беше късо подстригана. Малките мустачки му придаваха донякъде светски вид, който беше в контраст със сериозното благородство на държането му.

Той спря и се загледа в Ив. Всичко у него беше както подобава, освен може би вълната от червенина по лицето му. Виждаше се, че се опитва отчаяно да я възпре, че се ругае вътрешно и разбира се, все повече се изчервяваше.

— Виждал съм ви и друг път — заяви той.

— Наистина ли? — попита Ив със съзнанието, че би могла да изглежда и по-добре.

И тогава прямотата на Тоби Лос стигна с един скок до онова, което дипломатичност като неговата би постигнала за месеци.

— Кажете ми, омъжена ли сте все още и въобще...

Завършиха играта заедно. Още на другия ден следобед Тоби Лос съобщи, че се е запознал с една чудесна жена, която била омъжена за някаква свиня, но понесла всичко по начин, който трябва да предизвика всеобщо възхищение.

Е, това наистина беше вярно. Но такива съобщения като правило не се приемат добре от семейството на един млад мъж.

Ив, която смяташе, че познава хората, си въобразяваше, че знае какво впечатление ще направи това на семейство Лос. Можеше да си представи безизразните лица на вечеря, дискретното покашляне или косия поглед, небрежното „Нима, Тоби“, последвано от забележката, че би било интересно човек да се запознае с такава личност за образец. От жените в семейството, лейди Лос и сестрата на Тоби — Джанис, Ив очакваше враждебност, едва прикрита от добро възпитание.

Затуй тя бе поразена от онова, което се случи.

Те просто я приеха. Получи покана за чай в пищната градина зад вилата на семейство Лос. Преди да си бяха разменили и десетина думи, и двете страни вече знаеха, че всичко е наред и помежду им ще възникне приятелство. Случват се такива неща. Дори и в света, какъвто го познаваше Нед Атуд и какъвто за нещастие и аз, и вие често го виждаме, такива неща се случват. Объркването на Ив се превърна в гореща благодарност, разчупи леда, сковал нервите ѝ; дори едва ли не я изплаши, защото се почувствува толкова щастлива.

Хелена Лос, майката на Тоби, искрено харесваше Ив. Двадесет и три годишната червенокоса Джанис се възхищаваше от красотата ѝ, направо беше влюбена в нея. Вуйчо Бен, въпреки че си пушеше лулата и говореше малко, неизменно взимаше нейна страна при спор. Сър Морис, главата на семейството, често искаше мнението ѝ за някоя вещ от колекцията си. Това беше церемониалното въвеждане в семейството.

Що се отнасяше до Тоби...

Тоби беше много добър, много съзнателен млад човек. Нека не прозвучи като одумване. Ако понякога у него имаше нещо, което да подсказва желание за важничене, то чувството му за хумор служеше за компенсация.

— В края на краищата налага се да бъде такъв — изтъкна той веднъж.

— Какъв такъв? — попита червенокосата Джанис.

— Като жената на Цезар — отвърна Тоби. — Щом съм управител на клона на банката „Хуксън“ в Ла Бандлет — дори и сега изпита приятна тръпка от тези думи, — аз трябва да бъда предпазлив. Лондонските банки не насърчават разпуснатостта.

— А има ли банки, които да я насърчават? — попита Джанис. — Искам да кажа, че дори във френските банки човек рядко може да види чиновници, които да са скрили блондинки зад гишетата си или пък да са се натряскали в работно време.

— Аз пък мисля — отбеляза Хелена Лос мечтателно, — че една банка с пияни чиновници би била сред най-благородните неща, измислени някога.

Тоби бе сякаш малко изненадан. Но той обмисли въпроса сериозно, като поглаждаше мустачките си.

— Банката „Хуксън“ е една от най-старите в Англия. Заемала е това място до Темпъл Бар^[1] още когато се е занимавала със златарство.

Той се обърна към Ив:

— Татко има в колекцията си една от златните фигурки, които някога са се използвали като емблема на банката.

Това изявление, както обикновено, беше посрещнато с овладяно мълчание. Отношението на семейството към хобито на сър Морис — неговата колекция — се колебаеше между домашната шега и признанието, че сред останалите дрънкулки е открил някои наистина ценни неща.

Държеше колекцията си в кабинета на горния етаж — една доста просторна стая над улицата. Обикновено оставаше до късно да се занимава с нея. В злополучното старо време Ив и Нед веднъж-дваж бяха поглеждали насреща от прозореца на спалнята си и бяха виждали в кабинета с дръпнати завеси стареца с лупа в ръка, приветливото лице, което се беше запечатало в съзнанието ѝ, шкафчетата със стъклени вратички покрай стените.

Сега за онези дни не се споменаваше нищо. Що се отнасяше до семейство Лос, все едно че Нед Атуд никога не бе съществувал. Наистина веднъж сър Морис беше подхванал темата по заобиколен начин, но се поколеба и я изостави след един особен поглед, който Ив не разбра.

А после, към края на юли, Тоби ѝ направи предложение за женитба.

Ив изобщо не беше разбрала колко много разчита на него, как жадува за сигурност и смях, искрен смях. На Тоби човек можеше да се опре. И ако някога се държеше към нея така, сякаш тя е фигура от

някакъв витраж, това, колкото и да е парадоксално, предизвикваше у нея повече нежност.

Навремето в Ла Бандлет имаше едно скромно заведение, наречено „Горският ресторант“, където се вечеряше на открито под хартиени фенери сред дърветата. Ив изглеждаше особено красива тази вечер — в седефеносиво, което подчертаваше топлината на кожата ѝ, по-скоро с оттенък на розово, отколкото бледа. От другата страна на масата седеше Тоби, въртеше някакъв нож между пръстите си, а в държането му нямаше и следа от важничене.

— Е, и какво? — каза той направо. — Знам, че не те заслужавам — как ли би се присмял Нед Атуд на тези думи, — но аз много те обичам и мисля, че бих могъл да те направя щастлива.

— Здравсти, Ив — каза някакъв глас зад рамото ѝ.

За един ужасен миг тя си помисли, че Нед ѝ е проговорил.

Но макар да не беше Нед, оказа се един от неговите приятели. Никога не бе очаквала да срещне някой от тях в заведение като „Горският ресторант“. Обикновено по време на курортния сезон те вечеряха в десет и половина и след това продължаваха в Казиното, където оставаха цяла нощ и залагаха малко, но умело. Ив разпозна лицето, което ѝ се хилеше, въпреки че не можеше да си спомни името.

— Един танц? — покани я мистър Безименен с отегчения си глас.

— Не, благодаря. Тази вечер няма да танцувам.

— О, жалко — промърмори мистър Безименен и изчезна.

Очите му ѝ припомниха някакво събиране; стори ѝ се, че той почти ѝ се присмива в лицето.

— Приятел ли ти е? — попита Тоби.

— Не — отговори Ив. Оркестърът отново засвири, валс отпреди няколко години. — Приятел на бившия ми съпруг.

Тоби взе да се покашля непрекъснато. Може да беше просто романтична привързаност от негова страна, идеализирана представа за жена, която не е съществувала, но от това го болеше като от физическа рана. Никога не бяха говорили за Нед Атуд — тоест Ив не беше казала на Тоби истината за Нед. Различията им, беше казала тя, били въпрос на темперамент. „Той всъщност е много приятен.“ И тази лекомислена забележка беше пробола иначе безстрастното сърце на Тоби Лос с най-острото жило на ревността.

Той се изкашля за дванадесети път.

— А по онзи въпрос, искам да кажа... задето те помолих да се омъжиш за мен. Ако ти трябва време да обмислиш...

Музиката на оркестъра, която докосваше съзнанието на Ив, припомни жалки моменти от миналото.

— Аз... аз знам, че не съм такъв, какъвто трябва да бъда — продължи неспокойно Тоби и остави ножа на масата. — Но би ли могла да ми кажеш нещо насочващо дали отговорът ти ще бъде да, или не...

Ив протегна ръце през масата.

— Да — каза тя. — Да, да, да!

Тоби мълча цели десет секунди. Облиза устни. Сложи ръцете си върху нейните, но така внимателно, сякаш все още докосваше някакъв витраж, а после, като се сети със закъснение, че показва чувствата си на обществено място, бързо ги прибра. Благоговението в погледа му изненада Ив и доста я обезпокои. През ума ѝ мина мисълта дали Тоби Лос въобще знае нещо за жените.

— Е, и? — попита тя.

Тоби се замисли.

— Може би е най-добре да си поръчаме още по едно питие — реши той. После поклати глава, бавно и някак учудено. — Знаеш ли, това е най-щастливият ден в живота ми.

Годежът им беше обявен в последния ден на юли.

Две седмици по-късно в бара на хотел „Плаза“ в Ню Йорк Нед Атуд научи за него от един познат, който току-що беше пристигнал. Няколко минути той стоя абсолютно неподвижно, като въртеше непрекъснато чашата си. После излезе навън и си купи билет за парахода „Нормандия“, който тръгваше след два дни.

И така, неподозирано и от тримата, около една вила на Рю де-з-Анж се надигаше мрачна трагедия.

[1] Т.е. в центъра на Лондон. — Б.пр. ↑

II

Беше към един без петнадесет след полунощ, когато Нед Атуд сви от Булвар дю Казино по Рю де-з-Анж.

Нейде далеч лъчът от големия фар обхождаше небето. Жегата на деня беше започнала да намалява, но топлите вълни сякаш се надигаха от напечения асфалт и досега. Улиците на Ла Бандлет бяха притихнали. Малкото летовници, които все още оставаха в края на сезона, бяха в казиното и играеха до зори.

Затова никой не видя един младолик мъж в тъмен костюм от мъхест плат и мека шапка, който се поколеба в началото на Рю де-з-Анж, преди да потъне в нея. Беше стиснал зъби и очите му бяха безжизнени, като че ли бе пил. Но поне онази нощ Нед не беше пиян, като се изключи опиянението от едно чувство.

Ив никога не беше преставала да го обича — това беше фактът, в който си оставаше убеден.

Постъпи неразумно — сега бе готов да го признае, — като се похвали онзи следобед на терасата на хотел „Донжон“, че ще я спечели отново. Това беше грешка. Трябваше да се промъкне тихичко в Ла Бандлет, така тихо, както сега се промъкваше по Рю де-з-Анж с ключ от вилата на Ив в ръка.

Вила „Мирамар“, където тя живееше, беше по средата на улицата, от лявата страна. Като приближи, Нед инстинктивно погледна към отсрещната къща. Вилата на семейство Лос, както и тази на Ив, беше голяма, четвъртита, от бял камък, с покрив от яркочервени керемиди. И тя беше на няколко метра от улицата зад висока ограда с желязна решетка на вратата.

И Нед видя онова, което очакваше да види. Тъмен приземен етаж. Тъмен горен етаж, с изключение на двата светещи прозореца на кабинета на сър Морис Лос. Стоманените жалузи бяха прибрани встрани от тези прозорци; завесите не бяха спуснати, защото нощта беше гореща.

— Добре! — каза Нед на глас и пое ароматния въздух в дробовете си.

Въпреки че едва ли можеше да се страхува, че старецът ще го чуе, и макар да нямаше причина да се тревожи, той все пак пристъпяше тихо. Отвори външната врата в оградата около вилата на Ив. Бързо мина по късата пътечка до входната врата. Пъхна ключа, запазен от по-добри или поне по-бурни времена; отново си пое дълбоко дъх, помоли се наум пред своите езически богове и тръгна напред, както беше според плана му.

Дали Ив спеше, или беше будна? Това, че от вила „Мирамар“ не идваше светлина, не означаваше нищо. Ив открай време имаше навик — той го беше нарекъл „болезнено почтен“ — да затуля с пердета всеки прозорец, щом падне вечер.

Но холът на приземния етаж беше тъмен. Усещаше се дъх на лак за мебели и кафе, който сякаш е неделима част от френските къщи; това съживи всяка подробност от миналото. Стигна опипом до стълбището и се заизкачва на пръсти.

Бяха тесни, елегантни стълби с балюстрада от филигранен бронз, които прилягаха до стената като извивката на раковина. Но бяха високи и стръмни, а дебелия пътека върху тях бе закрепена със старомодни месингови пръчки. Колко пъти се беше качвал по тези стълби в тъмното! Колко пъти беше чувал ударите на часовника и бе усещал как едно дяволче се размърдва в душата му, защото я обичаше, а тя (мислеше си той) може би не му беше вярна. Една от пръчките на стълбата, сети се той, почти горе, недалеч от вратата на спалнята на Ив, беше разхлабена. Много пъти се беше спъвал в нея, а веднъж дори изруга, че тя ще стане причина за смъртта му.

Нед се държеше с една ръка за перилата. Ив беше още будна. Насреща се виждаше тънка светла линия под вратата на спалнята ѝ. Погълнат от тази светлина той забрави за разхлабената пръчка на стълбата, която се бе зарекъл да избягва, и естествено спъна се в нея и се просна на земята.

— По дяволите! — изруга той високо.

В спалнята си Ив чу шума. Знаеше кой е.

Тя седеше пред огледалото на тоалетката и решише косата си с бавни, сигурни движения на четката. Лампата, която висеше над огледалото — единствената светлина в стаята — подчертаваше

топлината на тена ѝ, гривата от светлокестенява коса, която падаше по раменете ѝ, блясъка на сивите ѝ очи. Когато отметнеше глава назад с движението на четката, закръглеността на шията ѝ се разкриваше над предизвикателно изправените ѝ рамене. Носеше бяла копринена пижама и бели сатенени пантофи.

Ив не се обърна. Продължи да разресва косата си. Но за миг почувствува някакъв сляп ужас, преди вратата зад гърба ѝ да се отвори и в огледалото да се появи лицето на Нед Атуд.

Въпреки че бе съвършено трезвен, Нед почти плачеше.

— Виж какво — започна той още на прага, — ти не можеш да направиш такова нещо!

Ив се чу да говори. Ужасът ѝ не бе намалял — напротив, увеличаваше се. Но тя продължи да си четка косата, за да скрие може би потрепването на някакъв нерв в ръката си.

— Тъй си и мислех, че си ти — каза тя тихо. — Да не си се побъркал съвсем?

— Не! Ааз...

— Тихо, за бога!

— Обичам те — каза Нед и разпери ръце.

— Ти ми се закле, че си загубил този ключ. Значи пак си ме излъгал?

— Сега не е време да спорим за дреболии — каза Нед, който очевидно смяташе това за най-неприятната от всички дреболии. — Ти наистина ли ще се жениш за този Лос? — изплю той камъчето.

— Да.

И двамата инстинктивно погледнаха към двата прозореца над улицата, плътно закрити от завесите. И двамата, изглежда, си помислиха за едно и също.

— Мога ли да ти обърна внимание — попита Ив, — че съществува някаква елементарна почтеност?

— Не, докато те обичам.

Нямаше съмнение, той плачеше. Театър ли разиграваше? Ив се усъмни. Поне в този миг нещо се беше промъкнало през безразличното присмехулничество и грандиозната самоувереност, с които гледаше на света. Но то бързо се размина. Нед отново стана такъв, какъвто си беше. Мина бавно през стаята, хвърли шапката си на леглото и седна в едно кресло.

Ив трудно се въздържаше да не закрещи.

— Отсреща... — започна тя.

— Знам, знам!

— Какво знаеш? — попита Ив. Остави четката и се завъртя на столчето пред тоалетката, за да вижда лицето му.

— Старият, сър Морис Лос...

— Виж ти! И какво знаеш за него?

— Стои до късно всяка нощ в една стая насреща — отговори Нед. — Занимава се с колекцията си, или каквото е там. От неговите прозорци се вижда право в тая стая.

В спалнята беше много топло и миришеше на ароматни соли за вада и на цигари. Отпуснат спокойно в креслото, праметнал дългия си крак през облегалката, Нед започна да оглежда стаята. Чертите на лицето му се изостриха присмехулно. В него имаше не само някаква сурова красота, а и челото, и очите, и бръчките около устата показваха въображение и дори интелект.

Погледна към познатите стени, покрити с тъмночервен сатен. Погледна към многобройните огледала. Погледна застланото с кувертюра легло, където сега лежеше шапката му. Погледна телефона до леглото. Погледна единствената лампа над тоалетката.

— Много са благочестиви, нали? — подсказа той.

— Кои?

— Семейство Лос. Ако старият знаеше, че посрещаш някакъв явно добре дошъл гост в един часа посред нощ...

Ив се надигна, но седна отново.

— Не се притеснявай — добави Нед дрезгаво. — Не съм такава свиня, за каквато ме мислиш.

— Тогава ще благоволиш ли да се махнеш оттук?

Тонът му стана отчаян.

— Това, което искам да знам, е: *защо*? — настоя той. — Защо се жениш за тоя?

— Защото, представи си, съм влюбена в него.

— Глупости — каза Нед със спокойно високомерие и отхвърли този отговор.

— Колко време ще ти трябва, за да свършиш онова, което имаш да казваш?

— Не ще да е заради парите — разсъждаваше той. — Имаш повече, отколкото биха могли да ти трябват. Не, моя сладка чаровнице, не е заради парите. По-скоро обратното.

— Какво искаш да кажеш — обратното?

Нед си послужи с отвратителна прямота.

— Защо, мислиш, старият пръч отгатък напире да ожени високомерния си син за теб? Заради твоите пари, мила моя. Та ако щеш вярвай.

Ив искаше да грабне четката и да я запрати по него. Както обикновено, той рушеше всичко, което тя се опитваше да съгради. Беше се отпуснал спокойно, вратовръзката му бе паднала върху сакото на тъмния мъхест костюм, а той имаше напрегнатия вид на човек, който се мъчи да реши някакъв проблем. На Ив ѝ се приплака, чак сърцето я заболя.

— Предполагам, че ти знаеш страшно много неща за семейство Лос — избухна тя.

Той го прие сериозно.

— Не, не ги познавам, но доколкото можах, събрах всички сведения за тях. А ключът на цялата работа...

— Докато сме още на тази тема, да ми върнеш онзи твой ключ — каза Ив.

— Ключ ли?

— Ключа за тази къща. Ключа, който сега ти въртиш на халката около пръста си. Искам да съм сигурна, че това е последният път, когато ме поставяш в такова неудобно положение.

— Ив, за бога!

— Говори по-тихо, моля ти се.

— Ти ще се върнеш при мен — каза Нед и се изправи на креслото. После, като видя израза на лицето ѝ, гласът му стана заядлив. — Какво ти има? Променила си се.

— Променила ли съм се?

— За какво е този пристъп на благочестивост така изведнъж? Ти беше човешко същество. Сега си докачлива и не знам още каква. Откак се запозна с тези Лос, добродетелта ти би накарала и Лукреция да се засрами от себе си.

— Сериозно?

Нед скочи на крака в опасна и задушваща тишина.

— И недей да стоиш тук и да ми казваш „Сериозно?“, и да си вириш носа. Не ми заявявай, че си влюбена в този Тоби Лос. Осмеляваш ли се да го потвърдиш?

— Искам да зная имаш ли нещо против Тоби Лос, драги Нед?

— Нищо, само дето всички разправят, че е слабоумен и високомерен. Може и всичко да му е наред, може да си се фука както си иска, негово величество. Но не е за теб. Каквото и да се случи, само аз ти подхождам.

Ив подскочи.

— Какво, по дяволите, да правиш с такава жена? — извика Нед, обърнат към едно огледало. После замълча. — Предполагам — добави той с израз на лицето, който тя познаваше твърде добре от миналото, — че ми остава само едно.

Ив също изгуби самообладание.

— Толкова си съблазнителна — каза Нед, — особено в тая пижама, че и един отшелник би се забравил. А аз не съм отшелник.

— Само да си приближил!

— Чувствувам се като злодей в мелодрама — каза Нед с внезапно униение. — А героинята се свива пред мен и се страхува да извика да не би... — Той кимна към прозореца. После изражението му се промени. — Добре — каза той лукаво, — защо да не бъда злодей? Защо да не бъда неканеният мерзавец? Ще ти хареса!

— Ще се боря, предупреждавам те!

— Браво! Точно така трябва.

— Нед, не се шегувам.

— Нито пък аз. Ще се бориш. Но само в началото. Нямам нищо против.

— Винаги си признавал, че нямаш чувство за това кое е почтено. Но поне се гордееше, че имаш чувство за спортна чест. Ако...

— Мислиш ли, че старият пръч може да чуе нещо чак от оная страна на улицата?

— Нед, какво правиш? *Дръпни се от тоя прозорец!*

Ив си спомни за лампата над тоалетката, но късно. Тя я напипа над главата си и я угаси, като потопа стаята в тъмнина. Прозорците бяха закрити с тежки брокатени завеси, а под тях имаше дантелени пердета, които обгръщаха отвореното крило. Като попипваше брокатените гънки, Нед повдигна единия край, откъдето навлезе по-

хладен въздух. Той нямаше намерение да създава неприятности на Ив, освен ако не станеше абсолютно наложително; а това, което видя, го окуражи.

— Сър Морис още ли не си е легнал? — попита тя.

— Не, не е. Но не обръща никакво внимание. Държи лупа и разглежда нещо като кутийка за енфие. Чакай!

— Какво става?

— При него има някой, но не мога да видя кой е.

— Сигурно Тоби — шепотът на Ив се надигна и прозвуча като сподавен вик. — Нед Атуд, ще се дръпнеш ли от прозореца?

В този миг и двамата си дадоха сметка, че лампата е угасена.

От Рю де-з-Анж се процеждаше мъждива светлина и профилът на Нед се очерта, когато той се обърна. Непрестореността в държането му, детинската му изненада, когато стаята потъна в тъмнина, бяха опровергани от подигравателно присвистане му устни. Пусна тънката дантела, дръпна завесите и стаята потъна в тъма като под похлупак.

Вътре беше непоносимо горещо. Ив отново потърси ключа за лампата над главата си, но не го напипа. Вместо да го търси повече, тя отстъпи от столчето пред тоалетката и тръгна слепешката през стаята, за да е по-далеч от Нед.

— Слушай, Ив...

— Това започва да става направо смешно. Ще запалиш ли лампата, ако обичаш?

— Как да запаля аз лампата? Ти си по-близо до нея.

— Не, не съм. Аз...

— О! — каза Нед с особен глас.

Тя усети тази интонация и се уплаши още повече. В нея имаше нотка на тържество.

Това, което той не искаше да разбере или в наивната си суета не можеше да проумее, беше, че я отвращава. Положението беше повече от неловко; превръщаше се в кошмар. Ала единственият изход, който никога нямаше да ѝ хрумне, бе да извика за помощ — да извика прислугата например — и да сложи край на всичко това.

Просто Ив Нийл беше свикнала с мисълта, че никой не би повярвал точно на нейното обяснение за подобен инцидент. Нито по-рано, нито сега. От опит го знаеше. В интерес на истината тя се страхуваше да не би прислугата да разбере почти толкова, колкото и да

не би да узнае семейство Лос. Прислужниците клюкарствуваха; шушукаха си зад гърба на всеки нов човек и при всяко разказване все повече разкрасяваха историите. Например Ивет — новата прислужница...

— Посочи ми поне една разумна причина за женитбата ти с този Лос — каза спокойно Нед.

Въпреки че не говореше високо, гласът ѝ прозвуча пронизително от тъмнината.

— Върви си, за бога! Не вярваш, че съм влюбена в него? Но е истина. Както и да е, не съм длъжна да ти давам обяснения за постъпките си. Вече не. Смяташ ли, че имам някакви задължения към теб?

— Да.

— Какви задължения?

— Ей сега идвам да ти покажа.

Той знаеше какво прави тя в тъмнината, все едно че я виждаше ясно. По шумоленето, по изскърцването на пружината той разбра, че е взела пенъора с дантели, метнат на долния край на леглото, и започва да го облича. Беше се напъхала в него и оставаше само единият ръкав, когато Нед стигна до нея.

А имаше и друга опасност. Ив се сети и за нея. Никоя жена — така я бяха уверявали по-земните ѝ познати — не забравя първия мъж в своя живот. Тя може да си мисли, че го е забравила, но въпреки това той остава. Ив беше човешко същество — от месеци беше сама, а Нед Атуд, каквото и да говореха за него, имаше чар. Ами ако...

Тя замахна да го удари, силно, ала несръчно, но той хвана ръката ѝ.

— Пусни ме. Боли.

— Ще мируваш ли?

— Няма. Нед, прислугата...

— Глупости, тук е само старата Мопси.

— Мопси я няма. Имам нова прислужница. А аз не ѝ вярвам. Мисля, че ме шпионира. Както и да е, не можеш ли да проявиш елементарна почтеност?...

— Ще мируваш ли?

— Няма.

Ив беше само малко по-ниска от него. Но беше крехка и нежна, без голяма физическа сила. Сега вече Нед, колкото и объркано да бе съзнанието му, долови ясно, че нещо не е наред, че това не е кокетирание, а истинска съпротива. Такива неща просто се усещат, а Нед Атуд не беше глупак. Но, прегърнал Ив, той вече не можеше да се владее.

Точно в този момент телефонът извънтя оглушително.

III

Звънът на телефона е еднакво досаден навсякъде. Тук, пронизващ мрака на спалнята, той беше като гръмко и заплашително обвинение. А и въобще не спираше. Обезумели от уплаха, и двамата заговориха тихо, сякаш телефонът ги подслушва.

— Не вдигай слушалката, Ив.

— Пусни ме. Ами ако...?

— Глупости. Остави го да си звъни.

— Ами ако са видели...?

Стойаха близо до масичката с телефона. Ив инстинктивно беше протегнала ръка да вземе слушалката; той хвана китката ѝ, за да я възпре. В боричкането си те бутнаха дрънчащия телефон, слушалката се откачи от вилката и изтрополи на масата. Пронизителният звън спря. Но в тишината и двамата чува ясно един тих глас — гласа на Тоби Лос.

— Ало! Ив? — каза той в тъмнината.

Нед пусна ръцете ѝ и се отдалечи. Никога не беше чувал този глас, но не бе трудно да отгатне чий е той.

— *Ало! Ив!*

Ив затърси пипнешком плъзгащата се слушалка, блъсна я в стената и най-сетне успя да я хване. Овладея задъхването си. Всеки безпристрастен наблюдател би ѝ се възхитил. Когато проговори, гласът ѝ прозвуча спокойно и почти нехайно.

— Да? Ти ли си, Тоби?

Тоби изричаше думите бавно и имаше плътен глас. Телефонът го ограничаваше в своя микрокосмос, където всяка негова сричка се чуваше и от двамата слушатели.

— Извинявай, че те будя посред нощ — каза Тоби, — но не мога да заспя. Трябваше да ти се обадя. Сърдиш ли се?

Нед прекоси стаята слепешката и включи лампата над тоалетката.

Можеше да се предположи, че Ив ще го изгледа гневно. Ала тя не направи нищо подобно. Само се озърна бързо, за да провери дали завесите са спуснати — не забелязваше почти нищо, дори и самия него. Ако се съдеше по доброто настроение и извинителния тон на Тоби, Ив нямаше от какво да се страхува. Но това не беше всичко. Тоби говореше с такава разнеженост, че за самолюбивия Нед, който не можеше да си представи, че друг мъж освен него ще говори така, тя прозвуча изненадващо и доста комично.

Нед се ухили. Но нещо друго много бързо изличи задоволството от лицето му.

— Тоби, скъпи! — прошепна Ив.

Нямаше съмнение: това беше тонът на влюбена жена, или на жена, която си мисли, че е влюбена. Лицето ѝ сияеше. Облекчението и благодарността ѝ сякаш се изляха върху Тоби.

— Нали не се сърдиш, че ти позвъних? — попита той.

— Разбира се, че не, Тоби. Как... как си?

— Добре съм. Само че не мога да заспя.

— Всъщност къде си?

— Долу в гостната — отговори унесеният господин Лос, който очевидно не виждаше нищо странно в този въпрос. — Бях си горе в стаята. Но ти си направо чудесна и не ми излизаше от ума, така че трябваше да те чуя.

— Тоби, скъпи!

„Хайде де!“ — каза Нед Атуд.

Винаги има нещо особено глупаво, когато си свидетел на чужди чувства, дори и да изпитваш подобни вълнения.

— Наистина — увери я Тоби сериозно. — Ъ-ъ, хареса ли ти пиесата, която игра английската трупа тази вечер?

„Да звъни по никое време да си приказва за пиеси и критика? — озадачи се Нед. — Затвори му устата на тоя натрапник.“

— Тоби, толкова ми хареса. Мисля, че Шоу е много приятен.

„Шоу — приятен? Боже мой!“ — възкликна Нед.

Да, имаше защо да му е неприятно, като наблюдаваше лицето на Ив.

Тоби изглеждаше притеснен.

— Мисля, че някои сцени от пиесата бяха доста свободни обаче. Но не те шокираха, нали?

„Не мога да повярвам — измърмори Нед, разтвори широко очи и се вторачи в телефона. — Просто не мога да повярвам.“

— Мама и Джанис, и вуйчо Бен — продължи Тоби — казаха, че е в границите на нормалното. Но аз не съм сигурен. — Тоби беше от тези хора, у които възгледите на господин Шоу възбуждаха смут и раздразнение. — Може да съм малко старомоден. И въпреки това, струва ми се, че има известни неща, които жените, искам да кажа жените от добри семейства, въобще не трябва да знаят.

— Не бях шокирана, скъпи Тоби.

— Е, добре — протакаше разговора господин Лос. Човек можеше да си представи как се върти неловко край телефона. — Всъщност това е... всичко, което исках да кажа.

„Същински поет от времето на английската революция, ей богу!“
Но Тоби поде нещо друго.

— Да не забравиш, утре отиваме на пикник. Времето сигурно ще бъде чудесно. А и между другото тази вечер старият е намерил нова дреболийка за колекцията си. Не може да ѝ се нарадва.

„Да — подсмихна се Нед, — сега точно гледахме как се е прехласнал, дъртият му пръч.“

— Да, Тоби — съгласи се Ив, — ние гледахме...

Тя изгърва тези думи и едва не се издаде. Истински ужас заслепи съзнанието ѝ. Тя вдигна очи към Нед и видя на лицето му лукавата усмивка, която можеше да бъде така отблъскваща и така очарователна. Но гласът ѝ продължи да се лее:

— Искам да кажа, че гледахме една *страшно* хубава пиеса тази вечер.

— Хубава беше, нали? — каза Тоби. — Но не трябва да те задържам повече, за да се наспиш. Лека нощ, скъпа.

— Лека нощ, Тоби. Не знаеш, въобще не можеш да разбереш колко съм доволна, че се обади.

Тя остави слушалката и настъпи тишина.

Ив все още седеше на края на леглото: едната ѝ ръка — на телефона, а другата — притиснала пенъоара с дантелите към гърдите. Вдигна глава и погледна към Нед. Под сивите очи на лицето ѝ имаше две червени петна. Дългата коса, която очертаваше нежното ѝ лице, проблясваше като свила — гъста, кестенява и доста разрошена. Повдигна ръка да я приглади. Розовите ѝ нокти лъщяха и изпъкваха на

бялата ѝ ръка. Недостижимост и близост, страст, потиснатата, но все още способна да възбуди кръвта — в рамките на тези представи тя изглеждаше толкова прекрасна, че можеше да вземе ума на всеки мъж.

Нед я наблюдаваше. Извади цигари и запалка от джоба си, запали и смукна дълбоко. Пламъкът от запалката потрепери в ръката му, преди да го угаси. Някаква тръпка минаваше по всичките му нерви, въпреки че той се стараяше да не го показва. Нажеженото, тежко безмълвие в стаята не се нарушаваше дори и от тиктакането на часовник.

А и Нед не бързаше.

— Добре — реши се той накрая. Трябваше да се изкашля. — Кажете го.

— Какво да кажа?

— Вземи си шапката и си върви.

— Вземи си шапката — повтори Ив спокойно — и си върви.

— Ясно. — Той огледа върха на цигарата си, вдиша отново дима и го издуха. — Съвестта нещо да те смущава, а?

Не беше така. Но имаше едно дребно зрънце истина, което беше достатъчно, за да пламне лицето ѝ. Висок и отпуснат, Нед сякаш продължаваше да разглежда цигарата си, докато следваше темата с дяволския инстинкт на детектив.

— Кажете ми, моя сладка чаровнице, никога ли нямаш опасения?

— От какво?

— От живота със семейство Лос.

— Виж, Нед, ти просто не можеш да разбереш.

— Не съм достатъчно изтънчен, а? Не съм като оня слабоумен глупак отсреща.

Ив стана и поприглади пенъора си. Беше привързан на кръста ѝ с колан от розов сатен, който постоянно се разхлабваше и тя го стегна отново.

— Щеше да направиш по-голямо впечатление — каза тя, — ако не приказваше също като нацупено дете.

— А, да, и още нещо. Не мога да понасям как говориш с него.

— Наистина ли?

— Да, наистина. Ти си умна жена.

— Благодаря.

— Да, но когато говориш с Тоби Лос, сякаш си си наумила да превключиш своя начин на мислене към неговия. Леле божке, как се лигавиш. Шоу бил „приятен“. Ти ще стигнеш дотам да си внушиш страстно, че си глупава като него. Или няма? Ако трябва да му говориш така, преди да се ожените, какво ли ще бъде после? — Той заговори тихо: — Никога ли нямаш опасения, Ив?

„Да те вземат дяволите!“

— Какво има? — попита Нед и издуха нов облак дим. — Не се ли осмеляваш да се вслушаш в човека, който ти изтъква недостатъците?

— Не ме е страх от тебе.

— Какво всъщност знаеш за това семейство Лос?

— А за теб какво знаех, преди да се оженим? И какво въобще съм научила след това за предишния ти живот, щом опира дотам? Освен че си себичен...

— Съгласен.

— Звяр...

— Мила Ив, говорехме за семейство Лос. Какво ти харесва у тях? Почтеността им ли?

— Разбира се, че искам да бъда почитена. Всички жени искат.

— Аха.

— Това е под нивото на твоята интелигентност, мили мой. Виж какво, харесвам ги. Харесвам и мисис Лос, и мистър Лос, и Тоби, и Джанис, и вуйчо Бен. Те са дружелюбни хора. Постъпват както е редно и въпреки това не са досадни. Те са толкова... — тя потърси думата — здравомислещи.

— А татко Лос харесва банковата ти сметка.

— Да не си посмял да ми говориш такива неща!

— Не мога да го докажа. Но един ден...

Нед замълча. Потри чело с опакото на ръката си. В един миг той я загледа с истинска обич — тя би могла да се закълне в това — беше доловила някакво ново чувство, объркано и отчаяно, дори ласкаво.

— Ив — каза внезапно той, — няма да ти позволя да го направиш.

— Какво да направя?

— Няма да ти позволя да направиш грешка.

Тялото на Ив се вцепени, когато той отиде да си изгаси цигарата в стъкления пепелник на тоалетката. Вторачи се в него. Доколкото го познаваше, тя усети някакво слънчево настроение. Нед запали нова цигара и после се обърна. Под къдравата светла коса, по лъсналото му чело имаше тънки хоризонтални бръчици.

— Ив, днес научих нещо в „Донжон“.

— Е, и?

— Татко Лос, казват — продължи той, като издуха дима и кимна към прозореца, — бил доста глух. Въпреки това, ако отметна назад завесите и се провикна да го попитам как се чувства...

Тишина.

Гаденето, което нелепо напомняше началото на морска болест, започна да се надига в стомаха на Ив и се разля така, сякаш замъгли дори зрението ѝ. Всичко ѝ изглеждаше нереално. Цигареният дим задушаваше в горещата стая. Видя как сините очи на Нед я гледат през дима. Чу собствения си глас — тих и някак отдалечен.

— Не можеш да ми направиш такъв мръсен номер.

— Не мога ли?

— Не! Дори и ти.

— Значи ще е мръсен номер, а? — попита Нед тихо. Вдигна пръст към нея. — Не си направила нищо лошо. Ти си съвсем невинна, нали така?

— Да.

— Пак ти казвам: ти си образец на добродетелност. Аз съм злодеят в пиесата. Аз нахлух тук, макар и да имам ключ. — Той го показа. — Представи си, че аз наистина вдигна скандал. Ти от какво има да се страхуваш?

Устните ѝ пресъхнаха. Като че ли всичко ставаше в празно пространство, където светлината се разсейва, а звуците долитат някъде отдалеч.

— Аз съм един нахалник, който трябва да си отнесе боя, при положение че Тоби Лос може да го направи. Ти се опита да ме изхвърлиш, нали? А твоите верни приятели те познават, разбира се, и те веднага ще ти повярват. Така да бъде. Няма да отрека думите ти, обещавам. Ако наистина ме мразиш и ненавиждаш, ако тези хора са такива, каквито казваш, че са, защо ти самата не извикаш, вместо да ми припадаш, когато те заплаша, че ще го сторя?

— Нед, не мога да ти обясня...

— Защо да не можеш?

— Защото няма да разбереш.

— Защо да не разбере?

Ив разпери ръце от безпомощност, за която нямаше думи. Как да обясниш всичко с няколко изречения?

— Мога да ти кажа само това — промълви Ив. Говореше тихо, въпреки че в очите ѝ напиреха сълзи. — Предпочитам да умра, отколкото някой да разбере, че си бил тук тази нощ.

Нед остана за миг загледан в нея.

— Ей богу, наистина ли така предпочиташ? — попита той. А после се обърна и тръгна бързо към прозореца.

Първата инстинктивна реакция на Ив беше да изгаси лампата. Тя се втурна и едва не се препъна в тежките гънки на пеньоара си, чийто сатенен колан се бе развързал отново. После не можеше да си спомни дали е викала насреща му, или не. Препъна се в столчето пред тоалетката, протегна се към ключа на висящата лампа, улови го премаляла, и без малко да се разплаче от облекчение, когато стаята потъна в мрак. Погледнато от страни, Нед едва ли бе искал да се провикне през улицата към сър Морис Лос, дори и при онова състояние, в което се намираше. Но във всеки случай това не би променило нещата.

Той отметна брокатените завеси и дървените им халки изтракаха. Повдигна тънките пердета отдолу и се взря навън. Но не направи нищо повече.

Гледаше право насреща в осветените прозорци на кабинета на сър Морис Лос, а дотам нямаше и петнадесет метра. Бяха от големите френски прозорци, които стигат до пода. Пред тях имаше малко балконче от камък и ковано желязо, кацнало точно над входната врата. Прозорците бяха само притворени, стоманените жалузи бяха прибрани встрани, а пердетата зееха отворени.

Зад тях Нед виждаше всичко в кабинета, но вътре забеляза нещо по-различно от това, което беше видял само преди няколко минути.

— Нед! — извика Ив с нарастващ ужас в гласа.

Никакъв отговор.

— Нед! *Какво има?*

Той посочи с ръка и това беше достатъчно.

Видяха средно голяма квадратна стая с подредени покрай стените остъквени старинни шкафчета в разни стилове и форми. Двама прозореца позволяваха да се види почти цялата стая. Една-две библиотечки нарушаваха редицата от шкафчета. Мебелите бяха издължени, с позлата и бродат, и се открояваха на белите стени и сивото петно на килима. Когато Нед беше погледнал преди малко, гореше само настолната лампа. Сега силната светлина от полилея в средата на стаята очертаваше картината като прожектор с ужасяваща яснота, непоносима и за двамата.

През левия прозорец виждаха голямата писалищна маса на сър Морис Лос до стената вляво. А в дъното на кабинета, тоест на задната стена, която беше точно срещу тях, виждаха вратата, която водеше към салончето на горния етаж.

Някой леко затваряше вратата.

Видяха я как се притваря, след като човекът се измъкна от кабинета. Ив дойде малко късно и не успя да зърне онова лице, което после щеше да я преследва. Но Нед го видя.

Скрит зад затварящата се врата, някой протегна ръка — изглеждаше малка ръка, поне от това разстояние — в кафеникава ръкавица. Тази ръка докосна ключа за осветлението до вратата. Един извит, сръчен пръст натисна ключа надолу и угаси полилея в средата на стаята. После високата бяла врата с метална дръжка вместо топка внимателно се затвори. Сега само настолната лампа, една малка работна лампа със зелен стъклен абажур, разпръскваше неясна светлина над голямата писалищна маса, избутана до стената вляво и над въртящия се стол, приближен до нея. Сър Морис Лос, на когото те виждаха профила, беше седнал в него както обикновено. Но сега той не държеше лупа и никога вече нямаше да държи.

Лупата лежеше на настолния му бележник. По бележника, а и по цялата маса бяха пръснати парченца от нещо, което е било разбито отгоре. Много парченца. Странни парченца. Прозрачни парченца, които светеха в розово, блестяха и отразяваха светлината като розово обагрене снежинки. Май че имаше и злато сред тях. Може би и нещо друго. Но цветовете трудно се различаваха от пръските кръв по бюрото и дори по стената.

После Ив Нийл не можеше да си спомни колко време е стояла там, хипнотизирана, с надигащо се в гърлото ѝ отвращение, и все пак

неспособна да повярва на това, което вижда.

— Нед, аз ще...

— *Тихо!*

Главата на сър Морис Лос беше разбита от неколкочратни удари с някакъв предмет, който сега не се виждаше. Коленете му, вклинени в свободното място на писалището, не позволяваха на тялото да се смъкне от стола. Брадата му опираше на гърдите; отпуснатите му ръце висяха надолу. Кръвта, която се стичаше като цветна маска по лицето и по бузите някъде до под носа, образуваше нещо като кепе за неподвижната глава.

IV

Така почина удостоеният с благородническо звание Морис Лос, който преди живееше на Куин Анс Гейт в Уестминстър, а напоследък на Рю де-з-Анж в Ла Бандлет.

В онези далечни дни, когато вестниците имаха малко материал за печат и много хартия за тази цел, смъртта му предизвика оживление в английската преса. Наистина преди загадъчното му убийство малцина знаеха кой е той, да не говорим защо е получил благородническата титла. Тогава всичко, свързано с него, стана интересно. Откри се, че благородническата титла е награда за благотворителната му дейност едно време. Беше се занимавал с разчистване на бордеите, с реформата на затворите, с подобряване на живота на моряците.

В биографския справочник „Кой, кой е“ за любимите му занимания се отбелязваше: „колекционерство и изучаване на човешката природа“. Той беше една от тези противоречиви личности, които няколко години по-късно щяха да доведат Англия едва ли не до разруха. Въпреки че даваше големи суми за благотворителни цели и преследваше властите да увеличават средствата за подобряване на живота, той самият живееше в чужбина, та да избегне грубата несправедливост да плаща данък общ доход. Нисък, тантурест, доста глух, с мустаци и къса заострена брадичка, той живееше в свой собствен свят. Но той получаваше в пълна мяра уважението на хората за своите качества — беше общителен, любезен човек, внимателен към близките си. И това беше заслужено. Морис Лос наистина беше точно такъв, за какъвто се представяше.

И така, някой беше разбил главата му с преднамерена и зверска жестокост. А в този сънен час на нощта Ив Нийл и Нед Атуд стояха на прозореца над една тиха уличка като две изплашени деца.

Ив не можеше да издържи на светлината от лампата, която блестеше върху кръвта. Тя се отдръпна от прозореца и не пожела да погледне отново.

— Нед, махни се оттам.

Събеседникът ѝ не отговори.

— Нед, нали не са го...

— Ами! Поне аз мисля така. Оттук не може да се разбере.

— Може да е само ранен.

Събеседникът ѝ пак не отговори. Човек би казал, че от двамата мъжът е по-изумен от жената. Но това беше съвсем естествено. Защото той бе видял нещо, което тя не бе успяла да види. Бе видял лицето на Кафявата ръкавица. Той продължи да се взира в осветената стая, сърцето му се блъскаше в гърдите, а гърлото му бе пресъхнало.

— *Казах, че може да е само ранен!*

Нед се изкашля:

— Искаш да кажеш, че е по-добре да...

— Не можем да отидем там — прошепна Ив, когато осъзна целия ужас на положението. — Дори и да искаме.

— Да. Мисля, че не можем.

— Какво е станало с него?

Нед понечи да заговори, но се възпря. Положението беше направо невероятно. Думите не можеха да помогнат. Той показа с пантомима как някой замахва с тежък предмет и го стоварва върху главата на стареца с ожесточение. Гласовете и на двамата бяха прегракнали. Когато говореха малко по-високо, макар и почти шепнешком, думите им като че ли прокълтяваха и отекваха в комините и те тутакси млъкваха отново. Нед се изкашля още веднъж.

— Имаш ли някакъв далекоглед? Или театрален бинокъл?

— Защо?

— Няма значение. Имаш ли?

Далекоглед. Застанала сковано с гръб към стената до прозореца, Ив се опита да се съсредоточи. Далекоглед, конни състезания. Конни състезания, Лоншан. Преди няколко седмици беше ходила на конни състезания в Лоншан със семейство Лос. Спомените ѝ изникнаха във вид на цветни петна и приглушени звуци: шумът, ярките ризи на жокеите, спускането на конете покрай белия парапет и слънцето, което грееше ярко. Морис Лос носеше сив цилиндър и държеше пред очите си далекоглед. Вуйчо Бен заложи и както обикновено, загуби.

Ив не разбираше защо му е далекоглед, но ѝ беше все едно. Тя се запрепва в мрака и стигна до един висок скрин. От най-горното чекмедже извади бинокъл в кожена калъфка и го пхна в ръцете му.

Сега, след като полилеят не светеше, стаята отсреща беше много по-тъмна. Но когато той насочи бинокъла към десния прозорец и нагласи малкото колелце, за да фокусира, една част от стаята се очерта и изпъкна пред него. Дясната стена и камината се виждаха по диагонал. Рамката на камината беше от бял мрамор, а на стената отгоре висеше бронзов медальон с изображение на император Наполеон. В това августовско време камината беше празна, закрыта от малък гоблен-параван. Но встрани от решетката имаше поставка за приборите към камината: лопата, маша и ръжен с месингови дръжки.

— Ако този ръжен — започна той — е бил...

— Бил какво?

— Погледни с бинокъла.

— Не мога!

В един ужасен миг тя си помисли, че ще ѝ се изсмее в лицето. Но дори и Нед Атуд нямаше чак такова чувство за ирония. Лицето му бе бяло като платно, изпотено, а ръцете му трепереха, докато се опитваше да пъкне далекогледа в калъфката.

— Такова здравомислещо семейство — отбеляза той, като кимна натам, където окървавеният мъртвец бе клюмнал, заобиколен от ценните си предмети. — Такова здравомислещо семейство, май ти каза така.

На Ив ѝ се стори, че буцата в гърлото ще я задуши.

— Искаш да кажеш, че ти си видял кой е?

— Да. Точно това ти казвам.

— Крадецът го е ударил и ти си видял?

— Не съм видял как точно става черната работа. Кафявата ръкавица беше вече свършил, когато аз погледнах.

— Какво точно видя?

— Как Кафявата ръкавица окачва ръжена на поставката, след като си е свършил работата.

— Можеш ли да познаеш крадеца, ако го видиш отново?

— Ще престанеш ли да повтаряш тази дума?

— Коя дума?

— Крадеца.

Вратата на осветения кабинет от другата страна на улицата се отвори още веднъж.

Но този път нямаше никаква плахост. Вратата се люшна рязко под напора на решителен замах. На прага не се появи никаква ужасяваща фигура — беше само Хелена Лос.

Въпреки недостатъчната светлина, всички движения и жестове на Хелена бяха така изразителни, сякаш е застанала на две крачки. Като че ли можеха да четат мислите ѝ. Когато отвори вратата, устните ѝ започнаха да мърдат. Дали действително разчетоха думите ѝ, или стигнаха до този извод по логически път, а може би като съчетание от двете, но те си въобразиха, че чуват звуковете, които изговаря.

— Морис, ти наистина трябва да си лягаш.

Хелена, която никой не наричаше лейди Лос, беше средна на ръст, пълничка, с приветливо кръгло лице и сребристорбяла късо подстригана коса. Беше загърната в лъскаво кимоно, стъпваше решително, обута в домашни чехли, а ръцете ѝ потъваха в ръкавите. Прекрачи прага и отново заговори. Запали централния полилей. После още по-здрово кръстоса ръце, като пристъпи леко напред, за да поприказва със съпруга си, който беше с гръб към нея.

Хелена беше късогледа и спря едва когато съвсем приближи. Тя мина покрай първия прозорец и сянката ѝ се плъзна по улицата. Изчезна и после отново се показа на другия прозорец.

За тридесет години брачен живот рядко бяха виждали Хелена Лос разстроена. Затова и гледката бе така покъртителна, когато тя се отдръпна и започна да пищи — пронизителни писъци, които не спираха, разкъсваха тишината на нощта, носеха се по улицата, разтърсващи и раздиращи, сякаш да внесат смут във всяка стая на всяка къща.

Ив Нийл заговори тихо:

— Нед, трябва да си вървиш. Бързо!

Той продължаваше да стои неподвижно.

Ив сграбчи ръката му.

— Хелена ще дойде да ме търси. Винаги прави така. А освен това и полицията. След половин минута ще плъзнат наоколо. Ако не си тръгнеш сега, ще загазим. — Гласът ѝ се бе превърнал в стон на ужас и тя започна да трепери, уловила ръката му.

— Нед, ти нямаше сериозно намерение да правиш онова, което каза, нали? Да изкрещиш и да ни издадеш?

Той вдигна ръце и притисна над очите си дългите пръсти с изпъкнали кокалчета. Прегърби рамене.

— Не. Нямах намерение. Не бях на себе си, това е всичко. Извинявай.

— Тогава, моля те, ще си тръгнеш ли?

— Да, Ив, кълна се, въобще не съм имал намерение...

— Шапката ти е на леглото. Ето я. — Тя се спусна да я вземе, като опипваше и потупваше юргана. — Ще трябва да се измъкнеш на тъмно. Сега не смея да светна.

— Защо не?

— Заради Ивет! Новата прислужница!

В съзнанието ѝ изникна образът на Ивет, оправна жена в напреднала възраст, с бавни, но сръчни движения. Въпреки че Ивет никога не изпущаше излишна дума, всеки неин жест приличаше на някакъв коментар. Дори и към Тоби Лос тя имаше особено отношение, което Ив не можеше да разбере. За нея Ивет беше олицетворение на хората, които приказваха ли, приказваха зад гърба на другите. Внезапно си представи какво би се случило, ако я принудят да застане на свидетелската банка на открито съдебно заседание и да каже:

— По времето, когато сър Морис Лос е бил убит, в стаята ми имаше мъж. Но това, разбира се, беше съвсем невинно.

Разбира се, разбира се, разбира се: хихикане, а после взривен смях. А на глас каза:

— Ивет спи на горния етаж. Не може да не се събуди. Тия викове ще вдигнат на крак цялата улица.

А писъците наистина не преставаха. Ив се почуди още колко време ще може да издържи. Намери шапката и я метна към Нед.

— Каж ми, Ив. Искрено и истински ли си влюбена в този благочестив натрапник?

— Какъв благочестив натрапник?

— Тоби Лос.

— Сега време ли е да говорим за това?

— Жив ли си, всяко време е подходящо да се говори за една любов — отвърна Нед.

Както и преди, той не се помръдваше. Идеше ѝ да закрепчи и тя. Свиваше и отпускате ръце в конвулсивни движения, сякаш със силата

на волята си можеше да го избута към вратата с няколко поредни тласъка.

От другата страна на улицата избликът на Хелена беше утихнал. Остана чувството на глухота — очакването всеки миг да се чуят забързани стъпки, които би трябвало да означават полиция. А един бърз поглед през прозореца разкри на Ив нещо друго.

Вече имаше още двама души при Хелена Лос — хубавата ѝ дъщеря Джанис и брат ѝ Бен. Те дойдоха и се спряха несигурно до вратата, изглежда — заслепени от светлината. Ив виждаше червената коса на Джанис и мрачното, разтревожено лице на вуйчо Бен. Когато там се заговори, откъслечни и несвързани думи долетяха през улицата, в среднощната тишина.

Гласът на Нед я стресна.

— Спокойно! — настоя той. — Още малко и ще изпаднеш в истерия. Овладей се и не се притеснявай. Няма да ме видят. Ще се измъкна отзад.

— Върни ми оня ключ, преди да тръгнеш.

Той повдигна невинно вежди, но тя се нахвърли срещу него.

— Не се прави, че не разбираш. Няма да ти позволя да задържиш повече ключа от входната врата. Моля те!

— Не, скъпа. Ключът остава у мен.

— Каза, че съжаляваш, нали? Тогава, ако в теб въобще има някаква почтеност, след като ме постави в такова положение тази нощ... — Не забеляза, а по-скоро почувствува у него известно колебание — той винаги се разкайваше, щом създадеше някому неприятности. — Ако ми го дадеш, може би... ще се срещна пак с теб.

— Сериозно ли го казваш?

— Дай ми ключа!

Миг по-късно тя направо съжаляваше, че го е поискала. Стори ѝ се, че отделянето от халката отнема невероятно много време, протяжно, пълзящо. В действителност тя не мислеше онова, което му бе казала — да се срещне отново с него, но сега бе толкова объркана, че би обещала всичко. Пусна ключа в горното джобче на пижамата си — за по-сигурно, и тласна Нед към вратата.

Коридорът беше тих и почти тъмен. На горния етаж Ивет очевидно не се беше събудила. От прозореца в дъното на коридора, иззад дръпнатите завеси проникваше слаба светлина, колкото да се

очертаят контурите, и Нед опипом налучкваше пътя към стълбите. Но имаше един въпрос, който Ив трябваше да му зададе.

През целия си живот тя се бе опитвала да избягва неприятните неща. Искаше да избегне и тази неприятност, по-скоро направо ужаса, въплътен в човешки образ зад видението на Морис Лос, пребит до смърт с ръжена в претрупаната с украшения бяла стая, сред елегантните позлатени мебели. Но този път беше невъзможно. Съществуваше вероятност всичко това да засегне живота ѝ прекалено отблизо. Представи си големия часовник на кулата на общината, където се намираше и префектурата на полицията. Представи си господин Горон, префекта. Представи си сиво утро и падащото острие на гилотината.

— Нед. Крадец беше, нали?

— Ама че странна история — каза той рязко.

— Какво има?

— Когато идвах тук тази вечер, в тоя коридор беше тъмно като в рог. Мога да се закълна, че завесата на този прозорец не беше дръпната. — Той посочи към дъното на коридора. Като размисли, съмнението му се превърна в твърдо убеждение. — Спънах се по стълбите. На тая пръчка. А ако имаше някаква светлина, нямаше да се спъна. Какво, по дяволите, става тук?

— Нед, няма да се отървеш от мен така лесно. Крадец беше, нали?

Той си пое дълбоко дъх.

— Не, драга моя. Знаеш, че не беше.

— Не ти вярвам. Каквото и да е, не ти вярвам.

— Ангелче, недей да бъдеш такава глупачка. — Той говореше безизразно. Тя виждаше очите му, едва ли не излъчващи светлина в тъмното. — Никога не ми е минавало през ума, че тъкмо аз ще стана защитник на слабите. Но ти, мойто момиче... ти...

— Какво аз?

— Просто не трябва да оставаш сама, това е.

Стръмната извита стълба под тях беше като непрогледна бездна. Нед сложи ръка на парапета, като че ли искаше да го разклати.

— Опитвам се да реша дали трябва да ти кажа, или не. — Той стисна юмрук и направи усилие да говори ясно. — Мразя да се набърквам в моралната страна на нещата, а нямам предвид и морала в

половите отношения. Я виж — току-що ми дойде наум, че ситуацията не е нова. Веднъж си умрях от смях, когато чух за подобен случай във викторианско време.

— Какво, за бога, искаш да кажеш?

— Не си ли спомняш? Такава история е имало още преди сто години, по времето, когато лорд Уилям Незнамсикой бил убит от камериера си.

— Но сър Морис няма камериер.

— Ако не спреш да възприемаш нещата така буквално, ангел мой — каза Нед, — ще те хвана и ще те напляскам. Никога ли не си чувала тази история?

— Не.

— Предполага се, че свидетел на убийството е бил мъж, застанал на прозореца на отсрещната къща. Само че той не можел да се изправи и да изобличи убиеца, защото бил в спалнята на омъжена жена, където въобще нямал работа. И така, какво трябвало да направи очевидецът, когато арестували невинен човек, обвинен в убийството?

Разбира се, това е измислица. В онзи случай въобще не е имало съмнение относно самоличността на убиеца. Но историята се разказва, защото хората се вълнуват от затруднението на тази улегнала викторианска двойка, която се забъркала в такава нечиста работа, ала не можела да го признае. Винаги съм мислел, че това е някаква комична ситуация... поне досега.

След кратко мълчание той добави:

— Но не е смешно. Никак не е смешно.

— Нед, кой го е направил? Кой го е убил?

Събеседникът й изглеждаше така погълнат от стария проблем, че не чу въпроса за новия. А може би и не искаше да го чуе.

— Ако не греша, някой беше написал пиеса за този случай.

— Нед, за бога!

— Не, слушай сега. Важно е. — Тя видя преbledнялото му лице в полумрака. — В пиесата въпросът просто се заобикаля. Нещастният наивник написал анонимно писмо до полицията, в което разобличавал убиеца и, изглежда, си мислел, че това урежда всичко. Разбира се, нищо не се уреждало. Всъщност единственият начин да излязат от затруднението бил да се явят пред съда и да свидетелствуват срещу истинския убиец.

При заплашителната дума „съд“ Ив отново стисна ръката му. Но той я успокои. Беше слязъл едно стъпало по-надолу. Сега се обърна, за да застане с лице към нея. Предпазливият им шепот, който изразяваше необходимостта от безумно бързане, при все че те продължаваха да се бавят, ставаше все по-тих и по-тих, колкото повече растеше напрежението им.

— Не се притеснявай. Ти няма да бъдеш замесена. Аз ще се погрижа за това.

— Няма ли да кажеш на полицията?

— На никого няма да кажа.

— Но на мен можеш да кажеш. Кой го направи?

Той се освободи от ръката ѝ и слезе още едно стъпало по-надолу. Вървеше назад и лявата му ръка беше на перилата. Лицето му — белезникаво петно, на което проблясваха зъбите — сякаш се отдалечаваше от нея в мъгла.

Мисълта, която премина през ума на Ив, беше толкова грозна, че само претоварена нервна система би могла да я допусне.

— Не — поправи я Нед с влудяващия си навик да чете мислите ѝ. — Не се притеснявай. Не беше човек, който заслужава да се тревожиш за него.

— Заклевах ли се?

— Да — отвърна Нед. — В това мога да се закълна.

— Опитваш се да ме торМОЗИШ ли?

Нед заговори съвсем спокойно.

— Напротив, опитвам се да те запазя като под стъклен похлупак. Както ти подхожда. Както всички мъже около теб се опитват да те пазят. Но, бог ми е свидетел, за годините ти и за опита, който се предполага, че имаш, ти храниш повече розови илюзии за сладката наивност на света от когото и да било. Добре. — Той вдиша дълбоко. — Все едно е дали ще научиш по-рано, или по-късно.

— Побързай, моля те.

— Първия път като погледнахме отсреща... помниш ли?

Колкото и да се мъчеше да я отпъди, картината непрекъснато се връщаше. Докато очите на Нед бяха приковани в нея, тя отново видя голямата писалищна маса до стената вляво и стария мистър Лос с козята брадичка, хванал увеличителното стъкло, така както го беше виждала толкова пъти, преди на главата му да се появи кепето от кръв.

Ала сега над спомена бе надвиснала сянка, която изкривяваше очертанията.

— Първия път като погледнахме отсреща, аз казах, че, изглежда, има някой при стария. Но не можах да го разпозная.

— Е, и?

— Но втория път, когато всички лампи бяха запалени...

Ив беше слязла след него с едно стъпало по-надолу. Нямаше намерение да го блъсне яростно с ръце. Всъщност внезапният пронизителен вой на полицейската свирка обърка нещата.

Вън на улицата този вой настойчиво обявяваше убийството на всеослушание и призоваваше всеки полицаи, който я чува, да се спусне в преследване на несъществуващия крадец. Писькът на свирката се извиси още повече и прокътятя през отворените прозорци. Обзета от сляп ужас при този звук, Ив изпита неистово желание да накара Нед да слезе по-бързо, да го запрати надалеч, да се освободи от опасността, като го избута със сила от дома си. Ръцете ѝ бяха на раменете му и тя го блъсна.

Той дори нямаше време да извика. Пазеше равновесие едва-едва, с гръб към самото стълбище, с пета извън стъпалото и лява ръка, леко отпусната на перилото. Не можа да се задържи, залитна, изръмжа сърдито и отстъпи — право върху разхлабената пръчка. В мига преди да падне, Ив зърна изуменото му облещено лице.

V

Логично е да се предположи, че политналото човешко тяло, което се премята надолу по всичките шестнадесет стъпала на убийствено стръмна стълба, докато накрая главата му се удари в стената на площадката, ще вдигне такъв шум, та да разтърси къщата.

В действителност, доколкото си спомняше после, Ив не чу почти никакъв шум. Може да се дължеше на изненадата, а може би тя очакваше такъв оглушителен трясък, че собствените ѝ сетива я оглушиха. Стори ѝ се, че едва ли не в същия миг, когато Нед падна, тя вече се бе надвесила задъхана над него.

Не искаше да му направи нищо лошо. Никога не беше ѝ минавало през ума, че една хубава, добра жена с изискани обноски и привлекателност, която даже ѝ вреди, може да бъде заподозряна в лоши подбуди, каквото и да направи. Тя, разбира се, съзнаваше, че живее в страх от сплетни. Но не се бе замисляла сериозно защо клюката никога не я отминава. Просто изглежда така ѝ се случваше.

Съвестта на Ив отново заработи. Тя бе напълно убедена, че е убила Нед Атуд. Салончето долу беше така тъмно, че тя се препъна в тялото на Нед. Това, изглежда, бе подобаващият край на кошмара: в тоя миг тя бе в състояние да отвори предната врата и да повика полицията да го прекрати. И щеше да се разплаче от облекчение, когато трупът се размърда и проговори.

— Какви са тези номера, дето ми ги разиграваш? Защо ме блъсна?

Вълната на облекчение премина като пристъп на гадене.

— Можеш ли да станеш? Удари ли се?

— Не, нищо ми няма. Въпреки че малко се поразтърсих. Какво стана, а?

— Шт!

Изглежда, беше се надигнал на четири крака и позалитна, преди да успее да се изправи. Гласът му звучеше както обикновено, макар и малко несигурно. Надвесена над него, в усилието да му помогне да

стане, Ив докосна лицето му, прекара ръка през косата му и изтръпна от ужас при допира с мократа лепкава кръв.

— Ударил си се!

— Глупости! Само дето малко се поразтърсих. Но май нещо ми става. Има ми нещо на рамото. Господи, как се сгромолясах! Чакай, ти защо ме блъсна?

— Имаш кръв по лицето! Нямах ли кибрит? Или запалка? Светни!

За миг настъпи мълчание.

— От носа ми тече. Сега усещам. Чудна работа. Като че ли не съм си ударил носа; поне така изглежда. Имам запалка. Ето я.

Пламъчето на запалката светна. Тя я взе от ръката му, докато той се бършеше с носна кърпа, и я вдигна високо, за да го огледа. Май че нищо му нямаше, въпреки че косата му беше разрошена, а самото — напрашено. От носа му течеше кръв. Ив почувствува спазъм на погнуса при вида на изцапаната си ръка. Но той бързо спря кръвта и мушна носната кърпа в джоба си. Вдигна и смачканата шапка, изтупа я и си я сложи.

През цялото време Нед изглеждаше леко разстроен и замислен. На няколко пъти облиза устни и преглътна, като че ли усещаше някакъв необясним вкус. Той продължи да клати глава и да разкършва рамене, за да провери как е. Лицето му беше доста бледо, а сините очи бяха безизразни и присвити, сякаш размишляваше напрегнато.

— Сигурен ли си, че си добре?

— Нищо ми няма, благодаря. — Той грабна запалката от ръката ѝ и я угаси. Беше изблик на онзи сатанински гняв, проявяван и преди. — Странно. Много странно. А сега, след като се опита да ме убиеш, ще имаш ли добрината да ме пуснеш да изляза оттук?

Да. Това си беше старият Нед Атуд. Призрак, който я ужасяваше. А преди малко тя едва не си помисли...

Безмълвно се промъкна през тъмната вила до задната врата на кухнята. Ив завъртя секретата, за да отвори. Няколко каменни стъпала водеха нагоре към цветната градинка с висок каменен зид. Една портичка водеше към алея, която излизаше на Булвар дю Казино.

Задната врата изскърца в пълната тишина. Топлият въздух, изпълнен с аромата на влажна трева и дъх на рози, натежаваше сънливо върху клепачите. Далеч над покривите лъчът на големия фар

просветваше и угасваше на всеки двадесет секунди. Те спряха за миг пред стълбите, които водеха към градината. Откъм предния двор Ив чуваше говор на улицата, което показваше, че полицията е дошла.

Тя зашепна настойчиво на ухото му:

— Нед, чакай. Нали щеше да ми кажеш кой...

* * *

— Лека нощ — каза благовъзпитано мистър Атуд.

Той се наведе напред и я целуна нехайно и разсеяно по устните. Отново ѝ лъхна на кръв. Той повдигна шапка, обърна се, качи се по стълбите с леко залитане, но продължи уверено през двора към портичката.

Ив не посмя да викне след него, въпреки че всичките ѝ страхове и сили бяха кипнали до точката на един сподавен писък. Изтича нагоре по стъпалата, а коланът на пенъора ѝ отново се разхлаби и увисна. Започна да маха отчаяно на Нед, но той дори не я забеляза. Ето защо Ив не можа да чуе лекото щракване на задната врата.

Досега си мислеше, че ако той напусне веднъж къщата ѝ — край на опасността. Пак можеше да диша спокойно, можеше да се освободи от задушавания страх, че ще бъде разкрита.

Но нещата не се оправяха. Ив почувствува някакъв неясен страх, но не можеше да каже какво го предизвиква. Но този страх бе свързан с Нед Атуд. От ухиленото, нехайно момче, което тя познаваше, Нед като по чудо се бе превърнал в благовъзпитан непознат, безразличен и малко зловец господин. До сутринта всичко щеше да му се размине, не ще и дума. Но сутринта...

Ив си пое дълбоко дъх. Слезе крадешком по стълбите. Протегна ръка към дръжката и замръзна. Вратата се бе затворила. Секретът бе заключен от вътрешната страна.

Няма човек на тая земя, за когото да не идва ден, когато всичко му тръгва наопаки — и то без видима причина. На жената това се случва по-често, отколкото на мъжа. Може да започне невинно — със счупването на яйцата, които ще пържи за закуска, което едва ли е беда, но е неприятно за женската душа. После ще счупи нещо в гостната. Сетне се зареждат само неприятности. Нерешени домашни проблеми,

които са дремали със седмици като змии в студено време, изведнъж се събуждат и започват да хапят. Когато дори и неодушевените предмети изглеждат обзети от зложелателни демони, безсилният ѝ гняв не може да се излее в нищо друго освен в обърканото чувство: „С какво съм заслужила това?“

Така се чувствуваше Ив, когато отчаяно дърпаше топката на вратата, която се беше затворила.

И все пак...

Как можеше вратата да се затвори сама?

Нямаше и най-лек повей. Въпреки че нощта ѝ се стори похладна, отколкото си мислеше, нищо не помръдваше и дори не потрепваше под ясните звезди и дърветата в градината.

Ала все едно. Ако според някакво дяволско предопределение всичко това трябваше да ѝ се случи наведнъж, нямаше смисъл да пита защо. То просто ставаше. Сега трябваше да реши единствено как да влезе отново вътре. Полицията можеше да дойде всеки миг и да я намери.

Да тропа на вратата?

И да събуди Ивет? Мисълта за здравето безстрастно лице на Ивет с лъскавите черни очички и вежди, които се събираха като рядка козина, възбуди у нея погнуса, която граничеше с гняв. Да си признаем: тя се ужасяваше от Ивет, макар че въобще не можеше да разбере защо. Но как да влезе? Прозорците не вършеха работа — тези на приземния етаж всяка вечер се залостваха и се затваряха с кепенци от вътрешната страна.

Ив пипна челото си и бързо дръпна ръце, като почувствува пак влажната, лепкава кръв. Пижамата ѝ сигурно беше в ужасен вид. Опита се да я огледа, но светлината беше много слаба. Беше хванала пенъоара си с лявата ръка, сравнително по-чиста, и както го повдигаше, тя намери в джоба на пижамата ключа на Нед Атуд за входната врата. Едната половина от съзнанието ѝ крещеше: Улицата е пълна с полиция. Не можеш да заобиколиш и да излезеш отпред! Другата половина шептеше, че в края на краищата пред вилата има каменна стена, която ще я прикрие и няма да я видят от улицата. Можеше да се промъкне покрай къщата и ако не вдигне шум, да се шмугне незабелязано през входната врата.

Трябваше ѝ известно време, преди да се реши. С всяка измината секунда тя се чувствуваше все по-разголена и най-накрая се реши да притича. Промъкваше се покрай стената. Задъхана, тя се появи в предната градина — и застана лице в лице с Тоби Лос.

Той, разбира се, не можеше да я види. Дотук това бе единственото нещо, в което ѝ провървя.

Наистина я търсеха, така както беше предвидила. Тоби, по пижама, но с обувки, облякъл дългия шлифер, бе пресякъл улицата и тъкмо щеше да отвори пътната врата на вила „Мирамар“.

Оградата към улицата беше висока към три метра, а входът ѝ бе дъговиден, с желязна решетка на портата. Високите, мъждукащи улични лампи на Рю де-з-Анж хвърляха призрачна светлина върху клоните на кестените; така оставяха градината пред къщата на Ив в сянка, а осветяваха фигурата на Тоби пред вратата. А и Рю де-з-Анж не беше пълна с полицаи. Напротив, един досаден агент спаси Ив от разкриване. Когато Тоби стигна до портата, някакъв раздражен глас прогърмя зад него.

— Attendez la, jeune homme! — извика гласът. — Qu' est-ce que je vois? Vous filez a l'anglaise, hein? Hein, hein, HEIN?^[1]

Вихрушката от избълвани срички се извиваше при всяко следващо „hein“. Тежки стъпки прекосиха улицата.

Тоби се обърна, разпери ръце и отговори на френски. Говореше френски свободно, макар и с невъзможен акцент, а Ив нерядко подозираше, че той съзнателно го поддържа, за да не показва никакво отстъпление пред някакви си там чужденци.

— Отивам само до дома на мадам Нийл. Ето тук. — Той блъсна по вратата.

— Не, мосю. Не е разрешено да напускате къщата. Трябва да се върнете, моля ви. Бързо, бързо, бързо!

— Но аз ви казвам...!

— Върнете се, моля. И без глупости, ако обичате.

Тоби махна, обзет от досада и раздражение. Ив видя как се извърна под светлината; видя през пречките добродушното му лице с късите мустачки и кестенява вълнеста коса, сега уморено и напрегнато от едно чувство, толкова силно, че, изглежда, го объркваше. Тоби вдигна юмруци. Никой не би се усъмнил, че страда ужасно, а най-малко Ив.

— Мосю инспекторе — каза той, а трябва да ви припомня, че на френски „inspecteur“ означава просто „полицай“, — бъдете така добър да помислите за майка ми. Там горе тя е изпаднала в истерия. Сам видяхте.

— Е? — рече представителят на закона.

— Тя ме помоли да намеря мадам Нийл. Мадам Нийл е единствената, която може да ѝ помогне. А освен това нямам никакво намерение да се измъквам. Идвам само дотук. — И той отново започна да блъска вратата.

— Никъде няма да ходите, мосю.

— Баща ми е мъртъв...

— А моя ли е вината — озъби се представителят на закона, — че тук е станало убийство? Убийство в Ла Бандлет! Това вече е прекалено! Страх ме е да си помисля какво ще каже мосю Горон. Като че ли не ни стигаха самоубийствата в Казиното. Но това! — А после дрезгавият глас се извиси от отчаяние: — О, боже мой, още един!

Този изтерзан вик беше предизвикан от факта, че още едни стъпки, този път бързи и леки, притичаха през улицата. Джанис Лос, в яркочервена пижама, се присъедини към двамата мъже пред вратата. Пухкавата ѝ светлочервена коса, хваната на дълга опашка, контрастираше с пижамата и мъртвешката бледност на хубавото и лице. На двадесет и три години, Джанис беше дребна и закръглена, спретната и оправна, убедителна и настоятелна, с фигура, която напомняше за жените от осемнадесети век, а (понякога) и с престорената скромност, присъща за онова време. В този момент Джанис изглеждаше като зашеметена и беше готова да се разпищи.

— Какво става? — извика тя на Тоби. — Къде е Ив? Защо стоиш тук?

— Защото той глупак казва...

— И това те спира? Мен — не.

Представителят на закона очевидно разбираше английски. Когато Джанис погледна през пречките на портата — право в Ив, без да я види, — нов вой на полицейската свирка ги накара да настръхнат.

— Това е за моите хора — каза полицаят мрачно. — Хайде сега, мосю! Хайде, мадмоазел! Ще се приберете ли мирно с мен или ще трябва да ви отведем насила?

Клатушкайки се, той се появи в полезрението на Ив и сложи ръка върху рамото на Тоби. Измъкна изпод пелерината си къса гумена палка и я преметна в ръцете си.

— Мосю! — укорът в гласа му се превърна в жалостивост. — Съжалявам. Някак не ми са приятни тези работи. Нито пък за вас е приятно да видите баща си в такова положение.

Тоби закри очите си с ръце. Джанис се обърна внезапно и се затича към къщи.

— Но аз съм получил нареждания. Хайде, хайде! — в гласа на полицая се долавяше някаква глуха, донякъде съчувствено-примамлива убедителност. — Е, не е чак толкова лошо. Само четвърт час изчакайте шефа. Само четвърт час! Тогава ще можете да дойдете тук, няма съмнение. А? Междувременно, ако обичате...

— Добре — каза Тоби унило.

Полицаят пусна ръката му. Преди да тръгне, Тоби хвърли поглед към вила „Мирамар“. В дългия шлифер, какъвто си беше як, с четвъртита брадичка, изглеждаше много смешен, особено като заговори неочаквано. Беше изгубил всякакво чувство за това кое е редно и кое не. Толкова беше развълнуван, че думите му прозвучаха пламенно и мелодраматично.

— Най-хубавият, най-добрият човек, когото познавам! — каза той.

— А?

— Мадам Нийл — обясни Тоби и посочи с ръка.

— Аха! — каза представителят на закона и се извърна, за да види къщата на тази достойна за подражание жена.

— Няма друга като нея — каза Тоби. — И не е имало. Чиста, с възвишени помисли, мила... — Той преглътна, като се овладя с такова голямо усилие, че Ив почти го почувствува. — След като не ми се разрешава да отида там — добави той на френски, като обърна зачервените си очи към вратата, — ще имате ли някакви възражения, ако ѝ позвъня по телефона?

— Нарежданията ми, мосю, не включват телефонни обаждания — отговори представителят на закона след кратка пауза. — Да, да се телефонира може. Бога ми, не е необходимо да се тича!

Отново телефони.

Ив се молеше полицаят да не остава там, където беше, и да не наднича през пътната врата. Тя трябваше да изпревари Тоби Лос и да бъде до телефона, когато той позвъни. Никога не си бе давала ясна сметка колко много я идеализира Тоби. Щеше ѝ се да му издърпа ушите за тези бомбастични глупости. И въпреки това сърцето я заболя някак по-особено. Докато една част от съзнанието ѝ гореше от нетърпение, истински женствената — тази страна, която се проявява в моменти на саможертва — я накара да се зарече още веднъж, че ще направи всичко, само Тоби да не узнае за объркания фарс тази вечер.

Полицаят, изглежда, остана доволен, след като отвори пътната врата и подаде глава, с което накара Ив да стаи дъх за няколко секунди. После чу стъпките му, пресичащи улицата. Вратата на отсрещната къща се затръшна. Ив приведе глава и се затича към входната врата на собствения си дом.

Някак смътно ѝ се стори, че пеньоарът ѝ се е разтворил; че коланът се е разхлабил отново. Не обърна никакво внимание на това. Само да притича няколкото стъпала, които я делиха от входната врата. Имаше чувството за нещо нереално, неизменно и безкрайно, лудо пробягване между две колони войници — прословутото наказание, при което всеки миг можеш да бъдеш съборен и пребит до смърт. Дори пъхването на ключа в ключалката отне сякаш цяла вечност: дупката на ключалката ѝ се изплъзваше, а краищата на ключа пристъргваха и се въртяха, без да се задържат.

Най-последно — вътре, в топлата и гостоприемна тъмнина. Тихото затваряне на вратата я прикри от опасности. Беше се справила и чувствуваше — а това беше съвсем вярно, — че никой не я е видял. Сърцето на Ив се блъскаше в гърдите; отново усети влагата от кръвта по ръцете си; сетивата ѝ сякаш се възвръщаха едно по едно. Докато стоеше присвита в тъмнината, за да си поеме дъх, да успокои ума и чувствата си, така че да може да разговаря смислено с Тоби, телефонът горе започна да звъни.

Сега нямаше от какво да се страхува. Всичко щеше да се оправи, помисли си тя. Разбира се, че всичко ще се оправи. Всичко *трябва* да се оправи. Тя се загърна по-добре с пеньоара си и се промъкна на горния етаж, за да вдигне слушалката на телефона.

[1] Почакайте, младежо! Какво виждам? Искате да се измъкнете, а? (фр.) — Б.пр. ↑

VI

Седмица по-късно, на първи септември, в понеделник следобед Аристид Горон седеше на терасата на хотел „Донжон“ заедно с приятеля си — доктор Дърмот Кинрос.

Мосю Горон направи гримаса.

— Взели сме мерки — сподели той, като си разбъркваше кафето — да арестуваме мадам Ив Нийл за убийството на сър Морис Лос.

— Никакви съмнения ли няма в доказателствата?

— За съжаление — никакви.

Доктор Кинрос потръпна:

— Ще я...?

Мосю Горон се замисли:

— Не — реши той, като замижа с едното око, сякаш гледаше везни. — Мисля, че няма такава вероятност. Тази шийка е мека, красива.

— Е, и?

— Петнадесет години на острова — това е най-вероятното. Може би десет, а дори и пет, ако има умен адвокат и се възползува както трябва от привлекателността си. На вас, разбира се, ви е ясно, че дори пет години на острова не е дребна работа.

— Бог ми е свидетел, че не е. А как мадам Нийл приема... това?

Мосю Горон се размърда притеснено.

— Драги докторе — каза той, като извади лъжичката от чашката си с кафе, — това е най-лошото. Тази очарователна дама си мисли, че ѝ се е разминало. И през ум не ѝ минава, че е заподозряна. Когато дойде моментът да изпълня мъчителното си задължение да ѝ съобщя...

Ако префектът на полицията се измъчваше, то имаше причини за това. Престъпността, нещо рядко в Ла Бандлет, го наскърбяваше. Мосю Горон беше спокоен, закръглен и добродушен човек, който приличаше на котка, човек, който носи гети и бяла роза в бутониерата си. Задълженията на един префект рядко съвпадат с тези на един

полицай — той беше нещо като церемониалмайстор в Ла Бандлет. Но мосю Горон беше също така и проницателен човек.

Владенията му се простираха около него — бялото Авеню дьо ла Форе, където в късния слънчев следобед проблясваха автомобили и открити файтони. Над тях беше фасадата на хотел „Донжон“, чиито раирани тенти в оранжево и черно пазеха сянка на терасата. Край малките масички нямаше много хора. Изпъкналите очи на мосю Горон гледаха госта вторачено.

— И все пак тя е нещастна, тази мадам Нийл! — добави той. — Има нещо, което я ужасява. Само като погледне към някой от семейство Лос и сякаш става друг човек. Питам се дали това са угризения на съвестта? Или какво друго? Както казах, доказателствата са пълни...

— И все пак това не ви задоволява — каза Дърмот Кинрос на доста приличен френски.

Мосю Горон присви очи.

— Досетихте се — призна той — Честно казано, не. Не ме задоволява *напълно*. Затова искам да ви помоля за една услуга.

В отговор Дърмот му се усмихна любезно.

Трудно би могло да се каже как доктор Кинрос създаваше впечатление за изключителност, така че човек веднага го отличаваше от мнозинството и си мислеше, че той сигурно е интересен човек и си струва да го познаваш. Може би търпимостта, която беше изписана на лицето му, внушението, че е човек като теб и би проявил разбиране.

Загорялото му лице бе благо и замислено, малко набръчкано от грижите, с разсеяни тъмни очи. Гъстата му тъмна коса още не беше прошарена. Не бихте могли да се досетите, освен ако не го гледате под определен ъгъл, че една част от лицето му бе възстановена чрез пластична операция след избухване на граната в Арас. Усещаше се у него чувство за хумор и мъдрост без пренебрежителност към другите, но никога не се виждаше сила, освен ако не стане наложително.

Той пушеше цигара, а пред него имаше чаша уиски със сода. Въпреки че изглеждаше в отпускарско настроение, никога през живота си не беше разбрал какво значи почивка.

— Продължавайте — каза той.

Префектът на полицията сниши глас.

— Вижте сега, вие бихте казали, че това е идеалната двойка. Имам предвид мадам Нийл и мосю... казват му Тобий, но истинското му име е Хорейшо... Лос. Идеалната двойка, а и пари имат. Почти голямата любов.

— Не съществува никаква „голяма любов“ — отбеляза Дърмот Кинрос. — Природата е устроила света така, че ако А никога не срещне В, ще бъде точно толкова щастлив със С.

Мосю Горон го погледна с учтив скептицизъм.

— Вие вярвате ли в това, докторе?

— Зная го като научен факт.

— Тогава приемам — каза мосю Горон, като остана учтиво скептичен, — че вие никога не сте се срещали с мадам Нийл.

— Не — усмихна се Дърмот. — Но това, че не съм успял да се срещна с една дама, не променя научния факт.

— Е, добре! — въздъхна мосю Горон и пристъпи към работа. — Една нощ, точно преди седмица, семейството във вила „Боньор“ на Рю де-з-Анж се състояло от сър Морис Лос, съпругата му, дъщеря му Джанис, сина му — мосю Хорейшо, и шурей му — Бенджамин Филипс. Освен това имало и двама прислужници.

В осем часа мадам Нийл и всички от семейство Лос, с изключение на сър Морис, тръгнаха на театър. Сър Морис отказал да отиде. Изглеждал в много странно настроение — отбележете това, — откакто се върнал от обичайната си следобедна разходка. Но това настроение се променило. В осем и половина му позвънил по телефона неговият приятел, мосю Вей, търговецът на художествени произведения от Рю дьо ла Арп. Господин Вей му съобщил, че се е сдобил с една скъпоценност, с едно съкровище — разкошна добавка към колекцията на сър Морис. Господин Вей предложил да донесе това чудо във вила „Боньор“, за да го покаже веднага на сър Морис. Така и направил.

Мосю Горон замълча. Доктор Дърмот Кинрос издуха дима и го загледа как се извива в топлия ленив въздух.

— А какво представлява това съкровище? — попита той.

— Кутийка за енфие — отговори мосю Горон. — Кутийка за енфие, за която разправят, че е принадлежала на самия император Наполеон.

Префектът на полицията изглеждаше озадачен.

— Когато мосю Вей ми каза по-късно цената на тази вещ — продължи той, — просто не можех да му повярвам. Боже господи! Какво ли не дават хората за капризите си! Разбира се, като се изключи историческият интерес... — Той замълча лукаво. — Апропо! Предполагам, че император Наполеон наистина е смъркал енфие.

Дърмот се засмя.

— Приятелю — обърна се той, — гледали ли сте някога как изобразяват Наполеон на английска сцена? На никой актьор не би му минало през ум да играе тази роля и пет минути, без да държи кутийка за енфие и да я подмята из сцената на всяка трета реплика. Даже и в автентичните мемоари той все разсипва енфие по дрехите си.

Мосю Горон се намръщи.

— Няма никаква причина да се съмняваме в автентичността на тази вещ — призна той. — Но истинската и стойност! Той отпи от кафето и завъртя очи. — Изработена била — представете си! — от прозрачен розов ахат, обточена със злато и с инкрустация от малки диамантчета. С особена форма, както ще видите. С нея върви и писмено обяснение за произхода ѝ, което гарантира автентичността ѝ.

Сър Морис бил очарован. Изглежда, обичал реликвите от времето на Наполеон. Съгласил се да купи кутийката, като помолил да я задържи през нощта и казал, че сутринта ще изпрати чек. Между другото тя още не е платена, мосю Вей получава припадъци и бога ми, човек не може да му се сърди за това.

Същата вечер мадам Нийл, както ви казах, отива на театър със семейство Лос. Гледат една английска пиеса, която се казва „Професията на мисис Уорън“. Прибират се вкъщи към единадесет часа и се разделят. Младият мосю Хорейшо Лос я изпраща до вратата на нейната къща и си отива. По-късно между впрочем съдия-следователят го попитал: „Мосю, вие целунахте ли я за лека нощ?“ Младият човек застанал мирно като препариран бухал и отговорил твърдо: „Това не е ваша работа, мосю.“ Съдия-следователят сметнал, че поведението му е много подозрително и вероятно подсказва скарване. Но, изглежда, не е имало нищо такова.

Мосю Горон отново се поколеба.

— Семейство Лос се връща във вилата си. Там ги посреща сър Морис, който се спуска по стълбите, за да им покаже съкровището си, поставено в зелен калъф, украсен със злато. Те проявяват — с

изключение на малката мис Джанис, която казва, че кутийката е хубава — забележителна липса на ентузиазъм. Лейди Лос заявява, че това са грешни пари. Сър Морис, леко засегнат, многозначително казва, че ще се оттегли в кабинета си, на спокойствие. Останалите си лягат. Но забележете, двама от тях не могат да заспят.

Мосю Горон се наведе и почука по масата. Беше така погълнат от изложението на фактите, че кафето му беше изстинало.

— Мосю Хорейшо, този Тобий, признава, че е трябвало да стане в един часа посред нощ и да се обади по телефона на мадам Нийл. „Аха! — казал съдия-следователят. — Вие без съмнение сте изгаряли от любов?“ При което цветът на мосю Хорейшо се променил и той отрекъл, че е горял от каквото и да било. Това наистина не е никаква улика. Но се усеща някаква особена атмосфера. Нещо се носи във въздуха. Не сте ли съгласен?

— Не е задължително — каза Дърмот.

— Вие не сте съгласен?

— За момента това няма значение. Продължавайте.

— Alors!^[1] Той слиза долу до телефона, връща се и си ляга. Къщата е тъмна. Не се чува никакъв звук. Вижда светлина под вратата на бащиния си кабинет, но не нарушава спокойствието на сър Морис.

По същото време и лейди Лос е неспокойна. Не може да се каже точно дали е наскърбена, или угрижена от покупката на тази кутийка за енфие. Но тя малко я тревожи. Не може да заспи. В един и петнадесет през нощта — отбележете времето! — тя става. Отива до кабинета на мъжа си. Уж да го помоли да си ляга; а всъщност, както тя признава, да му прочете една кратка лекция за хората, които купуват такива скъпи парченца розов ахат.

Гласът на мосю Горон се изви и стана рязък като на актьор.

— Финал! — извика той и изведнъж щракна с пръсти. — Тя го намира мъртъв зад бюрото.

Ударен бил девет пъти по главата с ръжена, който сега виси на поставката до камината. Бил е седнал с гръб към стаята и е правел описание на кутийката за енфие, което намерихме на бележника пред него. Нищо повече! Един от ударите, случайно или преднамерено, попаднал върху ахатовата кутийка за енфие и я счупил на парчета.

Дърмот подсвирна.

— Не стига, че се отнема животът на стария човек — каза мосю Горон, — ами и съкровището му трябва да бъде унищожено. Или може би — повтарям — това е случайност.

Дърмот ставаше все по-неспокоен.

— Трудно може да се мериш в цел, голяма колкото главата на човек — отвърна той, — и да удариш кутийката за енфие на бюрото пред него. Освен ако...

— Какво казвате, драги докторе?

— Нищо. Продължавайте, моля.

Мосю Горон се бе надигнал възбудено, с ръка на ухото, сякаш искаше да улови гласа на мъдростта. Доста изпъкналите му очи бяха втренчени в Дърмот. Но сетне отново се отпусна назад.

— Това престъпление е жестоко — продължи той. — И безсмислено. На пръв поглед човек би си рекъл, че е извършено от някой луд...

— Глупости — каза Дърмот с нотка на раздражение. — Напротив, то е абсолютно характерно.

— Характерно ли?

— За тоя род престъпления, да. Извинете, че ви прекъснах. Продължавайте.

— Нищо не е откраднато — каза мосю Горон. — Няма следи от взлом. Престъплението е било извършено от човек, който познава къщата, знае, че ръженът виси до камината и дори знае, че старецът е малко глух, така че може да се доближи незабелязано до него. Това семейство Лос си живее щастливо, можете да си помислите, че са французи. Уверявам ви! Както трябва да се очаква, те са смутени и обзети от ужас.

— А после?

— Отиват да търсят мадам Нийл. Те са привързани към мадам Нийл. Казаха ми, че веднага щом престъплението било разкрито, и мосю Хорейшо, и мис Джанис направили решителни усилия да се видят с нея. Били спрени от полицаия на пост, който с пълно право им казал, че не трябва да напускат къщата, преди да пристигне комисарят. Дори разбрах, че мис Джанис се е измъкнала от къщата още веднъж. Но очевидно не е могла да се види с мадам Нийл. Комисарят пристига. Добре! Разпитва ги. Добре! Те питат дали могат да се видят с мадам Нийл. Комисарят предлага да изпрати човек през улицата да я доведе.

Този човек, същият агент от полицията, който вече е проявил такова голямо усърдие, е изпратен да изпълни задачата. За късмет той носи фенерче. Къщите са точно една срещу друга, както сигурно сте чули или прочели...?

— Да — призна Дърмот.

— Агентът — каза мосю Горон, като подпря на лакти двете си ръце и изкриви ужасно лицето си — отваря пътната врата и тръгва по пътеката. На пътеката, точно пред входа за вилата на мадам Нийл, той намира...

— Да? — подкани го доктор Кинрос, след като той млъкна.

— Розова сатенена панделка или колан, каквито носят жените с пенъоари или роби. Изцапан с кръв.

— Разбирам.

Отново настъпи тишина.

— Но агентът, той е хитър. Слага сатенения колан в джоба си и не казва нищо. Звъни на вратата. Отварят му две изплашени жени. Имената на тези жени са — тук мосю Горон извади малко бележничке и го вдигна, за да се взре в него — Ивет Латур, камериерката на мадам. И Селестин Бушер, готвачката.

Тези жени му шепнат в тъмното, сложили пръст на устните си, за да го накарат да мълчи. Издърпват го в една от стаите на долния етаж и му обясняват какво са видели.

Ивет Латур разказва как е била събудена от силен шум. Как излиза от стаята си и вижда мадам Нийл да се промъква в къщата. Изплашена (въпреки че е жена със силен дух), Ивет разбужда Селестин Бушер, готвачката. Те се промъкват на долния етаж и надзъртат в спалнята на мадам Нийл. По-навътре, в банята, покрита с огледала, те виждат как мадам Нийл, много раздърпана и задъхана, мие кръвта от ръцете и лицето си и почиства пръските кръв по белия дантелен пенъоар, чийто колан липсва.

Мосю Горон погледна бързо през рамо.

По терасите на хотел „Донжон“ вече сновяха повече хора. Слънцето, което залязваше зад боровата гора на другия край на Авеню дьо ла Форе, сега грееше в очите им.

Това беше направо непоносимо ярка картина, помисли си Дърмот Кинрос; потайността, надничащите прислужници, възбуденото лице, многократно отразено в огледалата. Изплуваше едновременно от

тъмната нощ на злото, с която се занимаваше полицията, и от тъмната нощ на съзнанието, с която се занимаваше той. Засега отложи преценката си. Само каза:

— А после?

— Така. Нашият агент заклева двете прислужнички да запазят абсолютно мълчание. Той се качва смело до спалнята на мадам Нийл и чука на вратата.

— Тя била ли си легнала?

— Напротив — отвърна мосю Горон с нотка на възхищение в гласа си, — тя се обличала за излизане. Обяснила, че мосю Хорейшо Лос я събудил, като ѝ се обадил по телефона — още едно обаждане, забележете — само преди няколко минути, за да ѝ каже за трагедията. Тя казва, че преди това не е чула нищо. Нито полицейски свирки, нито викове на улицата. Нищо!

Но, драги докторе! Каква игра, боже мой! Как се изненадва до сълзи от смъртта на сър Морис Лос! Как се разтварят устните ѝ! Как се разширяват очите ѝ! Невинна като цвете, а? А белият пенъоар виси в гардероба и в банята до стаята ѝ все още има пара по огледалата — потрудила се е да измие кръвта на стареца.

Дърмот се размърда неспокойно.

— А вашият полицаи? Той какво направил?

— Засмял се наум, но с каменно лице я попитал дали ще бъде така добра да иде отсреща, за да утеша приятелите си. После си намерил извинение и останал след нея.

— За да...?

— Точно така. За да измъкне тайно пенъоара.

— Е, и?

— Ивет, камериерката, била принудена под страшна клетва да запази мълчание и да каже, че е изпратен за почистване, когато мадам го потърси. Някои други дрехи наистина били изпратени за почистване, за да се поддържа версията. Ще се разтревожи ли мадам? Не! Няколкото кървави петна са били изпрани. Без съмнение не ѝ е минало през ума, че такива петна винаги могат да се подложат на химически анализ, разбира се. Но петната от кръв, драги докторе, въобще не са най-интересното в този пенъоар.

— Не са ли?

— Не — каза мосю Горон и забарабани по масата. — Ивет Латур внимателно разглежда робата пред очите на моя човек. И Ивет Латур намира малко парченце от розов ахат, полепнало по дантелата.

Този път мълчанието на префекта на полицията не беше драматично. Беше мълчание с дълбока и прискърбна категоричност.

— Една седмица търпеливо възстановяване ни даде възможност да поставим парченцето точно на мястото му в счупената кутийка за енфие. Това късче е отхвъркнало от кутийката, когато мадам Ив Нийл е взела ръжена и започнала да удря стареца по главата, докато умре. Дяволска история. Но е убедителна. Върши работа. И според мен ще сложи край на светския успех на мадам Нийл.

Настъпи тишина. Дърмот се изкашля.

— Какви обяснения дава мадам Нийл за всичко това? — попита той.

Мосю Горон изглеждаше изненадан.

— Моля за извинение — добави Дърмот. — Забравих. Вие не сте й споменали за това досега, нали?

— В нашата страна, докторе — заговори мосю Горон с достойнство, — ние не смятаме за разумно да си показваме картите, преди играта да е свършила. Обяснения ще и се поискат. Но това ще стане след арестуването, когато застане лице в лице пред съдия-следователя.

А тези срещи лице в лице, спомни си Дърмот, можеха да бъдат нещо много неприятно. Въпреки че не се прилагаше разпит от трета степен^[2], законът позволяваше почти всякаква форма на „психически“ натиск. Трябваше да си много твърд, да си жена с много силен дух, за да устоиш на разпита и да не кажеш нещо, за което после да съжаляваш.

— А вие сигурен ли сте — попита той, — че не е изтекла нито дума за вашите доказателства?

— Съвсем сигурен, мосю.

— Поздравявам ви. А двете прислужнички, Ивет Латур и Селестин Бушер? Те не клюкарствуват ли?

— Не, това се уреди. Селестин е отпратена за момента под претекст, че е много уплашена. Другата, камериерката, е непоклатима като скала. Държи си устата. — Мосю Горон се замисли. — А моето мнение е, че тя не обича много-много мадам Нийл.

— Така ли?

— Но едно нещо мога да ви кажа. Това семейство Лос са изключителни. Колкото и да им се възхищава човек, все има защо. Те почти са се побъркали. И въпреки това отговарят на всички наши въпроси. Имат, както вие го наричате — мосю Горон се осмели да каже две думи на английски, — гор-р-до дър-р-жане. Неуморно проявяват любезност към мадам Нийл...

— А защо не? Те подозират ли я в убийство?

— Бога ми, не!

— Как тогава си обясняват те убийството?

Мосю Горон размаха ръце.

— Как могат да си го обясняват? Крадец! Маниак!

— Но въпреки това нищо не е откраднато?

— Нищо не беше откраднато — призна мосю Горон. — Но освен ахатовата кутийка, беше пипано и още нещо. В една стъклена витринка вляво от вратата на кабинета на стареца било още едно от съкровищата в колекцията му. Ценно колие от диаманти и тюркоази, също с историческо значение.

— Е, и?

— Колието, малко изцапано с кръв, беше намерено после, захвърлено зад старинното шкафче. Маниак, няма съмнение.

Доктор Дърмот Кинрос, който беше може би най-големият специалист в Англия по психология на престъпността, погледна към събеседника си със странно изражение.

— Удобна дума — каза той.

— Удобна дума, драги докторе? Коя?

— Маниак. Как предполагате, че този набеден крадец и маниак се е намерил в къщата?

— Това за щастие е въпрос, който досега семейството не си е задало — каза мосю Горон.

— Щом като стигнахме дотук, как пък е влязла мадам Нийл?

Мосю Горон въздъхна.

— Боя се — рече той, — че това е решаващото доказателство. Четири от вилите на Рю де-з-Анж са построени от една и съща компания. Ключовете от всяка стават и на другите.

Макар и неохотно, мосю Горон отново трябваше да прояви авторитетност. Надвеси се над масата и продължи:

— В горното джобче на пижамата на мадам Нийл неocenимата Ивет Латур открила ключ за предната врата на нейната собствена вила. Хайде сега! Ключ от *собствената ти вила в пижамата*? С каква цел? Можете ли да измислите някакво разумно обяснение — някакво невинно обяснение — защо ще държите един такъв ключ у себе си, когато се каните да си лягате? Не. Има само едно обяснение. Бил е необходим на мадам Нийл, за да влезе в къщата отсреща. В това се състои категоричното доказателство, което потвърждава, че тя е посещавала вила „Боньор“ през нощта на убийството.

В ръцете им беше. Нямаше съмнение.

— И все пак... какви са мотивите на тази жена? — настоя Дърмот.

И мосю Горон му каза.

Слънцето се беше спуснало зад дърветата от другата страна на улицата. На небето остана розов пламък, а във въздуха — лека и упоителна топлина. Френското слънце може да заслепява като прожектор; когато блясъкът му се отмести от полезрението им, те замигаха, за да привикнат очите им. Капчица пот лъсна върху челото на мосю Горон.

Дърмот се изправи, за да хвърли угарката си през каменната оградка, до която седяха. Но не я хвърли. Ръката му остана във въздуха.

Терасата се издигаше на половин метър от земята, над посипана с камъчета площадка, по която бяха пръснати масички като тези на терасата. На една от тях близо до оградката, с глава почти до нивото на краката им, седеше момиче, чиято тъмна дреха и шапка се открояваха печално сред багрите на Ла Бандлет. Беше повдигнало глава; Дърмот го погледна право в очите.

Забеляза, че е хубаво момиче на двадесет и две-три години. Косата му беше светлочервена. Колко време бе седяло там, скрито от слънчевата светлина, той не можеше да отгатне. Чаша с недокоснат коктейл стоеше пред девойката. Отзад се движеха автомобили, бръмчаха, свиреха с клаксоните си по Авеню дьо ла Фор, а поленивият шум от откритите файтони, които звънкаха и дрънчаха покрай тях, приглушаваше бученето им, сякаш нищо не се бе случило, нито пък би могло да се случи.

Изведнъж момичето скочи. Блъсна се в масичката с оранжева покривка, а чашата му издрънча върху чинийката и се разля. После грабна чантичката си и чифт ажурени черни ръкавици. Хвърли монета от пет франка на масата, обърна се и изтича на улицата. Дърмот остана втренчен в девойката, запомнил израза на очите ѝ.

Мосю Горон проговори тихо.

— По дяволите всички тия проклети разговори по кафенетата! — изруга той. — Това беше мис Джанис Лос.

[1] И тъй! (фр.). — Б.пр. ↑

[2] Разпит, при който се допуска физическо насилие (амер.). — Б.пр. ↑

VII

— Глупости, мила Джанис — успокояваше я Хелена. — Държиш се истерично.

Леко изненаданото и обезпокоено изражение на вуйчо Бен, който сега се наведе да разроши ушите на спаниела, застанал до подвижната масичка за чай, беше красноречив коментар от негова страна.

— Не се държа истерично — отвърна Джанис бързо и тихо, което показваше, че не е много далеч от подобно състояние. Тя смъкна ръкавиците си. — Не сънувам, не гадая и не измислям. Казвам ви — повиши тя глас; после погледна бързо към Ив, без да среща очите ѝ, — идват да арестуват Ив!

Хелена примигна.

— Но защо?

— Ох, мамо, защото мислят, че тя го е направила!

— Къде ги научи тия досадни глупости? — въздъхна Хелена. Но въпреки това настъпи тишина на изненада и съмнение.

Това е изключено, помисли си Ив. Не е възможно. Това беше единственият вариант, за който не бе и сънувала.

Ив машинално остави чашата си за чай. Гостната във вила „Боньор“ беше дълга и просторна, с излъскан дървен под. Прозорците в предната част гледаха към Рю де-з-Анж, а през задните навлизаше зеленият хладен сумрак на голямата градина. Тук стоеше масичката за чай, тук беше и рошавият, златистокафяв кингчарлс спаниел, вдигнал поглед към вуйчо Бен. Тук беше и самият вуйчо Бен, среден на ръст, набит човек, с високо подстригана прошарена коса и мълчаливо, но усмихнато изражение. Тук беше и Хелена, пълна и добродушна, задъхваща се, със сребристойбяла къса коса, контрастираща с кръглото ѝ розово лице, на което сега се виждаше безжизнена и скептична усмивка.

И ето я изведнъж Джанис, която казваше...

Изглежда, Джанис събираше сили да направи нещо много трудно. Погледна право към Ив.

— Виж какво, Ив — каза тя жално и облиза устни. Джанис имаше доста голяма уста, която не накърняваше красотата на лицето ѝ. — Ние, разбира се, знаем, че не си го извършила ти.

Говореше с някакво отчаяно желание да се оправдае. И вече не можеше да гледа Ив в очите.

— Но защо трябва те... — започна Хелена.

— Да подозират... — продължи вуйчо Бен.

— Все пак — не преставаше Джанис с поглед, прикован в огледалото над камината — ти не си излизала онази нощ, нали? И не си се връщала... цялата опръскана с кръв. И с ключ от нашата къща в джоба ти? И с парченце от... онова лъскавото от кутийката за енфие, полепнало на пенъора ти? *Нали това не е истина?*

Някакво вцепенение обхвана приветливата атмосфера в гостната. Големият спаниел ръмжеше гърлено за още храна. Хелена Лос бавно си търсеше калъфката за очила, извади от нея пенсне без рамка, сложи си го и се вгледа през него. Устата ѝ остана полуотворена.

— Какви ги говориш, Джанис? — каза тя строго.

— Това, което казвам — отвърна Джанис, — съм го научила от самия префект на полицията. Да! — заяви твърдо тя, когато те понечиха да заговорят.

Вуйчо Бен Филипс изтърси някакви трохи от скута си. Разсеяно и нежно подръпна ушите на спаниела. Бръкна в джоба си за неизменната лула. Разтревоженото му чело и кротките му ясносини очи показваха някакво натрапчиво учудване, което той моментално прикри засрамено.

— Бях в хотел „Донжон“ — обясни Джанис. — Да пийна нещо.

— Мила ми Джанис — прекъсна я Хелена несъзнателно, — не бих искала да ходиш в тези...

— Подслушах Горон, като говореше с един доктор, голяма клечка в криминалната психология. Англичанин е — докторът, искам да кажа, не Горон; някъде съм му виждала снимката. Горон каза, че Ив се прибрала онази нощ цялата в кръв, с полепнало парченце от кутийката за енфие.

Джанис продължаваше да избягва погледите на всички. Изненадата се, разсейваше. На нейно място се появи ужасът.

— Той каза, че има двама свидетели, Ивет и Селестин, които са я видели. Пенъорът ѝ е в полицията; по него имало кръв...

Ив Нийл се беше изпънала неподвижно на креслото си. Беше се вторачила в Джанис, без да я вижда. Искаше ѝ се да се изсмее и да не спира да се смее, за да заглуши страшните и злокобни шумове в главата си.

Да обвиняват *нея* в убийство. Щеше да бъде смешно, ако не я беше изненадало като удар в стомаха. В известен смисъл наистина беше смешно. Но тази невероятна история за парченце от кутийката, полепнало по нея — единственото, което не можеше да проумее в целия водовъртеж от ужасни нелепости, — изобщо не беше смешна. Би трябвало да е недоразумение, в противен случай някаква зла сила я преследваше, за да я притисне в ъгъла и да я унищожи. Разбира се, каза си тя, нямаше защо да се плаши от полицията. Това, последното чудовищно твърдение, обвинението, че е убила горкия мистър Лос, лесно можеше да се опровергае. Винаги можеше да обясни за Нед Атуд и той щеше да потвърди думите ѝ.

Тя можеше да докаже, че не е убивала никого. Но да обясни за Нед...

— Това е най-смешното нещо, което съм чувала някога! — извика тя. — Оставете ме, моля ви се, поне да си поема дъх!

— *Нали не е истина?* — настояваше Джанис.

Ив махна рязко с ръка.

— Не, разбира се, че не е истина! Тоест...

Беше сразена от отчаяние и смут. Гласът ѝ потрепери, и то така осезаемо, така многозначително, сякаш обясняваше всичко.

— Не, разбира се, че не е — повтори като ехо Хелена.

— Тогава защо каза „тоест“? — настоя Джанис.

— Аз... аз не разбирам.

— Започна, както трябва — каза Джанис. — После прехапа устни, — очите ти станаха странни и ти започна да поясняваш с „тоест“, сякаш наистина е имало нещо в края на краищата.

(„О, боже, какво да им кажа?“)

— Нали няма нищо вярно в това? — попита трескаво Джанис. — Не може да бъде отчасти вярно, отчасти невярно, нали?

— Наистина има нещо в това, което каза момичето — отбеляза с неохота вуйчо Бен, като се окашля отново.

Три чифта приятелски очи, несъмнено добронамерени, бяха вперени в Ив. В един миг дъхът ѝ секна.

Дори и бавно, осъзнаването на действителността беше неминуемо. Всички тези неща бяха лъжи и недоразумения. Даже още по-зле, както онова „парченце от кутийката за енфие“, което се връщаше многократно в мислите ѝ така мъчително и ужасяващо. Но някои от тях бяха факти. Полицията можеше да ги докаже. Нямаше никакъв смисъл да се отричат.

— Кажете ми честно — попита Ив, като се опита да намери здрава почва, — вие мислите ли, че точно аз някога бих могла да поискам да... ъ-ъ, да направя нещо лошо... и при това на него?

— Не, мила, разбира се, не — увери я Хелена. Късогледите очи станаха умоляващи. — Просто ни кажи, че в това няма никаква истина. Това е всичко, което искаме да знаем.

— Ив — обърна се Джанис тихо, — какъв живот си живяла, преди да срещнеш Тоби?

Това беше първият, какъвто и да било, личен въпрос, който някога ѝ бе задаван в тази къща.

— Джанис, хайде стига сега! — възрази енергично Хелена и се засуети още повече.

Джанис не обърна никакво внимание. Приблужи се бавно и седна на ниската табуретка срещу Ив. Светлата, почти прозрачна кожа, каквато обикновено имат рижите хора, в моменти на вълнение може да придобие неприятно синкав оттенък. Големите кафяви очи на Джанис бяха приковани в Ив. В израза им се четеше едновременно възхита и отвращение.

— Не си мисли, че те обвинявам! — каза тя с безцеремонното достолепие на двадесет и трите си години. — Аз всъщност ти се възхищавам. Винаги съм ти се възхищавала. Сега заговорих за това, защото префектът на полицията говореше за същото. Искам да кажа — за причините, поради които би искала да направиш нещо лошо на татко. Имай предвид, не казвам, че си го извършила. Тоест не твърдя, че тъкмо ти си го извършила. Само...

Вуйчо Бен се изкашля.

— Мисля, че всички ние сме хора с широки възгледи — каза Хелена. — Тоест всички с изключение на Тоби и може би на горкия Морис — донякъде. Но, Джанис, ти прекаляваш.

Джанис не обърна внимание на думите ѝ.

— Била си женена за този Атуд, нали?

— Да — каза Ив. — Разбира се, че бях.

— Значи той се е върнал в Ла Бандлет.

Ив облиза устни.

— Върнал ли се е?

— Да, точно преди една седмица бил в задния бюфет на „Донжон“ и разговарял. Заявил между другото, че, ти все още го обичаш и щял да те накара да се върнеш при него, дори и ако трябва да каже на нашето семейство всичко за теб.

Ив седеше неподвижно. Стори ѝ се, че сърцето и спира за момент, а после подхваща някакъв чудовищно тежък ритъм. Тези абсолютно несправедливи думи я накараха да занемее.

Джанис изви шия.

— Помните ли — продължи тя — следобеда преди... нощта, когато татко почина?

Очите на Хелена се присвиха.

— Как той се прибра тук — не се отказваше Джанис — и изглеждаше страшно особен и кротък, а беше ядосан? И че отказа да дойде с нас на театър? Но не искаше да каже защо. И едва после, когато му се обади търговецът за оная кутийка, настроението му се подобри. И освен това той каза нещо на Тоби, преди да отидем на театър. И оттогава Тоби е някак особен.

— Е, и? — подкани я вуйчо Бен, като внимателно разглеждаше огнището на лулата си.

— Глупости — каза Хелена. Но очите ѝ се напълниха със сълзи при споменаването на онази нощ, кръглото ѝ лице се изопна и поизгуби руменината си. — Тоби беше така раздразнителен онази нощ, защото „Професията на мисис Уорън“ е пиеса за... ъ-ъ, проституцията.

Ив седеше, изправила гръб.

— Любимата следобедна разходка на татко — каза Джанис — беше в зоологическата градина зад хотел „Донжон“. Представете си, че този мосю Атуд е тръгнал след него и му е казал нещо за...

Джанис не довърши изречението. Посочи с глава Ив, без да се обръща.

— После татко си дойде така пребледнял и особен. Каза нещо на Тоби. Той не щеше да му повярва. Само си представете това и толкова! Но Тоби, ако си спомняте, не е могъл да заспи онази нощ. Обадил се е на Ив в един часа през нощта. Представете си, че ѝ е казал онова,

което татко е споделил с него. После си представете, че Ив е дошла да се разправя с татко и...

— За момент, ако обичаш — каза Ив много тихо.

Тя изчака да се успокои учестеното ѝ дишане, преди да заговори отново.

— Какво сте си мислили вие за мен през цялото това време? — попита тя.

— Нищо, мила! Нищо! — извика Хелена, попипа пенснето си и го свали. — Няма друга като теб! Ох, божичко, никога нямам кърпичка, когато ми потрябва! Само че когато Джанис започва да говори за кръв и за не знам какво още, ти не се изправяш веднага да отречеш...

— Да — каза вуйчо Бен.

— Но не е само това — настоя Ив. — Искам честно да знам. Какви са тези противоречиви мнения и подмятания, и всички тези неща, които никога досега не сте ми казвали? Да не би да намекувате, че вместо „Професията на мисис Уорън“, би трябвало да бъде „Професията на мисис Нийл“? Това ли е?

Хелена беше поразена.

— Не, мила. Боже мой, не!

— Тогава какво? Знам какво говорят хората за мен, най-малкото какво приказваха преди. Това не е вярно. Но ако продължавам да го слушам още дълго, ще взема наистина да го направя.

— А убийството все пак? — попита Джанис тихо.

Джанис си оставаше наивна като дете, макар да не беше вече напереното, самоизтъкващото се момиченце, което беше възприело по подражание една суха изисканост и се отнасяше пренебрежително към забавленията на връстниците си. Беше седнала на табуретката, обвиняла с ръце коленете си. Лъскавите ѝ клепачи примигваха над кафявите очи. Устните ѝ потрепваха.

— Виж какво — обясни тя, — просто защото толкова сме те идеализирали...

Отново довърши изречението с жест. Ив, която съчувствуваше на тези хора, се оказа в още по-трудно положение.

— Ти все още ли обичаш мистър Атуд? — попита Джанис.

— Не!

— Не си ли лицемерила цялата тази седмица? Има ли нещо, което да не си ни казала?

— Не. Тоест...

— И аз си помислих — измърмори вуйчо Бен, — че, изглежда, се терзае от нещо. Но пък и всички ние не сме добре. — Беше извадил сгъваемо ножче и чегърташе вътрешната част на огнището на лулата си. Повдигна едрото си измъчено лице. Погледна към Хелена. — Помниш ли, мила?

— Какво да помня?

— Поправях колата. Само се протегнах и я докоснах с ръкавицата си, онези кафяви кожени работни ръкавици, а тя едва не припадна. Е, ръкавицата не беше много чиста, трябва да си призная.

Ив закри очите си с ръце.

— Никой не вярва на приказките за теб — каза Хелена внимателно. — Но това, другото, е по-различно — изхриптя тя. — Ти все още не си отговорила на въпроса на Джанис. Излизала ли си от къщи онази нощ?

— Да — каза Ив.

— Имаше ли кръв по тебе?

— Да. Малко.

В обширната гостна, където отблясъците на залеза все още играеха по прозорците, сега не се чуваше никакъв звук, освен сумтенето на спаниела, който драскаше по дървения под, а после легна сънливо, с уши, увиснали между лапите. Дори тихият дразнещ шум от чегъртането на лулата беше спрял. Трима души в тъмни дрехи — двете жени в черно и мъжът в тъмносиво — се бяха втренчили в Ив изненадани и невярващи — кой повече, кой по-малко.

— Недейте да ме гледате така! — почти изкрещя Ив. — Не е вярно. Нямам нищо общо с убийството. Аз го обичах. Това е някакво недоразумение; това е просто някакво ужасно недоразумение, от което, изглежда, не мога да се измъкна.

Дори устните на Джанис бяха побелели.

— Идвала ли си тук онази нощ?

— Не. Кълна се, че не съм!

— Тогава защо е имало к-ключ от нашата къща в джоба на пижамата ти?

— Не беше ключ от вашата къща. Беше ключ от моята къща. Искан да ви кажа какво точно стана онази нощ. Още оттогава искам да ви кажа. Само че не смеех.

— О? — възкликна Хелена. — Защо не можеше да ни кажеш?

Още преди да проговори, Ив осъзна колко превратна и невесела ирония имаше в онова, което трябваше да каже. Но на много хора щеше да се види смешно. Ако съществуваха божества на иронията, които да властвуват над съдбата ѝ, сега те сигурно щяха да умрат от смях. Безочливият им кикот щеше да кънти при всяка дума.

— Не смеех да ви кажа — отвърна тя, — защото Нед Атуд беше в спалнята ми.

VIII

Мосю Аристид Горон и доктор Дърмот Кинрос поеха с бърза крачка по Рю де-з-Анж, макар че това не се нравеше на дундестия префект.

— Виж ти късмет! — косеше се той. — Това е дяволски късмет! Няма и съмнение, че малката мис Джанис ще отиде право при мадам Нийл с цялата история.

— Мисля, че това е съвсем вероятно — съгласи се Дърмот.

Префектът на полицията носеше бомбе, което подчертаваше общата му закръгленост, и държеше в ръка бамбуков бастун. Той ситнеше покрай дългите крачки на Дърмот, като куцукаше с обутите си в гети нозе и издаваше някакво гърлено ръмжене.

— Ако ще имате добрината да разговаряте с мадам Нийл и да ми дадете искреното си мнение, най-добре е това да стане сега. Съдия-следователят ще побеснее. Обадох му се по телефона, но беше излязъл. Знам какво ще направи, щом разбере. Ще изпрати веднага панера за салата^[1] и довечера мадам Нийл ще спи в цигулката *^[2].

Дърмот примигна срещу него.

— Панера за салата? Цигулката?

— Аха! Забравих! Панера за салата е... — мосю Горон търсеше думата. За по-нагледно той правеше сложни, но не особено ясни движения.

— Черната Мария^[3] — опита наслуки Дърмот.

— Точно така! Точно така! Чувал съм тази дума. А цигулката е онова, което вие наричате дранголник или пъндиз.

— Пандиз. С „а“.

— Ще си отбележа — каза мосю Горон, като си измъкна микроскопичното бележниче. — Но аз се лаская от мисълта, че говоря английски доста добре, нали? Винаги говоря на английски със семейство Лос.

— Говорите много добре английски. Но ви умолявам да не употребявате думата „сношение“, когато искате да кажете

„съобщение“.

Мосю Горон наклони глава.

— Не е ли едно и също?

— Въобще не е същото. Но...

Дърмот спря на паважа. Огледа тихата улица, изметена, уютна и провинциална на вечерната светлина. Няколко кестена протягаха разлистени клони над сивите градински огради.

Малцина от колегите на доктор Кинрос в Лондон биха го познали в онзи момент. Може би това се дължеше на неофициалните дрехи — торбестия спортен костюм и удобната шапка от съмнително естество. Откак дойде в Ла Бандлет, той изглеждаше по-отпочинал, по-малко настроен да върши работата, която и сега не го остави на мира. В погледа му имаше повече жизненост — и само при определена светлина се виждаха някои следи от пластичната операция. Тоест у него имаше такова отпускане или успокоение, преди да чуе в подробности разказа на мосю Горон за убийството.

Дърмот се намръщи.

— Коя е къщата на мадам Нийл? — попита той.

— Застанали сме до нея. — Мосю Горон протегна бамбуковия си бастун и докосна високата сива стена вляво. — А къщата отсреща е, разбира се, вила „Боньор“.

Дърмот се обърна да я погледне.

Квадратна и невъзмутима беше бялалата се вила „Боньор“ с мръсния си покрив от червени керемиди. Оградата ѝ прикриваше от погледа прозорците на приземния етаж. На горния етаж имаше шест прозореца — по два на всяка стая. Точно към средните два — единствените прозорци, които стигаха до пода на този етаж и пред който имаше балконче с филигранни перила — гледаха Дърмот и мосю Горон. Боядисаните в сиво стоманени жалузи бяха недвусмислено затворени.

— Би представлявало голям интерес за мен — каза Дърмот — да видя кабинета отвътре.

— Скъпи докторе, няма нищо по-лесно. — Мосю Горон махна през рамо към къщата на Ив. Възбудата му нарастваше. — Но нали сега ще ходим да видим мадам Нийл?

Дърмот не обърна внимание.

— Сър Морис имал ли е навик — попита той — да остава вечер, без да спуска завесите?

— Така мисля. Времето беше много топло.

— Тогава убиецът положително е поел страхотен риск.

— От какво?

— Да бъде видян от някой горен прозорец — показа Дърмот — на която и да е от къщите насреща.

— Не, не мисля.

— Защо не?

Мосю Горон сви рамене в добре ушитата си дреха.

— Сезонът в нашия чудесен град е почти към края си. Много малко от тези вили са заети в момента. Забелязвате ли колко запустяла изглежда цялата улица?

— Е, и?

— Вилите в съседство с къщата на мадам Нийл са празни със сигурност. Бъдете уверен, че сме проучили всичко. Единственият човек, който може да е видял нещо, е самата мадам Нийл. Но дори ако по някаква малка вероятност мадам Нийл не е извършила убийството, тя пак не би могла да ни помогне. Изглежда, тя има, така да се каже, някаква мания да си държи завесите на прозорците спуснати.

Дърмот дръпна периферията на шапката си над челото.

— Приятелю — каза той, — доказателствата ви не ми харесват.

— Охо!

— Например мотивите, приписвани на мадам Нийл, са глупост. Позволете да ви покажа.

Но той не можа да продължи по-нататък. Обхванат от жив интерес, мосю Горон се огледа наляво и надясно, за да се увери, че не го подслушват. Като зърна една фигура, която крачеше към тях по паважа откъм Булвар дю Казино, мосю Горон сграбчи ръката на спътника си. Принуди Дърмот да влезе в градината на Ив и после затвори пътната врата.

— Мосю — изсъска той, — това е самият мосю Хорейшо Лос, който се задава с решителна крачка и несъмненото намерение да се срещне и той с мадам Нийл. Ние първи трябва да влезем там, за да има някаква полза.

— Но...

— Умолявам ви, не се спирайте, за да видите мосю Лос. Той е съвсем обикновен, господ ми е свидетел. Напред и да позвъним на вратата.

Не беше необходимо да се звъни на вратата. Едва бяха стигнали първото от двете каменни стъпала пред входа и вратата рязко се отвори под носа им.

Появата им очевидно бе не по-малка изненада за излизащите, отколкото за тях самите. От полутъмното салонче се чу писък. На прага застанаха две жени, едната с ръка върху топката на вратата.

Първата от двете, помисли си Дърмот, явно трябва да е Ивет Латур. Беше груба, тромава, с изсечени черти и тъмна коса и въпреки това — безлична, сякаш се сливаше с интериора на преддверието. Изписаната на лицето ѝ изненада бе последвана от изблик на злорадо задоволство, от което в черните очички се появи пламъче, но после то изтля в безжизнено спокойствие. Но всъщност присъствието на другата жена, момиче на двадесет и няколко години, беше причината мосю Горон да опули очи.

— Tiens?^[4] — произнесе той напевно, като свали шапката си със замах и гласът му се извиси в някакъв неясен регистър. — Tiens, tiens, tiens?

— Моля мосю за извинение — произнесе напевно Ивет.

— Нищо, нищо.

— Това е сестра ми, мосю — каза Ивет спокойно. — Тя тъкмо си тръгваше.

— Довиждане, миличка — каза момичето.

— Довиждане, рожбо — отвърна Ивет с истинска топлота и обич. — Да слушаш. Поздрави мама.

И момичето бързо излезе.

Ясно се виждаше нещо общо в чертите. Но всяка прилика с Ивет свършваше дотам.

Момичето беше стройно, елегантно, облечено с много добър вкус, скромно, беше — с една дума — шик. Големите му тъмни очи ги наблюдаваха с откровен, преценяващ поглед, в съчетание с усмивка на нацупените устни и жизнерадостно чувство на благополучие, поглед, с който единствено французойките имат успех. От нея сякаш се излъчваше дързост, а в същото време тя се изплъзваше с престорена

скромност. Парфюмът ѝ (може би малко повечко) ги лъхна, докато тя слизаше плавно по двете стъпала.

— Мадмоазел Пру — отбеляза мосю Горон с официална галантност.

— Мосю — обърна се момичето с уважение. Направи лек реверанс. После изтича по пътеката.

— Търсим мадам Нийл — каза — префектът на Ивет.

— Съжалявам, мосю Горон, но в такъв случай ще трябва да идете отсреща. Мадам Нийл е на чай у семейство Лос.

— Благодаря ви, мадмоазел.

— Моля, мосю.

Ивет запази изражението си на учтива безжизненост. Но точно преди да се затвори вратата, за миг на лицето ѝ се изписа израз, който Дърмот не можа да изтълкува. Може да беше и подигравка. Преди да си сложи шапката, мосю Горон се вгледа в затворената врата, като почукваше дръжката на бастуна в зъбите си.

— Tiens! — измърмори той. — Приятелю, имам чувството, че...

— Да?

— Че този малък епизод трябва да означава нещо. Но не зная какво.

— И аз имам същото чувство — призна Дърмот.

— Тия двете нещо заговорничат. Надушвам го. Човек придобива инстинкт за тези неща. Но не бих се осмелил да отида по-нататък в предположенията си.

— Момичето познавате ли го?

— Мадмоазел Пру ли? А, да.

— Тя...

— Порядъчна ли е, щяхте да попитате — подсмихна се внезапно мосю Горон. — Tiens, това е първият въпрос, който вие, англичаните, задавате! — Но той се замисли сериозно, наклонил глава на една страна. — Да, доколкото знам, тя е порядъчна, поне за пред хората. Има магазин за цветя на Рю дьо ла Арп. Недалеч от антикварния магазин на моя приятел, мосю Вей между впрочем.

— Търговецът, който е продал кутийката за енфие на сър Морис Лос?

— Да. И който все още не си е получил парите. — Префектът се поколеба още веднъж. — Но това — оплака се той, като направи

кошмарна физиономия — не води доникъде. Защо е необходимо мадроазел Пру да посещава сестра си или пък защо, по дяволите, да не я посещава — можем ли да вземем сега да обсъждаме каква улика представлява това? Дошли сме да видим мадам Нийл. Ще бъде много по-просто, ако пресечем улицата и разберем какво има да каже самата мадам Нийл.

Разбраха го съвсем скоро.

Предната градина на вила „Боньор“ беше спретната затревена площ зад тухлена ограда. Входната врата беше затворена. Но високите прозорци вдясно, непосредствено до нея, бяха широко отворени. Минаваше шест часът вечерта, над градината се сгъстяваха сенки, а гостната зад нея изглеждаше мрачна. Но беше заредена от възбуда като с електрически ток. Още щом мосю Горон бутна дворната врата, двамата чуха някакъв глас, който идваше от салона. Беше гласът на младо момиче, което говореше на английски. Дърмот си представи жизнерадостната Джанис Лос така ясно, сякаш я виждаше.

— Продължавай — подканваше гласът.

— Не... не мога — каза друг женски глас след известно мълчание.

— Недей да гледаш така! И недей да спираш само защото Тоби влезе внезапно — помоли Джанис.

— Я слушай — намеси се унил мъжки глас, с нотка на очевидно смущение, — какво е всичко това?

— Скъпи Тоби, това се опитвам да ти обясня.

— Работил съм цял ден в кантората. Никоя от вас никога не е оценявала това. А и татко, горкият, не си остави работите в блестящо състояние. Не съм в настроение да си играя на разни игри.

— Игри? — повтори Джанис като ехо.

— Да, игри! Не можете ли да оставите човек на мира?

— През нощта, когато татко беше убит — каза Джанис, — Ив е излизала от къщата си и се е прибрала, цялата опръскана с кръв. Носела е ключ от нашата входна врата. Имало парченце ахат от кутийката за енфие, полепнало в дантелата на пеньоара ѝ.

Мосю Горон махна на спътника си, пристъпи безшумно през гъстата трева и надникна през по-близкия прозорец.

Дългата гостна беше претрупана с мебели. Подът ѝ блестеше като езеро, изсветляло повече от небето. Това беше удобна стая, стая, в

която се живее — с много пепелници и с много вещи, които са оставени така, че отново да се използват. Златистокафяв спаниел дремеше до масичката за чай. Креслата, тапицирани в светлокафяв мъхест плат, бялата мраморна полица над камината, широкият съд сини и червени астри на една масичка придаваха колорит в сумрака. Но облечените в тъмни дрехи хора изглеждаха почти като сенки, като се изключи жизненото присъствие на лицата им.

От описанията на мосю Горон за Дърмот беше лесно да познае Хелена Лос и Бенджамин Филипс, седнал до масичката за чай с празна лула в устата. Джанис седеше на нисък стол с гръб прозорците.

Ив Нийл въобще не се виждаше, тъй като Тоби Лос препречваше погледа. Тоби, облечен в тъмносив костюм с черна траурна лента на ръкава, както подобава, беше застанал до камината. Изразът на лицето му беше малко глуповат, а едната му ръка беше вдигната, сякаш правеше сянка на очите си.

В недоумение той местеше поглед ту към Джанис, ту към майка си. Дори и малките му мустачки изглеждаха изразителни. После повиши глас.

— Какво приказвате, за бога?

— Разбира се, Тоби — каза Хелена колебливо, — обяснение има.

— Обяснение ли?

— Да. Всичко било заради мистър Атуд, съпруга на Ив.

— О? — възкликна Тоби.

Дори при очевидната изненада от думите, които би трябвало да бъдат непонятни за него, Тоби повдигна недоверчиво вежди. Настъпи малка пауза, преди това възклицание да се понесе във вечерния въздух. Беше въздържано и приглушено. Но все пак за внимателното ухо то беше многозначително, отровено от ревност.

— Виж какво, майко — Тоби облиза устни, — хубаво е да запомниш, че този човек не е вече женен за Ив.

— Но Ив казва, че той не ще да го запомни — вметна Джанис. — Върнал се е в Ла Бандлет.

— Да. Чух, че се е върнал — отговори Тоби машинално. После свали ръката, с която засенчваше очи, и замахна възбудено, което за него беше направо невъздържан жест. — Това, което искам да знам, е какво значи всичко това... какво...

— Мистър Атуд — отвърна Джанис — се вмъкнал в къщата на Ив през нощта, когато умря татко.

— Вмъкнал се?

— Тоест имал ключ, запазен от времето, когато е живял там. Качил се горе, когато тя вече била по пижама.

Тоби стоеше вцепенен.

Доколкото се виждаше в тъмнината, изражението му си оставаше безизразно. Той отстъпи назад, блъсна се в полицата на камината и се изправи, като се придържаше слепешката.

— Продължавай — каза той дрезгаво.

— Няма защо аз да разказвам — отговори Джанис. — Попитай самата Ив. Тя ще ти разкаже. Ив, трябва да продължиш! Тоби да не те притеснява. На нас разкажи, все едно че Тоби не е тук.

Мосю Аристид Горон, префект на полицията в Ла Бандлет, изръмжа приглушено и гърлено. Пое си дълбоко дъх. Кръглата му зализана физиономия се заглади приветливо. Изправи рамене и свали шапка. И като тръгна бързо напред, така че стъпките му изтрополиха по лъскавия под, той влетя в салона.

— Разказвайте, все едно че и аз не съм тук, мадам Нийл — каза той.

[2] От *panier a salade* (фр.) — затворническа кола. — Б.пр. ↑

[2] От *violon* (фр.) — затвор в полицейски участък. — Б.пр. ↑

[3] Затворническа кола (англ.). — Б.пр. ↑

[4] Възкликание за изненада (фр.). — Б.пр. ↑

IX

Десет минути по-късно мосю Горон седеше на едно кресло и приведен напред, целият зрение и слух, подканваше Ив да разказва. Беше започнал разпита си със замах и на английски. После се възбуди, заплете се в дълги неразбираеми изречения и накрая се впусна направо на френски.

— Да, мадам? — поиска той да му се дообясни, сякаш я подбутваше леко с пръст. — А после?

— Какво друго мога да кажа? — извика Ив.

— Мистър Атуд се промъкнал горе с този ключ. Добре! Той се опитал... — мосю Горон се изкашля — да ви надвие. Да?

— Да.

— Това, разбира се, било против волята ви?

— Разбира се!

— Ясно! — успокои я мосю Горон. — А после, мадам?

— Умолявах го да се държи като човек, да си върви и да не прави сцени, защото сър Морис Лос седи отсреща в стаята през улицата.

— А после?

— Той започна да дърпа завесите, за да види дали сър Морис стои още в кабинета си. Аз изгасих лампата...

— Вие изгасихте лампата?

— Да, точно така.

Мосю Горон се намръщи.

— Прощавайте, че не мога да схвана нещата, мадам. Но това е наистина странен начин да отблъснете ухажванията на мосю Атуд?

— Нали ви казах, не исках сър Морис да разбере!

Мосю Горон се замисли над това.

— Тогава мадам признава — подхвърли той, — че страхът от разкриване е бил причината мадам да бъде... да кажем... неотстъпчива?

— Не, не, не!

Здрачът в обширната гостна се сгъстяваше. Членовете на семейство Лос стояха прави или седнали като восъчни фигури. Лицата им бяха безизразни, или най-малкото не се разбираше какво изразяват. Тоби беше останал до камината, сега обърнат към нея, протегнал механично ръце към някакъв несъществуващ огън.

Префектът на полицията не упражняваше натиск и не заплашваше. Изражението му оставаше притеснено. Просто мосю Горон като човек и като французин искрено се опитваше да проумее ситуацията, която го объркваше.

— Вие сте се страхували от този човек — Атуд?

— Да, много.

— И въпреки това не сте се опитали да извикате сър Морис, макар че той е можел и да види, и да чуе.

— Казвам ви, *не можех!*

— Какво правеше сър Морис тогава?

— Беше седнал — отговори Ив и си припомни сцената, която се беше запечатала в съзнанието ѝ с мъчителна яснота. — Беше седнал зад бюрото си, държеше увеличителното стъкло, за да разглежда нещо. Там беше...

— Да, мадам?

Тя имаше намерение да каже: „Там беше и някой друг.“ Но като си помисли какъв би могъл да бъде подтекстът, и то пред семейство Лос, гърлото ѝ се сви. Във въображението си отново видя как устните на стареца мърдат, видя увеличителното стъкло и сянката, която беше надвиснала над него.

— Там беше кутийката за енфие — едва каза тя вместо това. — Той я разглеждаше.

— Кога беше това, мадам?

— Не... не си спомням!

— А после?

— Нед тръгна към мен. Отблъснах го. Молих го да не буди прислугата. — Истината се изливаше от устата на Ив с всяка дума, цялата истина, и все пак при това последно изречение лицата на слушателите ѝ леко се промениха. — Не разбирате ли? Не исках и прислугата да узнае. После телефонът иззвъня.

— А! — възкликна мосю Горон със задоволство. — В такъв случай не е трудно да установим времето. — Той извърна глава

настрани. — Мисля, че е било точно един часът, мосю Лос, когато вие сте се обадили на мадам по телефона?

Тоби кимна. Но той не обръщаше внимание на всичко това. Заговори неочаквано към Ив:

— В такъв случай през цялото време, докато си говорила с мен, тоя тип е бил в стаята ти?

— Извинявай, скъпи! Опитах се да го скрия от теб.

— Да — съгласи се Джанис, застинала на ниския стол. — Скрила си го.

— Застанал до теб — промърмори Тоби. — Седнал до теб. Може би дори... — Той махна с ръка. — А изглеждаше толкова спокойна. Все едно че нищо не се е случило. Като че ли току-що си се събудила посред нощ и не си мислила за нищо друго, освен за мен.

— Продължете, ако обичате — прекъсна го мосю Горон.

— След това — рече Ив — категорично му казах да си върви. Той въпреки това не си тръгна. Заяви, че няма да ми позволи да направя грешка.

— Какво имате предвид, мадам?

— Той мисли, че не бива да се женя за Тоби. И смяташе, че може да ме zlepостави пред хората, като се надвеси от прозореца и изкрещи на сър Морис, че се намира в моята спалня. Нед съвсем се побърква, когато му хрумне такава мисъл. Той отиде до прозореца. Аз изтичах след него. Но когато погледнахме навън...

Ив обърна дланите си нагоре. За доктор Кинрос, за Аристид Горон, за всеки, който може да усеща въздействие чрез атмосферата, тишината, която последва, беше несъмнено зловеща. Тя се изпълни с тихи шумове. Хелена Лос леко се изкашля с ръка на гърдите. Бенджамин Филипс, който внимателно си беше пълнил лулата, сега запали клечка кибрит, а пристъргването и светването бяха като своего рода коментар, преди пламъкът да се извие нагоре. Джанис остана неподвижна, а широко отворените ѝ кафяви очи сякаш проумяваха бавно какво може да означава това. Но проговори Тоби.

— Погледнахте през прозореца ли? — попита той.

Ив кимна енергично.

— *Кога?*

— Веднага след...

Нямаше защо да казва повече от това. Тих шепот стигна до нея. Имаше чувството, че тези тихи гласове не смеят да проговорят високо, да не би да попаднат в клопка или да събудят призраци.

— Не видя ли... — започна Хелена.

— Никого? — подсказа ѝ Джанис.

— Нищо? — измърмори вуйчо Бен.

Седнал тихичко в един ъгъл, където никой не го забелязваше, подпрял с юмрук брадичката си, с очи, които не изпускаха Ив Нийл, Дърмот съсредоточи мислите си в болезнено напрежение над значението, което можеше да се открие под нейния неуверен и неубедителен разказ.

Аналитичната страна на неговото мислене отбеляза: има въображение. Поддава се на внушение. Добродушна и благородна, може би повече, отколкото е в неин интерес. Истински вярна към всеки, който е проявил добрина към нея. Да, тази жена би могла да извърши убийство, ако има достатъчен подтик. И Дърмот забеляза, че тази мисъл го смуцава, че блъска и пробожда дебелия обвивка, с която вече двадесет години обгръщаше чувствата си.

Наблюдаваше я как седи в голямото кресло с бежова тапицерия. Наблюдаваше как пръстите ѝ се свиват и отпускат на облегалките. Наблюдаваше изящното ѝ лице, стиснатите устни, веничката, която пулсираше на шията ѝ. Една бръчица на челото ѝ сякаш уравниваше всички отчайващи въпроси. Наблюдаваше как сивите ѝ очи се преместват от Тоби към Джанис, после от Джанис към Хелена и вуйчо Бен и отново към Тоби.

И Дърмот си помисли: „Тази жена ще излъже.“

— Не! — извика Ив; тялото ѝ настръхна, като че ли беше взела решение. — Ние никого не сме видели. И нищо.

— *Ние* — каза Тоби и удари с ръка по полицата на камината. — *Ние* не сме видели нищо!

С поглед мосю Горон го накара да замълчи.

— И все пак изглежда — продължи той със заплашителна любезност, — че мадам е видяла нещо. Беше ли сър Морис мъртъв?

— Да!

— Ясно ли го виждахте?

— Да.

— А как може мадам да знае — попита префектът учтиво, — че е било „веднага след“ като сър Морис е бил убит?

— Не знам, разбира се — проговори Ив след кратка пауза. Сивите очи погледнаха право към мосю Горон; гърдите ѝ се надигаха и се отпускаха бавно. — Искам да кажа, допускам, че трябва да е било тогава.

— Продължавайте, моля — промълви мосю Горон и щракна с пръсти.

— Горката Хелена влезе и започна да пици. Този път решително и сериозно каза на Нед да си върви.

— О? Преди мадам не е ли била сериозна?

— Бях. Казвам ви, че бях! Само че този път, нали това ви говоря, беше така важно, та и той проумя, че трябва да си иде. Преди да тръгне, взех от него онзи ключ и го сложих в джоба на пижамата си. Като слизаше, той... — Тук, изглежда, тя осъзна нелепостта, нещо повече — абсурдността на онова, което щеше да каже. — Като слизаше, той се спъна по стълбите и си удари носа.

— *Носа?* — повтори мосю Горон.

— Да. Потече му кръв. Аз го докоснах и си изцапах ръката с кръв и я размазах по дрехите си. Тази кръв, за която вдигате толкова много шум, е всъщност кръв от Нед Атуд.

— Наистина ли, мадам?

— Защо питате мен? Попитайте Нед. Той може да не е идеален, но ще бъде човек поне дотолкова, че да потвърди всяка дума, която казвам, щом ме поставяте в такова положение.

— Ще потвърди ли, мадам?

Ив отново кимна енергично. Хвърли бърз умолителен поглед към всички наоколо. Тази жена започваше да помрачава способността на Дърмот Кинрос да разсъждава. Беше странно и неприятно. Никога през живота си не се бе чувствувал така. И все пак онази част от съзнанието му, която хладно обмисляше нещата, му казваше, че Ив — освен в единствения момент, когато се беше поколебала — казваше истината.

— Що се отнася до мосю Атуд — продължи префектът, — вие казвате, че той „се спънал по стълбите и си ударил носа“. Нямаше ли други наранявания?

— Други наранявания? Не разбирам?

— Не си ли удари например главата?

Ив се намръщи:

— Не мога да кажа. Може наистина да се е ударил. Стълбата е висока и стръмна и той падна много лошо. Не можах да видя какво става в тъмното. Но кръвта беше от носа му.

Мосю Горон се засмя леко и разсеяно като човек, който е очаквал това.

— Продължете, мадам.

— Отворих му да излезе през задната врата...

— Защо през задната врата?

— Защото улицата отвън беше пълна с полицаи. Той си тръгна. И точно тогава се случи другото. Задната врата на къщата ми има секретна брава. Докато стоях там, вятърът затвори вратата и аз останах заключена отвън.

След кратко мълчание, през което членовете на семейство Лос се спогледаха заинтригувано, Хелена заговори с нотка на лек протест. Гласът ѝ малко хриптеше.

— Мила, ти май наистина нещо си се объркала? — попита тя. — Вятърът ли ти затвори вратата? Не си ли спомняш?

— И полъх нямаше цялата нощ — намеси се Джанис. — Говорихме за това, когато бяхме на театър.

— Аз... аз не знам.

— Ами тогава, мила моя! — възрази Хелена.

— Искам да кажа, че и аз си помислих за това. Дойде ми наум едва после, когато се опитвах да измисля някакво възможно обяснение, че някой може, ами може нарочно да я е бутнал, за да се затвори.

— Охо? — каза мосю Горон. — Кой?

— Ивет. Камериерката. — Ив стисна пръсти и едва не се сгърчи на стола. — Защо ли ме ненавижда толкова?

Веждите на мосю Горон се вдигнаха още по-високо.

— Добре ли ви разбрах, мадам? Вие обвинявате Ивет Латур, че нарочно е затворила вратата отвътре и ви е оставила заключена отвън?

— Кълна се пред всички ви, че не зная какво се крие зад това. Мъча се да разбере какво може да се е случило!

— А също и ние, мадам. Продължете този интересен разказ. Вие бяхте в задната градина...?

— Не разбирате ли? Бях заключена навън. Не можех да вляза.

— Не можехте да влезете? Боже господи! Мадам е трябвало само да почука на вратата или да позвъни, нали?

— А това щеше да разбуди прислугата, а аз точно това не исках. Не можех да понеса мисълта да събудя Ивет...

— Която, както изглежда, току-що се е събудила и неизвестно защо е заключила мадам отвън. Моля ви — добави мосю Горон с привидно съчувствие — да не се разстройвате. Не искам да ви подмамя, нито да ви изиграя, мадам. Аз само се опитвам да установя... да речем... истината, така както вие я казвате.

— Но това е всичко!

— Всичко?

— Спомних си, че имам ключ от входната врата в джоба на пижамата си. Промъкнах се дотам и влязох. Така съм загубила и колана си; и досега не мога да си спомня къде съм го загубила, но забелязах, че го няма, когато, ъ-ъ, когато се миех.

— А!

— Предполагам, че и него сте намерили?

— Да, мадам. Извинете, че обръщам внимание на това, но има нещичко, което този разказ не обяснява. Имам предвид парченцето ахат, намерено вплетено в дантелата на пенъоара на мадам.

Ив проговори тихо.

— Не знам нищо за него. Моля ви, трябва да ми повярвате, когато казвам това. — Тя притисна ръце над очите си и после пак ги дръпна. Говореше с вълнуваща искреност, която сигурно беше направила впечатление на слушателите ѝ. — Сега за първи път чувам за това. Мога почти да се закълна, че го нямаше там, когато се върнах в къщи. Защото, както ви казах, свалих пенъоара, за да се измия. Мога само да мисля, че е било сложено от някого по-късно.

— Че е било сложено — отбеляза мосю Горон; това беше по-скоро констатация, отколкото въпрос.

Ив се засмя. Гледаше ту към едно, ту към друго лице и не можеше да повярва.

— Но нима вие мислите, че аз съм извършила убийството?

— Честно казано, мадам, това фантастично предположение беше допуснато.

— Но аз мога... не разбирате ли? Аз мога да докажа, че всяка дума, която казвам, е истина!

— Как, мадам? — попита префектът на полицията и започна да почуква с добре поддържаните си пръсти по масичката до него.

Ив се обърна умолително към другите.

— Извинявайте. Не ви казах за това по-рано, защото не исках да ви кажа, че Нед е бил в стаята ми.

— Разбираемо е — забеляза Джанис с безизразен глас.

— Но това — Ив разпери ръце, — това е така ужасно абсурдно, че аз дори не зная какво да кажа. Все едно да те събудят посред нощ и да те обвинят, че си убил някого, за когото никога не си чувал. Щях да бъда уплашена до смърт, ако не знаех, че мога да докажа това, което говоря.

— Трябва да обезпокоя мадам и да повтора въпроса си — каза Мосю Горон. — По какъв начин ще се докаже това?

— От Нед Атуд, разбира се.

— А-а! — каза префектът на полицията.

Движенията му бяха много подчертани. Повдигна ревера на самото си, за да помирише бялата роза на бутониерата. Погледът му беше прикован в една неутрална точка на пода. Направи лек жест. Но на лицето му не беше изписано нищо, просто беше строго начумерено.

— Кажете, мадам, имали сте, струва ми се, цялата седмица, за да обмислите тази ваша история.

— Нищо не съм обмисляла. Сега за пръв път чувам всички тези неща. Казвам ви истината.

Мосю Горон повдигна очи.

— Мадам вероятно се е виждала с Мосю Атуд по някое време през седмицата?

— Не, наистина не съм.

— Ив, обичаш ли го още? — попита Джанис тихо. — Обичаш ли го още?

— Не, мила, разбира се, че не — намеси се Хелена успокояващо.

— Благодаря много — каза Ив. Погледна към Тоби. — Трябва ли и на теб да ти го кажа? Мразя го и го ненавиждам. Никога през живота си не съм презирала някого толкова много. Не искам очите ми да го видят.

Всички се извърнаха. Мосю Горон, който отново се бе заел да изучава пода, сега пак вдигна поглед.

— Сигурно мадам знае, че мосю Атуд не е в състояние да потвърди нейната история, дори и да искаше да го направи? — Гласът на мосю Горон стана по-твърд. — Сигурно мадам знае, че мосю Атуд лежи в хотел „Донжон“ и има сътресение на мозъка?

Минаха може би десет секунди, преди Ив да се измъкне от дълбокото кресло. Едва сега Дърмот забеляза, че е облечена в сива копринена блуза и черна пола. Бледорозовият цвят на лицето ѝ, раздалечените сиви очи изпъкваха на тези дрехи. Но Дърмот, който сякаш сам усещаше всеки нерв на тялото ѝ, всяка мисъл, която минаваше през главата ѝ, почувствува нещо ново.

Досега, досети се той, тези обвинения не бяха нищо друго, освен една лоша, нелепа шега. Изведнъж тя ги видя по друг начин. Видя накъде може да я поведе всичко това. Не можеше да я води натам и все пак натам водеше. Тя видя неминуемата опасност, смъртната опасност, която произлизаше от всеки любезен жест на префекта и всяка премерена дума, която той произнасяше.

— Сътресение на... — започна тя.

Мосю Горон кимна.

— Преди една седмица в един и половина през нощта — продължи той — мосю Атуд влязъл във фойето на хотел „Донжон“. В асансьора, като се качвал към стаята си, той се строполил.

Ив притисна дланите си към слепоочията.

— Но това е станало, след като си тръгна! Тъмно беше. Не виждах нищо. Трябва да си е ударил главата, когато... — Млъкна, а после добави: — Горкият Нед!

Тоби Лос удари с юмрук по полицата над камината.

Леко иронична усмивка наруши учтивостта, изписана на лицето на мосю Горон.

— За нещастие — продължи той — мосю Атуд останал в съзнание достатъчно дълго, за да обясни, че го е блъснал автомобил на улицата и си е ударил главата в бордюра на тротоара. Това били последните му думи.

Тук мосю Горон размаха пръст във въздуха, сякаш внимателно подчертаваше нещо.

— Разбирате, че сега мосю Атуд вероятно няма да свидетелствува за нищо. Не се очаква да се върне в съзнание.

Х

Мосю Горон сякаш стана несигурен.

— Може би не трябваше да ви го казвам — добави той. — Да. Бях недискретен. Не е обичайно да се проявява такава откровеност пред обвиняемия преди ареста...

— Арест? — заекна Ив.

— Трябваше да ви предупредя, за да сте подготвена, мадам.

Възбудата бе нараснала неимоверно. Останалите не можеха повече да се съобразяват и да говорят на френски.

— Не могат да направят такова нещо — изхриптя Хелена със сълзи на очи. Издаде предизвикателно долната си устна. — Не, с една британска поданица, не могат. Горкият Морис беше един от най-добрите приятели на консула. Все пак, Ив...

— Трябва да се изяснят някои неща — извика Джанис объркано. — Парченцето от тази кутийка за енфие, искам да кажа. И защо не си извикала за помощ, ако наистина те е било страх от този мистър Атуд. Аз бих постъпила така.

Тоби ритна унило решетката пред камината.

— Това, което не мога да проумея — измърмори той, — е, че този тип е бил в стаята, когато съм се обадил по телефона.

Вуйчо Бен не каза нищо. Той рядко проявяваше склонност да приказва. Занимаваше се с неща, изискващи сръчност, можеше да поправи кола, да издялка корабче или да смени тапетите не по-зле от всеки професионалист. Той остана до масичката за чай, като си пушеше лулата. От време на време отправяше към Ив едва забележима окуражаваща усмивка, но кротките му очи изглеждаха загрижени и той продължи да клати глава.

— Що се отнася до този въпрос — продължи на английски мосю Горон — да задържим мадам Нийл...

— Един момент — каза Дърмот.

Всички се стъписаха, когато той заговори.

Не бяха го видели, или най-малкото не го бяха забелязали, както бе седнал в тъмния ъгъл до пианото. Сега Ив гледаше само него. За миг той изпита пристъп на онзи предишен смут и неловкост, които беше преживял някога, когато мислеше, че ще трябва да прекара живота си без половин лице. Това чувство беше останало от недоброто минало. Беше останало от времето, когато беше осъзнал, че душевните страдания са най-страшните страдания на земята, и така той си беше избрал професията.

Мосю Горон скочи от мястото си.

— О, боже мой! — извика префектът драматично. — Забравих. Приятелю, искрено се извинявам, ако съм проявил неучтивост към вас. Но при това вълнение...

Тук префектът махна с ръка и рече на английски:

— Бих искал да представя на вас моя приятел от Англия доктор Кинрос. Това са човеците, за които ви говорих. Миледи Лос. Братът, дъщерята, синът. И мадам Нийл. Хайде сега: „Приятно ми е. Надявам се, че сте добре.“ Тъй.

Тоби Лос замръзна.

— Англичанин ли сте? — попита той.

— Да усмихна се Дърмот, — англичанин съм. Но моля това да не ви тревожи.

— Помислих си, че сте от хората на Горон — каза Тоби с нарастващото недоволство на човек, към когото са се отнесли несправедливо. — По дяволите, ние приказвахме ли, приказвахме. — Той се огледа наоколо. — Искам да кажа, доста свободно!

— Какво значение има това? — попита Джанис.

— Съжалявам много — извини се Дърмот. — Единственото оправдание, задето ви се натрапих сега, е, че...

— Аз го помолих — обясни мосю Горон. — По професия той е известен лекар и кабинетът му е на Вимпоул Стрийт. Но в служба на обществото, доколкото ми е известно, е заловил трима големи престъпници. Разкрил ги, защото веднъж забелязал, че нечие палто било закопчано накриво, а друг път, защото чул особен говор на някакъв човек. Виждате ли, всичко опира до начина на мислене. И така, аз го поканих тук...

Дърмот погледна право към Ив.

— Защото моят приятел Горон — каза той — има известни съмнения относно доказателствата срещу мисис Нийл.

— Приятелю! — извика префектът с яден упрек.

— Не е ли така?

— Вече не е точно така, не — отговори мосю Горон с извънредно зловещ тон.

— Като изключим надеждата, че мога да ви бъда полезен, истинската причина за моето идване тук е някогашното ми познанство със съпруга ви...

— Познавали сте Морис? — извика Хелена, когато Дърмот погледна към нея.

— Да. Едно време, когато работата ми беше свързана със затворите. Той проявяваше голям интерес към реформата на затворите.

Хелена поклати глава. Въпреки че беше смутена от присъствието на неочаквания гост, тя скочи от стола си и се опита да го приветствува. Но очевидно напрежението от последната седмица се бе оказало прекалено силно. И както обикновено, щом някой споменеше името на Морис, в очите ѝ отново проблеснаха сълзи.

— Морис — каза тя — не само „се интересуваше“. Той изучаваше хората в тези затвори, затворниците, искам да кажа, и знаеше всичко за тях. Дори и когато те не знаеха нищо за него. Защото, видите ли, той им помагаше, но не искаше да си приписва заслуги. — Тонът ѝ ставаше нервен. — Боже мой, какви ги приказвам? Безполезно е човек да продължава да мисли за това, нали?

— Доктор Кинрос — обърна се Джанис с тих, ясен глас.

— Да?

— Те сериозно ли говорят, че ще арестуват Ив?

— Надявам се, че не — отговори Дърмот спокойно.

— Надявате се, че не? Защо?

— Защото в такъв случай ще трябва да се преборвам със стария си приятел, мосю Горон отгук до Ландидно.

— След като чухте разказа на Ив — няма значение дали на нас ни харесва или не, — какво мислите вие за него. Вярвате ли, че е така.

— Да.

Лицето на мосю Горон изобразяваше благовъзпитан гняв. Но той не каза нищо. Непринудеността в държането на Дърмот сякаш се

разпростря над тях, отпусна изопнатите им нерви и ги накара да почувствуват облекчение въпреки състоянието си.

— Не беше лесно да изслушаме това — отбеляза Тоби. — Не ни беше никак лесно.

— Разбира се, че не. Но мина ли ви през ума — попита Дърмот, — че това може да е поставило в неудобно положение и мисис Нийл?

— И пред чужд човек — каза Тоби. — По дяволите най-сетне!

— Съжалявам. Отивам си.

Изглежда, Тоби се бореше със себе си.

— Не съм казал точно, че искам да си тръгнете — изръмжа той. Добродушното му лице изглеждаше измъчвано от съмнение и недоволство. — Всичко това е толкова внезапно. Тъкмо се прибере човек вкъщи, след като е бил цял ден на работа, и какво му се сервира? Но вие сигурно имате представа от подобни неща, нали? Сещам се за един познат, с когото някога сте се срещали. Мислите ли... че това е...?

Дърмот съзнателно отбягваше да погледне към Ив. Тя имаше нужда от помощ. Примаяла от страх и несигурност, вкопчила ръце една в друга, тя стоеше до креслото и се опитваше да срещне погледа на Тоби. Не беше необходимо човек да бъде психолог, за да разбере, че очаква само една окуражаваща дума от него. А не я получава. Когато Дърмот Кинрос забеляза това, в душата му полази неясен гняв.

— Искате ли да говоря открито?

Може би дълбоко в себе си Тоби не искаше, но жестът му предполагаше съгласие.

— Добре — усмихна се Дърмот. — Мисля, че трябва да вземете решение.

— Да взема решение?

— Да. Дали мисис Нийл носи вина за изневяра, или за убийство. Не може да носи вина и за двете неща, нали?

Тоби отвори уста, но пак я затвори.

А Дърмот, като местеше поглед от единия към другия, продължи със същия сериозен и търпелив тон, с който се беше обърнал към Тоби.

— Изглежда, вие забравяте точно това. Веднъж искате едно, после друго: уж не можете да понесете мисълта, че Агуд е бил там, когато сте й се обадили по телефона, после викате и търсите обяснение как парченцето от кутийката за енфие се е заплело в робата й. Никак не

й е лесно на мисис Нийл, при положение че вие, приятелите й, искате нещата да са и така, и така.

Трябва да вземете решение, мосю Лос. Ако тя е била тук, във вашия дом, за да убие баща ви — без никаква смислена причина, доколкото виждам, — тогава Атуд с положителност не е бил в спалнята й. Повдигам въпроса за изневяратата не за да ви шокирам. А ако Атуд е бил наистина с нея в спалнята, тогава тя със сигурност не е била тук, за да убие баща ви. — Той замълча. — Какво предпочитате, сър?

Шлифованата иронична учтивост на тона му прободеше Тоби. Накара всички да се осъзнаят.

— Докторе — каза мосю Горон с висок, но спокоен глас, — бих ви помолил да разменим няколко думи насаме.

— На драго сърце.

— Мадам няма да има нищо против — мосю Горон се извърна към Хелена и повиши глас, — ако доктор Кинрос и аз отидем за малко във фойето, нали?

Не изчака отговора. Хвана здраво ръката на Дърмот и го преведе през стаята, като че ли му беше учител. Той отвори вратата към салончето, даде знак на Дърмот да мине пред него, направи лек поклон към тези, които оставаха в стаята, и излезе.

В салончето беше почти тъмно. Мосю Горон докосна ключа на една лампа и освети сводестия вход със сиви плочки и каменна стълба, покрита с червена пътека. Задъхан, префектът на полицията сложи шапката и бастуна си на закачалката за шапки. Трудно му бе да следи разговора на английски и сега, след като провери дали вратата е затворена, той сърдито се обърна към Дърмот на френски.

— Приятелю, разочаровате ме.

— Хиляди извинения.

— Нещо повече — вие ме предавате. Водя ви тук, за да ми помогнете. И какво правите вие, за бога? Бихте ли ми казали защо възприехте такова отношение?

— Тази жена не е виновна.

Мосю Горон направи няколко бързи крачици напред-назад из коридора. Спря се за миг да изгледа Дърмот много особено, съвсем в духа на французите.

— Кое от двете говори у вас — попита той учтиво, — разумът или сърцето?

Дърмот не отговори.

— Хайде — каза мосю Горон. — Смятах, че поне вие, радетелят на научните факти — мисля, че така сте се изразили вие самият? — няма да бъдете податлив към прелестите на мадам Нийл. Тази жена е заплаха за обществото.

— Казвам ви...

Другият го изгледа със съжаление.

— Драги докторе, аз не съм детектив. Не, не, не! Но що се отнася до тинтири-минтири, това е нещо друго. Има ли тинтири-минтири, усещам го от три километра, и то на тъмно.

Дърмот го погледна в очите.

— Честна дума — отвърна той искрено. — Не вярвам, че тя е виновна.

— А това, дето го разказа?

— Какво му има?

— Драги ми докторе! Вие ли ме питате?

— Питам ви. Този Атуд пада по стълбите и си счупва главата. Описанието, което даде мисис Нийл, е абсолютно характерно; казвам ви го като медик. Кървене от носа без външни наранявания е един от най-сигурните симптоми за мозъчно сътресение. Атуд става и си мисли, че не се е ударил сериозно; отива си до хотела и там колабира. Това също е характерно.

При думата „характерно“ мосю Горон се умисли. Но не попита нищо.

— Казвате това след изявленията на самия мосю Атуд...?

— Защо не? Разбира, че е много зле. Достатъчно е разумен, за да проумее, че *нищо* не трябва да го свързва с мисис Нийл и историята на Рю де-з-Анж. Откъде да знае, че ще я уличат в убийство. Кой, за бога, би могъл да го предвиди? И така, той съчинява тези измислици, че е бил блъснат от автомобил.

Мосю Горон направи гримаса.

— Разбира се — подхвърли Дърмот, — вие сте сравнили проби от кръвта на сър Морис Лос с кръвта, която е била открита по колана и пеньоара на дамата.

— Естествено. И мога да ви съобщя, че и двете проби са от една и съща кръвна група.

— Коя?

— А група.

Дърмот повдигна вежди.

— Не върши работа, нали? Това е най-често срещаната група. Четиридесет и един процента от европейците са от тази група. Изследвахте ли и кръвта на Атуд?

— Естествено не! Защо беше необходимо? Сега за пръв път чувам разказа на мадам.

— Тогава я изследвайте. Ако е от друга група, разказът ѝ автоматически се опровергава.

— Аха!

— Но ако, от друга страна, и той е от А група, това най-малкото косвено потвърждава думите на мисис Нийл. Във всеки случай не мислите ли, че е в интерес на правосъдието да извършите изследванията, преди да хвърлите тази жена в затвора и да я подложите на новите усъвършенствувани мъчения?

Мосю Горон пак заснова из салончето.

— А аз — извика той — съм склонен да приема, че мадам Нийл е научила, че мосю Атуд е бил блъснат от автомобил и е използвала този инцидент, за да го пригоди към своята версия. Като е била убедена — забележете това, — че каквото и да каже тя, влюбеният мосю Атуд ще го потвърди, щом дойде на себе си.

Дърмот трябваше да признае в душата си, че това беше дяволски правдоподобно. Той би могъл да се закълне, че е прав — ами ако допускаше грешка? Смуцаващото въздействие на Ив Нийл не го напускаше; той и сега си представяше присъствието ѝ.

И все пак той знаеше с пламенна увереност, че преценката му, инстинктът му — цялата тежест на човешката логика в противовес на логиката на доказателствата — не може да е на погрешен път. И че освен ако не се бори със зъби и с нокти, тази жена ще бъде изправена на подсъдимата скамейка, обвинена в убийство.

— Мотиви? — подхвърли той. — Досега открили ли сте и сянка от някакъв мотив?

— По дяволите с тези мотиви!

— Е, хайде сега! Това е под вашето ниво. *Защо* тя е убила сър Морис Лос?

— Казах ви следобед — отвърна мосю Горон. — Може и да е на теория, да. Но върши работа. Следобеда преди да бъде убит, сър Морис

научава нещо чудовищно за мадам Нийл...

— Какво научава?

— А откъде бих могъл да зная аз?

— Тогава защо го допускате?

— Докторе, замълчете и ме изслушайте! Старецът се връща вкъщи в особено състояние, както всички го описват. Казва на мосю Хорейшо, този Тобий. И двамата са възбудени. В един часа сутринта мосю Хорейшо се обажда по телефона на мадам Нийл и я осведомява за това, което са научили. Мадам Нийл идва тук, и тя в същото състояние, за да се види със сър Морис и да обсъди с него този въпрос...

— А! Значи и вие — прекъсна го Дърмот — искате нещата и така, и така.

Мосю Горон примигна срещу него:

— Моля?

— Ще видите — продължи Дърмот, — че не се е случило нищо такова. Скарване не е имало. Не е имало гневен разговор. Дори не са се изправили един срещу друг. Според собствената ви теория, убиецът е влязъл тихо, промъкнал се е зад глухия човек, ударил го е без предупреждение, докато той все още бил погълнат от ненагледната си кутийка за енфие. Така ли е?

Мосю Горон се поколеба.

— Всъщност... — започна той.

— Добре! Казвате, че мадам Нийл е извършила убийството. Защо го е извършила? Защото сър Морис знаел нещо за нея, което също така било известно и на Тоби Лос, тъй като Тоби тъкмо ѝ го бил разказал по телефона.

— В известен смисъл е така...

— Помислете. Звъня ви посред нощ и ви казвам: „Мосю Горон, съдия-следователят току-що ми каза, че сте немски шпионин и ще ви разстрелят.“ Ще излезете ли веднага да убиете съдия-следователя, за да не се разпространи тайната, която вече ми е известна? По същата логика: ако е имало нещо, което да навреди на доброто име на мисис Нийл, вероятно ли е тя да се промъкне през улицата и да убие бащата на годеника си, без дори да поиска някакво обяснение?

— Жените — каза мосю Горон с тежест — имат непредвидими реакции.

— Но не чак толкова непредвидими, ей богу?

Този път Мосю Горон измери салончето с по-широки и по-бавни крачки. Наклонил глава, той кипеше отвътре. Понечваше да заговори на няколко пъти, но все се възпираше. Най-накрая разпери ръце от раздражение.

— Приятелю — извика той, — вие се опитвате да ме убедите в нещо, което е в пълно противоречие с доказателствата!

— И все пак човек има известни съмнения?

— Понякога човек има съмнения — призна префектът.

— Все още ли имате намерение да я арестувате?

Мосю Горон се изненада.

— Естествено! Няма съмнение, че съдия-следователят ще нареди да го направим. Разбира се, освен ако — в очите му се появи сардоничен проблясък — в следващите няколко часа моят добър приятел докторът не съумее да докаже, че е невинна. Кажете ми, имате ли теория за този случай?

— В известен смисъл имам.

— И тя е?

Дърмот отново го погледна право в очите.

— Изглежда ми почти сигурно — отвърна той, — че убийството е извършил някой от това „приятно“ семейство Лос.

XI

Префектът на полицията в Ла Бандлет трудно можеше да се стресне. Но това го стресна. Очите му насмалко щяха да изхвъркнат от орбитите си, когато впери поглед в събеседника си. След мълчание, като че ли само жестове можеха да съответствуват на едно такова невероятно предположение, той въпросително посочи с пръст вратата на гостната.

— Да — каза Дърмот. — Точно това искам да кажа.

Господин Горон се покашля.

— Пожелайте, мисля, да видите стаята, където е било извършено престъплението. Елате с мен и ще я видите. А дотогава — той разигра неистова пантомима, за да го призове към мълчание — нито дума!

И мосю Горон се завъртя и го поведе нагоре по стълбите. Дърмот го чуваше как пъшка.

И на горния етаж беше тъмно, докато мосю Горон не светна лампите. Той посочи вратата на кабинета в предната част. Висока, боядисана в бяло — това беше вратата към загадката, а би могло да стане и вратата към ужаса. Дърмот се стегна, сложи ръка на металната дръжка и я бутна.

Зад нея се разкри мъглива дрезгавина. Килим, който да покрива цялата стая, както в кабинета, рядко се среща във френските къщи; този килим беше толкова дебел, че долната част на вратата запъваше и когато се отваряше, пристъргваше мъха. Съзнанието на Дърмот регистрира факта, докато той търсеше пипнешком от дясната си страна ключа за осветлението.

Имаше два ключа един над друг. Настолната лампа със зеления стъклен абажур на писалищната маса светна, когато натисна първия. Когато натисна втория, полилеят в средата на стаята пламна изведнъж с блестящите си призми, същински замък от стъкло.

Видя квадратна стая, чиито стени бяха облицовани с бяла ламперия. Точно срещу него бяха двата високи прозореца, сега със затворени стоманени жалози. В стената отляво беше вградена тежката

камина от бял мрамор. От дясната му страна, до стената стоеше писалищната маса, а въртящият се стол беше малко встрани. Източените столове в брокат и позлата, както и кръглата позлатена масичка в средата, се открояваха колоритно на сивия килим. По цялата дължина на стените, като се изключат една-две библиотечки, които нарушаваха редицата, старинни шкафчета със стъклени вратички отразяваха великолепието на полилея. В друг момент предметите, изложени там, биха го заинтригували. Стаята беше задушна. Някакъв препарат за почистване беше оставил остра миризма като дъха на самата смърт.

Дърмот отиде до бюрото.

Да, голямо чистене е паднало тук. Засъхнали петна от кръв, сега ръждивокафяви, бяха останали само на попивателната и на големия бележник, където сър Морис си е водил записки точно преди смъртта си.

Не се виждаха никакви следи от натрошената кутийка за енфие. Увеличително стъкло, часовникарска лупа, перодръжки, мастило и други канцеларски принадлежности бяха пръснати върху попивателната, под светлината на зелената стъклена лампа. Дърмот погледна към бележника и златната автоматична писалка до него, паднала от ръката на притежателя си. Над записаното в бележника имаше едро заглавие с декоративни, четливи букви: *Кутийка за енфие с форма на часовник, бивша собственост на император Наполеон I. После с дребен, но педантично четлив калиграфски почерк продължаваше: Тази кутийка за енфие била подарена на Бонапарт от тъста му, австрийския император, по повод рождението на сина на Бонапарт, краля на Рим, 20 март 1811 година. Рамката има размери шест сантиметра в диаметър. Обточена е със злато; имитацията на часовниковата ос е от злато; цифрите и стрелките са направени от диамантчета, с елементи от герба на Бонапарт, буквата N, в средата на...*

Тук написаното свършваше с две кървави петна.

Дърмот подсвирна.

— Тази кутия трябва да е била ужасно ценна — каза той.

— Ценна? — префектът почти нададе вик. — Аз не ви ли казах?

— И все пак е била счупена.

— Както виждате, скъпи докторе — посочи мосю Горон. — Аз ви казах също така, че е със странна форма. Както виждате от записаното, кутийката е била оформена като часовник.

— Какъв часовник?

— Обикновен часовник! — Мосю Горон измъкна своя и го показа. — Фактически, както членовете на семейството ми казаха, когато сър Морис им я показал за първи път, те си помислили, че наистина с часовник. Отваряла се... тъй. Бъдете така добър да забележите следите по дървото на писалището, където са попаднали ударите на развилнелия се убиец.

Дърмот остави бележника.

Докато префектът го наблюдаваше и се измъчваше от колебания, той се обърна и погледна към поставката за принадлежности отстрани на мраморната камина в другия край на стаята. Над нея висеше бронзов медальон, профил на император Наполеон. Ръженът, с който е било извършено престъплението, сега липсваше от поставката. Дърмот измери разстоянието на око. В съзнанието му се блъскаха и отекваха недооформени мисли, от които изникна поне една непоследователност в доказателствата, представени от мосю Горон.

— Кажете ми, има ли някой от семейство Лос, който да страда от късогледство?

— О, боже мой! — извика мосю Горон и вдигна ръце. — Семейство Лос! Все семейство Лос! Чакайте малко. — Той се посви. — Сега сме сами. Някой не може да ни чуе. Бихте ли ми казали защо сте така сигурен, че някой от тях трябва да е убил стареца?

— Настоявам за отговор на моя въпрос. Някой от семейството страда ли от късогледство?

— Това, скъпи докторе, не мога да ви кажа.

— Но сигурно лесно може да се провери?

— Несъмнено! — мосю Горон се поколеба. Очите му се присвиха. — Вие мислите — предположи той и направи движение като на човек, който ще удря с ръжен, — че убиецът е бил толкова късоглед, та с някой от ударите си да не улучи цел, голяма колкото човешка глава?

— Може би.

Дърмот обиколи бавно стаята, като надничаше в стъклените шкафчета. Някои от експонатите стояха самотни във великолепието си,

други бяха обозначени със спретнати етикетчета, надписани със същия калиграфски почерк. Въпреки че той нямаше кой знае какви познания за колекционерството, като изключим известна представа за скъпоценните камъни, но за всеки щеше да бъде очевидно, че тази бъркотия съдържа голямо количество вехтории, които са просто интересни, в съжителство с няколко наистина изящни предмета.

Имаше порцелан, ветрила, мощехранителници, един-два необикновени часовника, една полица с рапири от Толедо и едно шкафче (отблъскващо и мрачно сред деликатните дреболийки), заделено за реликви, с които се бе сдобил при разрушаването на стария затвор Нюгейт. Дърмот забеляза, че по-голямата част от книгите в библиотеката бяха специални трудове за разпознаването на скъпоценните камъни.

— Да продължим? — настоя мосю Горон.

— Имаше още едно доказателство, което вие споменахте — каза Дърмот. — Казахте ми, че макар и нищо да не е било откраднато, едно колие от диаманти и тюркоази е било взето от едно шкафче. Намерили сте го, малко изцапано с кръв, на пода под него.

Мосю Горон кимна и чукна по стъклото на едно тумбесто шкафче точно до вратата вляво. Както и другите, то не беше заключено. Вратичката му се отвори леко, щом мосю Горон само го докосна с пръст. И полиците в него бяха от стъкло. На почетното място в средата, на фона на тъмносиньо кадифе, повдигнато, за да се вижда по-добре, колието блестеше с променливи пламъчета срещу ослепителните призми на полилея.

— Почистено е и отново е върнато на мястото си каза мосю Горон. — Говори се, че когато Мария Антоанета била гилотинирана от тълпата пред затвора Ла Форс, мадам дьо Ламбал, нейната фаворитка, носела точно тази огърлица. Не мислите ли, че сър Морис е проявявал странен вкус към зловещото?

— Някой наистина има странен вкус към зловещото.

Мосю Горон се усмихна под мустак.

— Забелязвате ли какво има до нея?

— Прилича на музикална кутийка на колелца — каза Дърмот, като погледна вляво от колието.

— То си е музикална кутийка на колелца. И бога ми, било е неразумно да се постави на стъклена полица. Спомням си, че в деня

след престъплението, когато изследвахме тази стая и мъртвецът все още седеше на стола си, полицейският пристав отвори това шкафче. Ръката му закачи музикалната кутийка. Тя падна на пода...

Мосю Горон отново посочи кутийката — дървена, много тежка, а по изпоцапаните ѝ тенекиени страни бяха изрисувани избледнели сцени от Американската гражданска война, както разпозна Дърмот.

— Музикалната кутийка падна на една страна. Започна да свири „Тялото на Джон Браун“. Чували ли сте тази мелодия? — префектът изсвири няколко такта с уста. — Ефектът беше поразителен, уверявам ви. Мосю Хорейшо Лос скача гневно и ни казва да не пипаме колекцията на баща му. Мосю Бенджамин казва, че някой трябва да си е играл с музикалната кутийка напоследък, тъй като той, какъвто си е способен техник, я бил поправил и навил само преди няколко дни, а сега тя спира след един-два такта. Можете ли да си представите такъв смут за нещо толкова дребно?

— Мисля, че да. Както ви казах и по-рано, това е характерно престъпление.

— А! — Мосю Горон стана цял внимание. — Да, знам. Ще ми бъде много интересно да чуя защо.

— Защото — отговори Дърмот — това е домашно престъпление. Уютно, спокойно убийство на килимчето пред камината, каквото почти винаги се поражда вкъщи.

Мосю Горон прекара несигурната си ръка през челото. Огледа се наоколо, сякаш търсеше вдъхновение.

— Докторе — попита той, — сериозно ли говорите?

Дърмот приседна на масата в средата на стаята. Прекара пръсти през гъстата си тъмна коса с път отстрани. Опитваше се да завладее вниманието на събеседника си, а черните му очи направо горяха от напрежение.

— Ето ви един човек, пребит с девет удара на ръжен, въпреки че и един би бил достатъчен. Вие го поглеждате и си казвате: „Това е брутално, безсмислено е, това несъмнено е работа на побъркан.“ Затова обръщате гръб на тихия домашен кръг, където приемате, че никой не би действувал така зверски.

Но историята на престъпленията не е такава. Най-малко пък историята на англосаксонските престъпления, на която аз се позовавам, тъй като тези хора са англичани. Обикновеният убиец с

хладнокръвни и ясни мотиви рядко действуват с такава бруталност. И защо му трябва? Неговата работа, по понятни причини, е да убие колкото може по-чисто и по-ловко.

Обикновено точно вкъщи, където се налага емоциите да се потискат, защото хората трябва да живеят заедно, където домашните условия постепенно стават непоносими, точно вкъщи виждате внезапно кулминацията, която избухва с такава жестокост, която на нас — обикновените хора — ни се струва невероятна. Засегнеш ли семейните чувства, създаваш мотив, чийто изблик е потресаващ.

Бихте ли казали, без да се замисляте, че порядъчна жена от най-благочестиво семейство може да убие първо мащехата си, а после и собствения си баща с многократни удари на брадвичка без никаква явна причина, освен неясни семейни разногласия? Застрахователен агент, който никога не е казал лоша дума на жена си, да счупи черепа ѝ с ръжен? Кротко шестнайсетгодишно момиче да пререже гърлото на братчето си в люлката само защото негодува срещу присъствието на мащехата си? Не вярвате ли? Няма достатъчно мотиви? И въпреки това фактите са налице.

— Вероятно са ги извършили истински чудовища — каза Мосю Горон.

— Напротив, най-обикновени хора като мен и вас. А що се отнася до мисис Нийл...

— А! Какво е особеното тук?

— Мисис Нийл — отвърна Дърмот с поглед, твърдо насочен към събеседника си — е видяла нещо. Не ме питайте какво! Тя знае, че убиецът е някой от семейството.

— Тогава защо, в името на всевишния, не го казва?

— Може да не знае точно кой е.

Мосю Горон поклати глава със саркастична усмивка.

— Докторе, не виждам никаква полза от това. Нито пък от вашата психология.

Дърмот извади пакет жълти мерилендски цигари. Запали една с джобна запалка, щракна я, за да се затвори и се обърна към Мосю Горон с поглед, който доста разтревожи префекта. Дърмот се усмихваше, но не със задоволство, като се изключи удовлетворението от потвърдената версия. Той вдиша дълбоко и издуха един облак дим под ярката светлина.

— Според доказателствата, които вие самият ми представихте — подхвана той с онзи плътен и равен глас, който ставаше почти хипнотичен, когато той поискаше, — някой от семейство Лос е казал преднамерено чиста, доказуема лъжа. — Той замълча. — Ще се замислите ли хубавичко, ако ви кажа каква е лъжата?

Мосю Горон облиза устни.

Но нямаше време да отговори. Вратата към салона — всъщност Дърмот вече сочеше към нея, като че ли искаше да покаже какво има предвид — бързо се отвори. Джанис Лос, закрила очи с ръка, надникна вътре.

Очевидно стаята все още я плашеше. С детински страх тя бързо погледна към празния въртящ се стол; тялото ѝ сякаш се сви, щом я лъхна неприятната миризма на препаратите за чистене; но тя влезе тихо и затвори вратата. Застанала с гръб към нея, в черната си рокля, очертана на бялата табла, тя се обърна към Дърмот на английски.

— Чудех се къде може да сте отишли — каза тя с укор. — Излязохте в салона и после фиу! — щракна тя с пръсти.

— Да, мадмоазел? — подкани я мосю Горон.

Все едно че не го бе чула, Джанис се обърна към Дърмот. Изглежда, събираше сили за изблик на чувства. Но едва след дълго мълчание, през което неспокойният ѝ поглед изследваше лицето му, този изблик дойде с младежка прямота.

— Мислите, че се държахме отвратително с Ив, нали?

Дърмот ѝ се усмихна.

— Мисля, че вие смело я подкрепихте, мис Лос. — Въпреки че се стремеше да се предпази от това, той откри, че е стиснал зъби и гневът му пламва като огън, щом се сети за един израз. — Но брат ви, от друга страна...

— Вие не можете да разберете Тоби — извика Джанис и тропна с крак.

— Може би.

— Тоби е влюбен в нея. Тоби е чиста душа, с наивни схващания за нравствеността.

— Sancta simplicitas!

— Това означава „свещена простота“, нали? — попита Джанис направо. Огледа го. Направи отчаян опит да се придържа към обичайното си безгрижие, но не успя. — На мен ми е все едно. Но бих

искала да видите нещата и от наша гледна точка. В края на краищата... — Джанис посочи въртящия се стол. — Той е мъртъв — продължи тя. — Това е единственото, за което всеки от нас мисли. Когато изведнъж пред вас се хвърли едно такова обвинение, не можете да кажете просто: „Разбира се, аз съм сигурен, че обвинението е неоснователно, защо да си давам труд дори да си го обяснявам?“ Не е в природата на човека.

Кое то си е право, Дърмот трябваше да признае, че е така. Усмихна ѝ се. Това сякаш я окуражи.

— Затова — продължи Джанис — исках да ви задам един въпрос. Поверително. Ще го запазите в тайна, нали?

— Разбира се! — намеси се мосю Горон лукаво, преди Дърмот да успее да отговори. — Ъ-ъ... къде е мадам Нийл сега?

Лицето на Джанис помръкна.

— Обясняват се с Тоби. Мама и вуйчо Бен дискретно изчезнаха. Но аз исках да задам този въпрос. — Тя се поколеба. После пое дълбоко дъх и погледна право към Дърмот. — Ако си спомняте, преди малко вие и мама говорихте за интересите на татко към... дейността, свързана със затворите?

Последните ѝ думи, неизвестно защо, предизвикаха някакво неприятно чувство.

— Да? — попита Дърмот.

— Това ме подсети. Спомняте си също, че много се говори колко странен изглеждаше татко следобеда преди убийството? Как се завърна от разходка и не искаше да дойде на театър, беше блед като призрак и ръцете му трепереха? Докато вие говорехте, аз се сетих, че съм виждала татко в такова състояние един-единствен път.

— Е, и?

— Преди около осем години — каза Джанис — някакъв лукав мазен тип, наречен Финистер, запали интереса му към някаква сделка и го измами. Не знам подробности; била съм малка, пък и не съм се интересувала от работата му. Всъщност и след това не съм се интересувала кой знае колко. Но си спомням ужасната врява, която се вдигна тогава.

Мосю Горон, който беше слушал с ръка на ухото, се озадачи.

— Това е май много интересно — каза префектът. — Но, честно казано, не мога да видя...

— Почакайте! — примоли се Джанис на Дърмот. — Татко не беше добър физиономист. Но се случваше да познае някои лица съвсем неочаквано. Докато Финистер му говорел — вижте, нямало никакво законно обезщетение за измамата, — той изведнъж се сетил кой е този човек.

Финистер бил затворник, истинското му име било Макконклин, който получил отпуска, като дал обещание, че няма да избяга, и изчезнал. Татко беше проявил интерес към неговия случай, въпреки че Макконклин никога не го бе виждал — най-малкото не знаел кой е. И изведнъж Макконклин се появява съвсем неочаквано.

Когато Макконклин или Финистер усетил, че е разкрит, той плакал и се молил, и убеждавал татко да не го предава отново на полицията. Предложил да върне парите. Говорил за жена си и децата си. Бил съгласен на всичко, само и само татко да не го върне в затвора. Мама каза, че татко бил блед като призрак, а после се качил горе и повръщал в банята. Защото ужасно мразеше, наистина ужасно мразеше да пращат някой престъпник зад решетките. Но това не означаваше, че не би го направил. Мисля, че би затворил и някого от собственото си семейство, ако е убеден, че наистина е извършил нещо непроситимо.

Джанис спря за малко.

Беше говорила бързо и монотонно, с пресъхнали устни. Продължаваше да оглежда стаята, сякаш все още можеше да долови присъствието на баща си сред старинните шкафчета.

— И така, той казал на Финистер: „Давам ти двадесет и четири часа, за да се изпариш. Щом мине този срок, независимо дали си изчезнал или не, пълни данни за новия ти живот — къде могат да те намерят, новото ти име — всичко за теб отива в Скотланд Ярд.“ Тъй и направил. Финистер умря в затвора. Мама казва, че татко едва хапвал по един залък дни след това. Знаете ли, той наистина му беше симпатичен.

Джанис вложи и убеденост, и многозначителност в тези последни думи.

— Не искам да си мислите, че съм злобна. Не съм, не съм, не съм. По-скоро не искам да бъда, въпреки че може така да прозвучи. Но няма смисъл да казвам, че не ми е минало през ум. — Тя отново

погледна Дърмот в очите. — Мислите ли, че Ив Нийл е лежала някога в затвора?

XII

Гостната на долния етаж беше предоставена на Ив и Тоби. Светеше само една лампа на висока поставка със златист абажур; а и тя беше в отдалечения край на стаята. Никой от двамата не искаше да вижда добре лицето на другия.

Ив си търсеше чантата и в това объркано състояние не можеше да я намери. Продължи да обикаля безцелно из стаята и да проверява все на едни и същи места, но щом се приближи към вратата, Тоби избърза към нея и застана отпред.

— Не си тръгваш, нали? — попита той.

— Търся си чантата — отговори Ив разсеяно. — После трябва да си тръгвам. Ще се отдръпнеш ли от вратата, ако обичаш?

— Но ние трябва да си изясним някои неща!

— Какво има да се изяснява?

— В полицията мислят...

— Полицията, както чу и ти — каза Ив, — идва да ме арестува. Така че е най-добре да отида оттатък, за да си приготвя някаква чанта с най-необходимите вещи, нали? Надявам се, че ще ми разрешат.

На лицето на Тоби се изписа объркано изражение. Той протегна ръка и разтри челото си. Трябва да бъдем справедливи. Той не си даваше сметка колко смутено благороден изглежда, какъв мъченик и герой беше с вирнатата си брадичка и видимата решителност да направи каквото подобава, колкото и да са засегнати чувствата му.

— Ясно ти е — каза той, — че ще те подкрепя. И през ум да не ти минава, че няма да го направя!

— Мерси.

Без да почувствува иронията, Тоби задържа замисления си поглед на вратата. Беше започнал да разсъждава на глас.

— Каквото и да стане, не трябва да те арестуват. Това е най-важното. Съмнявам се дали въобще имат такова намерение. Вероятно блъфират. Но довечера ще се срещна с британския консул. Виж какво, ако те арестуват... такова, няма да се хареса в банката.

— Предполагам, че на никого от вас няма да се хареса.

— Не ги разбираш тия неща, Ив. Банката е една от най-старите финансови институции в Англия. Всичко, което и друг път съм ти казвал, че жената на Цезар трябва да бъде извън всяко подозрение и така нататък, има значение. Не трябва да ми се сърдиш, че се опитвам да защитавам името и на двама ни.

Ив се мъчеше да запази самообладание.

— Вярваш ли, че аз съм убила баща ти, Тоби?

Тя беше изненадана от хитрия поглед, който оживи доста безжизнените му очи, проблясването на нещо по-дълбоко, което никога не бе виждала у Тоби Лос.

— Никого не си убивала — отвърна той. По челото му мина сянка. — Тая твоя проклета камериерка стои зад всичко това, да не съм човек, ако не е така. Тя...

— Ти какво знаеш за нея, Тоби?

— Нищо. — Той си пое дълбоко дъх. — Никак не ми е леко — киселата нотка в гласа му се засили, — точно когато нещата между нас вървяха така добре, и всичко беше толкова приятно, да почнеш пак с тоя Атуд.

— Ти така ли мислиш?

Тоби се бореше със себе си.

— Какво друго мога да мисля? Хайде сега, нека бъдем честни. Имай предвид, че не съм толкова старомоден, колкото смяташ, въпреки шегите на Джанис. Всъщност аз се лаская от мисълта, че съм с доста широки възгледи. Не знам и не искам да знам нищо от предишния ти живот. Мога да ти простя и да забравя всичко.

Ив спря внезапно и само го погледна.

— Но, дявол да го вземе — продължи Тоби разгорещено, — човек има някакви идеали. Да, идеали! И когато реши да се жени за едно момиче, той очаква то да отговаря на тези идеали.

Ив си намери чантата. Беше на една масичка наред стаята, на видно място — тя се почуди защо я е подминавала толкова пъти. Взе я, отвори я и погледна машинално вътре. После се отправи към вратата.

— Отдръпни се, ако обичаш. Искам да си вървя.

— Виж какво, сега не можеш да си тръгнеш. Представи си, че се натъкнеш на полицията или пък на репортери, или на някой друг. В

сегашното ти състояние един господ знае какво можеш да наприказваш.

— А това няма да се хареса в банката „Хуксън“?

— Е, а защо трябва да кажа, че това няма значение. Нека да гледаме трезво на тези неща, Ив. Това е, което вие, жените, не искате да разберете.

— Знаеш ли, приближава време за вечеря.

— Аз бих могъл дори — да, бих могъл да стигна дори дотам. Бих могъл да пратя „Хуксън“ по дяволите, ако бях сигурен в едно-единствено нещо. Ти честно ли играеш с мен, след като аз играх честно спрямо теб? Тръгнала ли си пак с този Атуд?

— Не.

— Не ти вярвам.

— Тогава защо си правиш труд да ме питаш отново и отново едно и също нещо? Ще се дръпнеш ли, моля те?

— О, много добре — каза Тоби и скръсти ръце с оскърбено достойнство. — Щом чувствуваш така нещата.

Той се отдръпна, отстъпи педантично и внимателно с израз на вежливо безразличие. Брадичката му беше вирната нагоре. Ив се поколеба. Беше влюбена в него — щеше да го успокои друг път; но дори очевидното му страдание, толкова изразително, защото беше така истинско, не можеше да я трогне сега. Тя изтича покрай него и затвори вратата след себе си.

За миг ярката светлина в салончето я заслепи. Когато очите ѝ попривикнаха, тя видя вуйчо Бен, който слизаше към нея и покашляше.

— Я гледай! — каза той. — Тръгваш?

(Още един, не! Моля ти се, господи, стига толкова!)

Вуйчо Бен се държеше смутено като човек, който иска незабележимо да се промъкне и да покаже съчувствие. С една ръка почесваше посивялата си глава. В другата носеше един поизмачкан плик, с който сякаш не знаеше какво да прави.

— Ъ-ъ... почти бяха забравил — добави той. — Писмо за теб.

— За мен?

Вуйчо Бен кимна към входната врата.

— Намерих го в пощенската кутия преди десет минути. Явно някой го е донесъл. Но е за теб. — Кротките яносини очи я гледаха

втречено. — Може да е важно.

За Ив нямаше значение дали е важно, или не. Взе писмото, погледна името си, изписано на плика, и го пъкна в чантата си. Вуйчо Бен захапа празната лула и шумно я засмука; изглежда, се канеше да заговори с вътрешно усилие.

— Аз не представлявам кой знае какво в тази къща — отбеляза той рязко. — Но аз съм на твоя страна.

— Благодаря.

— Винаги — каза вуйчо Бен. Но когато посегна да докосне ръката ѝ, тя трепна инстинктивно и тромавият възрастен човек се сви, сякаш го бе ударила през лицето. — Има ли ти нещо, мила?

— Не. Извинявайте!

— Не ти харесват ръкавиците, а?

— Какви ръкавици?

— Ти знаеш — каза вуйчо Бен, като спря отново кроткия си поглед на лицето ѝ. — Когато поправях колата и носех кафяви ръкавици. Чудех се само защо това те безпокои.

Ив се обърна и побягна.

Вън на улицата тъкмо се бе стъмнило. Беше мека септемврийска вечер, време, което изглежда по-свежо и от пролет. Мъждивата бяла светлина от уличните лампи струеше сред кестените. Стори ѝ се, че след задушаватата атмосфера на вила „Боньор“ е излязла в един свободен свят. Но нямаше изгледи да му се радва още дълго.

Кафяви ръкавици. Кафяви ръкавици. Кафяви ръкавици.

Излезе от двора и спря в сянката на зида. Искаше да остане сама, сама, като че ли затворена в някаква кутия, далеч от всякакви гласове, които правят намеци, далеч от изучаващи погледи, там, където никой нямаше да я вижда в тъмнината.

Глупачка такава, каза си тя наум. Защо не се изправи да кажеш какво си видяла? Защо не каза, че в тази къща някой, който носи кафяви ръкавици, е мазен лицемер. Не можеше да проговориш, не можеше да накараш думите да минат през гърлото ти; а защо не? Вярност към тях? Страх, че при такова обвинение те ще се отдръпнат от теб? Или просто вярност към Тоби, който може да е всякакъв, но поне е честен и пряк.

Но ти не дължиш вярност на никого, Ив Нийл. Нито грам. Сега не.

Най-силно я бяха отвратили крокодилските сълзи. Не можеше да обвинява всички от семейството. Всички, с изключение на един, бяха така поразени и объркани, както и самата тя. Но някой, който се бе обърнал с укорителен поглед към Ив, е могъл да извърши убийство така спокойно, както и да направи салатата.

И всички те, ако се стигнеше до дъното на нещата — това възбуди най-дълбок гняв у Ив, — всички до един бяха готови да повярват, че тя е някаква обикновена блудница, на която те, с широките си възгледи, представете си, великодушно прощаваха. Може и да не беше чак така. Бяха разстроени. Имаха основание да бъдат. Но Ив възневидя покровителственото им отношение.

А междувременно?

Очевидно затвор.

Не можеше да бъде! Това не можеше да стане!

Само двама души, дали случайно или нарочно, се бяха отнесли към нея като хората и тя изпита топло чувство към тях. Единият бе презреният женкар Нед Атуд, който никога не беше претендирал порядъчност, но който се бе строполил с лъжа на устата, като си е мислел, че с нея ще я прикрие. Другият беше този доктор. Тя не можеше да си спомни името му. За нищо на света не можеше да си спомни дори как изглежда. И все пак тя си спомняше изражението му, проблясващите тъмни очи, зад които се четеше омраза към лицемерието; усещането, че умът му е като бръснач, чувството, че когато ироничният му глас прокълбят в гостната на семейство Лос, все едно се спуска някакъв балон и всички пози рухнаха.

Въпросът бе: щеше ли полицията да повярва на Нед Атуд дори и тогава, когато Нед казва простата истина?

Нед беше зле, беше ударен, в безсъзнание. „Няма изгледи да се върне в съзнание.“ Самата тя застрашена, Ив беше забравила за него. Щеше ли да има някаква полза, ако прекрачи всякакви граници, ако направи напук на всички тези Лос и отиде да види Нед. В момента не можеше дори да му се обади по телефона или да му напише писмо...

Писмо.

Пръстите на Ив се срещнаха върху чантата, така както беше застанала в хладната сянка на Рю де-з-Анж. Тя я отвори и погледна доста смачкания плик в нея.

Ив пресече Рю де-з-Анж с твърда стъпка и спря под уличната лампа, недалеч от своята врата. Разгледа запечатания сив плик с нейното име, написано ситно, по френски маниер. Донесено по човек, пуснато в пощенската кутия на къща, в която тя не живееше. Не можеше да има нищо застрашително или зловещо в един обикновен плик. И все пак, докато го разкъсваше, Ив усещаше бавното и силно туптене на сърцето си и някаква топлина, която се разливаше по шията ѝ. Кратката бележка беше на френски, без подпис:

Ако мадам желае да научи нещо, което ще ѝ бъде от полза в това затруднено положение, нека да дойде на Рю дьо ла Арп номер 17 всяко време след десет часа. Вратата е отворена. Моля влезте.

Листата над главата ѝ прошумоляха. Сенките им потрепваха върху сивата хартия.

Ив вдигна поглед. Пред нея беше собствената ѝ вила, където, поради отсъствието на готвачката Ивет Латур я чакаше, за да ѝ приготи вечеря Ив сгъна бележката и пак я мушна в чантата си.

Едва бе докоснала звънеца, когато Ивет, изрядна и безизразна както обикновено, отвори вратата отвътре.

— Вечерята на мадам е готова — каза Ивет. — Готова е от половин час.

— Не искам никаква вечеря.

— Но мадам трябва да вечеря нещо. Човек трябва да си поддържа силите.

— Защо? — попита Ив.

Тръгна към стълбите, подминавайки бързо събеседницата си в яркия като кутийка за бижута салон с всичките му часовници и огледала. Ето, обърна се и запрати този въпрос. Никога не бе осъзнавала така факта, че Ивет и тя са сами в къщата.

— Попитах, защо? — повтори Ив.

— Бога ми, мадам — отвърна Ивет с неочакван и добросърдечен грак, който отбягна предизвикателството. Очите ѝ се разшириха. Тя сложи силните си като на борец ръце на кръста. — Всички ние трябва да поддържаме силите си в този живот. Нали?

— Защо ме заключи въвн от къщата през нощта, когато сър Морис Лос беше убит?

В този момент тиктакането на часовниците се чуваше ясно.

— Моля?

— Ти чу.

— Чух ви. Но не можах да разбера, мадам.

— Какво си казала в полицията за мен? — помита Ив. Тя усети как сърцето ѝ се свива и бузите ѝ пламват.

— Моля?

— Защо дантеленият ми пенъоар не е прибран от почистване?

— Уви, мадам. Не мога да кажа. Понякога ги бавят ужасно дълго, нали знаете?... Кога ще вечеряте, мадам?

Изпуснато, предизвикателството се бе разбило като порцеланова чиния от колекцията на сър Морис Лос.

— Казах ти, че не искам вечеря — каза Ив от първото стъпало.
— Отивам в стаята си.

— Да ви донеса сандвичи, мадам?

— Да, ако обичаш. И кафе.

— Добре, мадам. Ще излизате ли отново тази вечер?

— Може би. Не знам.

И тя изтича нагоре по стълбите.

В спалнята ѝ жакардовите завеси бяха спуснати и лампата над тоалетката беше запалена. Ив затвори вратата. Беше задъхана; сякаш в гърдите ѝ зееше голяма празнина, в която пулсираха леки удари, коленете ѝ трепереха и кръвта се беше качила в главата ѝ, а не в бузите. Потъна в едно от креслата и се опита да се отпусне.

Рю дьо ла Арп номер 17. Рю дьо ла Арп номер 17. Рю дьо ла Арп номер 17.

В спалнята нямаше часовник. Ив слезе незабелязано в салона, оттам в една от стаите за гости и донесе един часовник. Стори ѝ се, че тиктака застрашително като бомба. Сложи го на скрина и влезе в банята, за да си измие ръцете и лицето. Когато се върна, чиния със сандвичи и каничка с прецедено кафе бяха подредени грижливо на една масичка. Въпреки че не можеше да хапне нищо, тя пийна кафе и изпуши много цигари, докато стрелките на часовника пропълзят от осем и половина до девет и от девет и половина до десет.

Веднъж в Париж беше присъствувала на съдебен процес за убийство. Нед я бе завел, като мислеше, че ще ѝ е забавно. Това, което я изненада, бе колко много се крещи. Съдиите няколко на брой, с нещо като лигавници и шапки с плоски дъна — ругаеха затворника не помалко от прокурора, като го увещаваха да си признае.

Навремето ѝ се беше сторило чуждо и някак неприятно смешно. Но съвсем не беше смешно за подсъдимия — нещастник с изпоцапано лице, който бе впил черните си нокти в ръба на подсъдимата скамейка и понякога им отвърщаше с крясъци. Когато го въведоха в съдебната зала, две ключалки издрънчаха на вратата към коридора, който миришеше на креозот. Полъх от тази миризма се върна към Ив. Той подсказваше какво може да се случи. Беше така погълната от тези представи, че почти не чу шума от улицата, под прозорците си.

Но чу звънеца.

Долу говореха неясни гласове. Туп, туп, туп — Ив чу стъпките на Ивет по килима, която изкачваше стълбите по-бързо от всякога. Ивет почука на вратата на спалнята. Ивет си оставаше почтителна.

— Долу има много полицаи, мадам — докладва тя с искрена радост в тона и нескрито задоволство, породено от добре изпълнена задача, от което устата на Ив пресъхна. — Да кажа ли, че мадам ще слезе да се срещне с тях?

Няколко секунди след като тя млъкна, гласът ѝ звучеше в ушите на Ив.

— Покани ги в предната гостна — чу се да казва Ив. — Ще слеза след минута.

— Добре, мадам.

Щом вратата се затвори, Ив се изправи. Отиде до гардероба, извади къса кожена наметка и я закопча около врата си. Погледна в чантата си, за да се увери, че има пари. После изключи осветлението и се измъкна в коридора.

Като внимаваше да не настъпи разхлабената пръчка, тя изтича долу толкова леко, че никой не я чу. Толкова добре беше преценила в кой миг къде се намира Ивет, сякаш можеше да предвиди всяка нейна стъпка. Неясните гласове сега се чуваха от предната гостна; вратата беше открената, а Ивет беше обърната с гръб, вдигнала ръка в жест на гостоприемство към представителите на закона. Въпреки че Ив зърна едно око и едни мустаци, тя остана с впечатление, че не са я забелязали. Още две минути и тя беше излязла от тъмната трапезария към още по-тъмната кухня.

Отново, както при един друг случай, тя завъртя секретата на задната врата. Но този път тя сама я затвори зад себе си. Лъчът на фара от брега премина над нея, докато изкачваше стълбите към влажната от

росата задна градина. Излезе бързо през задната портичка и се намери на улицата. Три минути по-късно, без да обезпокои никого, освен някакво озверено куче, вързано с верига в нечия градина, тя махна на едно такси в мъглявото великолепие на Булвар дю Казино.

— Рю дьо ла Арп номер 17 — каза Ив.

XIII

— Това ли е?

— Да, мадам — каза шофьорът на таксито. — Рю дьо ла Арп номер 17.

— Това частна къща ли е?

— Не, мадам, магазин. Цветарски магазин.

Оказа се, че улицата се намира в непопулярната част на Ла Бандлет, тоест близо до мястото за разходки и до крайморския булевард. Повечето от богатите англичани, които идваха редовно в Ла Бандлет, за да си пилеят парите, проявяваха голямо пренебрежение към този район, защото им изглеждаше (и беше) съвсем като Уестънсюзпърмеър, Пейнтън или Фолкстън.

Тъмносив и пепеляв денем, той гъмжеше като кошер — с малки улички, благопристойни семейни заведения и магазинчета, украсени със сувенирни знаменца, изпълнени с детски лопатки, кофички, въртележки и жълти реклами на Кодак. Но вечер, с напредването на есента, повечето от тези улици изведнъж ставаха тъмни и потискащи. Рю дьо ла Арп, извиваща между високи сгради, погълна таксито. Ив почувствува паническо нежелание да слезе, когато то спря пред някаква тъмна витрина.

Седеше с ръка на полуотворената врата и гледаше шофьора на мъждивата светлина от лампичката на брояча.

— Цве-цветарски магазин? — повтори тя.

— С положителност, мадам. — Шофьорът посочи белите емайлирани надписи, които едва се виждаха на тъмната витрина. „В райската градина. Тук се продават отбрани цветя.“ — Затворено е, видите ли — добави той услужливо.

— Виждам.

— Ще пожелае ли мадам да я закарам някъде другаде?

— Не. Дотук стига. — Ив излезе навън. Все още се колебаеше. — Случайно да знаете кой е собственикът на магазина?

— А-а, собственика ли? Не — каза шофьорът, след като се позамисли. — За собственика нищо не мога да кажа. Но управителката познавам много добре. Управителка е мадмоазел Латур, мадмоазел Пру за по-кратко. Много възпитана млада дама.

— *Латур?*

— Да, мадам. Мадам, добре ли ви е?

— Да. Има ли тя някаква роднина, сестра или може би леля на име Ивет Латур?

Шофьорът се втренчи в нея.

— Ей богу, никак не ви е лесен въпросът! Съжалявам, мадам, това не зная. Знам само магазина, а той е тип-топ, хубав като самата мадмоазел. — Сега Ив усети втренчението му поглед, вперен в нея от тъмнината. — Ще пожелае ли мадам да я изчакам тук?

— Не. Да! Да, може би е най-добре.

Ив понечи да зададе още един въпрос, но се отказа. Обърна се рязко и прекоси бързо тротоара към цветарския магазин.

Зад нея безразличният шофьор си мислеше: „Боже мой, какво хубаво парче и очевидно англичанка! Дали мадмоазел Пру не се е забъркала с приятеля на мадам и сега тя да е дошла тук, за да й даде да се разбере? В такъв случай, Марсел, приятелю, най-добре е човек да натисне педала и бързо да си обира крушите отгук, ако ще се хвърля витриол^[1]. Като си помислиш обаче, англичаните не хвърлят често витриол. Но като избухнат, са страхотни, нали съм виждал, когато мийстър се напие и мийсис lui parle de sa^[2]. Да — май ще има нещо доста пикантно, без фатални последствия. А освен това тя ми дължи осем франка и четирийсе“.

Мислите на Ив не бяха така делови.

Тя спря пред вратата на магазина. До нея беше стъклената витрина, голяма, чиста и излъскана, а зад нея не се виждаше почти нищо. Краят на луната се показваше над тъмните покриви, но се отразяваше в прозореца и стъклото изглеждаше матово.

По всяко време след десет часа. Вратата е отпорена. Моля влезте.

Тя завъртя топката и откри, че вратата е отключела. Бутна я силно, като очакваше веднага да чуе дрънкането на звънчето над нея. Нищо не се случи. Мрак и тишина. Като остави вратата широко отворена, не без опасения какво би могло да означава това, но

окуражена от присъствието на шофьора в таксито отпред, тя влезе в магазина.

Все още нищо.

Лъхна я хладен, влажен и благоухаен въздух. Не изглеждаше голям магазин. Отдясно до прозореца от ниския таван висеше покрита клетка за птички. Крайчецът на луната осветяваше пода по цялата дължина, очертаваше само призрачните контури на окичената с цветя стая и хвърляше на едната стена сянка от погребален венец.

Сред смесените аромати на цветя, отслабени от влагата като че ли разреждени с вода, тя подмина тезгяха и автоматичната каса и едва след това забеляза пролуката от жълта светлина в дъното на магазина. Проточваше се по пода зад тежка завеса, която закриваше входа към някаква задна стаичка. А в същия миг весел женски глас пропя иззад завесата.

— Кой е там? — извика гласът на френски.

Ив продължи напред и дръпна завесата.

Единственият израз, с който можеше да се опише картината, е домашна атмосфера. В стаята направо се просмукваше домашна атмосфера. Ив гледаше към малката уютна дневна с тапети, които не издаваха похвален вкус, но пък създаваха семеен уют.

Над камината имаше огледало, а около него много малки дървени полички, зад решетката гореше буен огън от онези кръгли брикети, които французите наричат boulets. На масата в средата имаше лампа с абажур на ресни. Имаше и канапе с кукли. Над пианото висеше семеен портрет в рамка.

Самата мадмоазел Пру, сдържана и мила, беше седнала в едно кресло до лампата. Ив не беше я виждала никога, но мосю Горон или доктор Кинрос биха я познали. Беше облечена с много добър вкус и бе необикновено самоуверена. Големите ѝ тъмни, сериозни очи се повдигнаха към Ив. Кошничка с ръкоделие стоеше на масата до нея и тя тъкмо късаше със зъби един конец, заета с разпорения ръб на някакъв розов еластичен колан за жартиери, който беше в ръцете ѝ. Това повече от всичко придаваше на сцената домашен уют и непринуденост по пантофи. Срещу нея седеше Тоби Лос.

Мадмоазел Пру се изправи и остави иглата, конца и колана.

— А, мадам! — възкликна тя бързо. — Значи сте получили бележката ми. Това е добре. Моля, заповядайте.

Настъпи дълга тишина.

Първият импулс на Ив, трябва да заявим със съжаление, беше да се изсмее в лицето на Тоби. Но не беше смешно. Не беше никак смешно.

Тоби седеше вцепенен. Гледаше Ив, сякаш беше омагьосан и не може да избегне погледа ѝ. Лицето му като че ли щеше да се пръсне от червенината, която плъзна по него; ако се търсеше някакъв показател за състоянието на неговата съвест, той можеше да се прочете с мъчителна за погледа яснота във всяка черта на лицето му. Който и да го бе видял тогава, би го съжалил.

Ив си помисли: „Всеки миг ще се разкрещя. Но сега не бива. Не бива.“

— Вие... Вие ли написахте тази бележка? — чу се тя да казва.

— Съжалявам! — отвърна Пру с неспокойна усмивка и истинска загриженост. — Но, мадам, човек трябва да бъде практичен.

Тя отиде при Тоби и го целуна небрежно по челото.

— Горкичкият ми Тоби — каза тя. — От толкова време съм му приятелка, а, изглежда, не мога да го накарам да се осъзнае. Сега трябва да разтваряме открито. Да?

— Да — отговори Ив. — На всяка цена.

Хубавичкото лице на Пру стана отново спокойно и самоуверено.

— Вижте какво, мадам, аз не съм такава, за каквато ме мислите. Аз съм порядъчно момиче от порядъчно семейство. — Тя посочи фотографията над пианото. — Това е татко. Това е мама. Това е чичо ми Арсен. Това е сестра ми Ивет. Ако някога съм се поддавала в миг на слабост... е, добре! Не е ли това право на всяка жена, която се чувства човек?

Ив погледна към Тоби.

Тоби се надигна, но седна отново.

— Но забележете — каза Пру, — подразбираше се, или най-малко аз подразбирах, че намеренията на мосю Лос са почтени и има предвид брак. И изведнъж идва новината за годежа му с вас. Не, не, не, не! — В гласа ѝ прозвуча глух упрек. — Питам ви, честно ли е това? Справедливо ли е? Почтено ли е?

Тя сви рамене.

— Но знаем ги какви са мъжете! Сестра ми Ивет, тя е бясна. Казва, че ще намери начин да развали тази женитба и мосю Лос да

остане мой.

— Това вярно ли е? — попита Ив, която сега започваше да разбира много неща.

— Но аз не съм такава. Аз не тичам след никого. Je m'en fous de sa^[3]. Ако Тоби е равнодушен към мен, да не е само той? Но е съвсем справедливо, казвам аз — а мадам като жена ще се съгласи с мен, — че трябва да ми се даде някаква малка компенсация за загубеното време и накърняването на искрените ми чувства. Да?

Гласът на Тоби се върна.

— Ти си й написала бележка...? — започна той като зашеметен.

Пру не му обърна никакво внимание, ако не се има предвид разсеяната усмивка на привързаност. Истинската й работа беше с Ив.

— Питам го, ще ми даде ли, ако обича, тази компенсация, за да се разделим като приятели. Желая му доброто. Поздравявам го за женитбата му. Но той ми се измъква и казва, че е закъсал за пари.

Погледът на Пру показваше какво мисли тя по този въпрос.

— После умря баща му. Много жалко — Пру изглеждаше искрено загрижена — и почти цяла седмица не го занимавам, освен за да му изкажа съболезнованията си. При това той казва, че като наследник на баща си, ще може да постъпи благородно с мен. Но забележете! Ето го, той казва вчера, че работите на баща му били объркани; че нямало кой знае колко пари; и че моят съсед мосю Вей, търговецът на художествени произведения, настоявал да се плати някаква счупена кутийка за енфие, която струвала, представете си, 750 000 франка.

— Тази бележка... — започна Тоби.

Пру все още разговаряше с Ив.

— Да, аз я написах — призна тя. — Сестра ми Ивет не знае, че съм я написала. Идеята беше моя.

— Защо я написахте? — попита Ив.

— Как може да питате, мадам?

— Питам.

— За всеки чувствителен човек е очевидно — каза Пру нацупено и с укор. Тя отиде и поглади косата на Тоби. — Много съм привързана към горкичкия Тобий...

Въпросният господин скочи на крака.

— Пък и, ей богу, не съм богата. Макар че, вие, мисля, ще признаете — продължи Пру, като се завъртя на пръсти, за да се огледа самодоволно в огледалото над камината, — че се обличам доста добре, въпреки това. А?

— Прелестно!

— Е, добре! Мадам е богата, както ми казаха. Естествено хора чувствителни и изтънчени трябва да разбират тези неща, без много да им се обяснява.

— Аз все пак още не...

— Мадам иска да се омъжи за горкичкия ми Тоби. Неутешима от загубата, аз се държа, както вие казвате, спортсменски. Независима съм. Не се бъркам в работите на никого. Но вижте, в тези неща трябва да си практичен. Затова, ако мадам се съгласи да даде една малка компенсация, сигурна съм, че нещата ще се оправят и ще се разберем чудесно.

Отново настъпи дълго мълчание.

— Защо се смеете, мадам? — попита Пру с променен и по-рязък глас.

— Моля да ме извините. Не се смеех. Тоест... не ми е смешно. Мога ли да седна?

— Но разбира се. Как забравям добрите си обноски! Ето на този стол. Тоби обича да сядат тук.

Червенината, предизвикана от смущението и унижението, че е бил хванат тук, избледня от лицето на Тоби. Вече не представляваше такова възплащение на крещяща вина, не изглеждаше зашеметен като боксьор в края на петнадесетия рунд, та на човек да му се прииска да го потуша по гърба и да му каже: „Всичко ще се оправи, приятелю.“

Той все още се държеше сковано. Но гневът му започваше да се проявява, а също и чувството за собствената му правота. Човешката природа си остава една и съща, независимо дали това ни харесва, или не. Сам се беше поставил в затруднено положение. И трябваше да си го изкара на някого — все едно на кого, — задето се бе случило така.

— Излез — каза той на Пру.

— Моля?

— *Казах излез.*

— Не си забравил — намеси се Ив с такъв хладен и рязък тон, че Тоби примигна, — не си забравил, че това е къщата на мадамозел

Латур, нали?

— Не ме интересува чия е къщата. Искам да кажа...

След като зарови пръсти в косата си, сякаш стисна здраво черепа си, Тоби се овладя с огромно усилие. Той се изпъна, като дишаше тежко.

— Излез оттук — помоли той. — Моля. Изчезвай. Va-t'en.^[4]
Искам да говоря с мадам.

Сянката на загриженост бе изчезнала от лицето на Пру, която също пое дълбоко дъх и прояви голямо желание за разбирателство.

— Без съмнение — каза тя ведро — мадам ще пожелае да обсъдим каква ще бъде компенсацията.

— Нещо такова — съгласи се Ив.

— А аз съм разумна — каза Пру. — Повярвайте ми, доволна съм, че мадам проявява такава изисканост и приема всичко естествено. Трябва да си призная, че в един миг бях разтревожена. Сега ще изляза, но ще остана горе. Когато пожелаете да ме видите, почукайте по тавана с дръжката на тази метла и аз слизам веднага. До скоро виждаме, мадам. Довиждане, Тобий.

Като си взе колана, иглата и конца от масата, Пру се запъти към една врата в дъното на всекидневната. Кимна им весело и разбиращо и се понесе навън с вълна от fleur-de — не знам какво си, като затвори внимателно вратата зад себе си.

Ив мина напред и седна в креслото до масата. Не каза нищо.

Тоби не го свърташе на едно място. Той се отдалечи от нея и облегна лакът на полицата на камината. Атмосферата на електрическа буря, която се надигаше в този закътан пристан зад цветарския магазин, можеше да се усети дори от човек, по-малко чувствителен и от Тоби Лос.

Малко жени са имали такава възможност, каквато се предостави тогава на Ив. След всичкото огорчение и главоболията, които ѝ се струпаха, тя можеше да изкрещи, че ѝ се полага някакво обезщетение. Който и да беше сварил двойката в уютната стая, щеше да я насърчи да се впусне с ликуващи викове срещу врага и да го срази. Но като гледаш отстрани е лесно.

Мълчанието продължи. Тоби, опрял лакът върху полицата на камината, сучеше мустаци, прегърбен така, че яката му стигаше до

ушите, и току попоглеждаше изкосо към нея, за да види как тя приема нещата.

Ив каза само:

— Е, и?

[1] Витриол — сярна киселина. В преносен смисъл — язвителност, жлъчност, саркастичност. — Б.кор.ел.изд. ↑

[2] Му говори по този въпрос (фр.). — Б.пр. ↑

[3] Не давам пет пари за никого (фр.). — Б.пр. ↑

[4] Махни се (фр.). — Б.пр. ↑

XIV

— Виж какво — изтърси Тоби с присъщата му прямота, — ужасно съжалявам.

— Така ли?

— Искам да кажа, за това, че научи.

— О! А не се ли ужасяваш, че и в банката може да чуят?

Тоби се замисли над въпроса.

— Не, няма опасност — увери я той. Погледна я втренчено. През лицето му мина израз на голямо облекчение. — Виж какво, ти за това ли се тревожеше?

— Може би.

— Не, уверявам те, няма никаква опасност — каза Тоби убедено. — Помислил съм за това, разбира се. Няма страшно, щом не ги забъркаш в публичен скандал. Това е — да се избягва публичен скандал. Инак личният ти живот си е личен. Между нас казано — той се огледа наляво и надясно, — старият Дюфур, управителят, ходи да се среща с една проститутка в Булон. Това е факт! Всички в службата знаят. Естествено казвам ти го под секрет.

— Естествено.

Лицето на Тоби се зачерви още повече.

— Това, което харесвам у теб, Ив — изтърси той, — е, че ти проявяваш изключително разбиране.

— О, нима?

— Да — каза Тоби, като избягваше да среща погледа и. — Имай предвид, че за това не би трябвало да говорим. Не е предмет за разговор с едно порядъчно момиче, а още по-малко с теб. Но след като бариерите са вдигнати... е, добре, това е положението.

— Да, бариерите са вдигнати, нали?

— Повечето жени биха получили припадъци. Казвам ти го направо. Ти не знаеш какво ми беше тези последни седмици, дори преди да почине татко. Сигурно си забелязала, че не бях весел и в настроение, както обикновено. Тази малка кучка горе — Ив се

вцепени, — казвам ти, тя се оказа най-голямото главоболие, което съм имал в живота си. Не можеш да си представиш какво съм преживял.

— И това ли е — попита Ив бавно, — това ли е всичко, което имаш да ми казваш?

Тоби примигна.

— Всичко, което имам да ти казвам?

Вярно, че Ив Нийл бе посещавала училище, което се смяташе за изискано. Но в същото време тя си оставаше дъщеря на стария Джо Нийл от Нийлс Милс в Лумхолт, Ланкашър. Както и старият Джо, имаше някои неща, с които тя можеше да се примирява с безкрайно търпение, и други, с които въобще не можеше да се примири.

Докато седеше, отпусната в креслото на мадмоазел Пру, струваше ѝ се, че гледа в стаята през лека мъгла. Виждаше тила на Тоби, отразен в огледалото над камината, и плешивото петънце сред гъстата му коса, не по-голямо от дребна монета. Неизвестно защо, при вида на темето му чашата на яростта ѝ преля.

Ив изопна гръб.

— *Не ти ли мина през ума* — каза тя, — *че си нагъл мръсник, дявол да те вземе?*

Изправен пред този гневен изблик, в първия миг Тоби сякаш не можеше да повярва на ушите си.

— Не ти ли мина през ум — каза Ив, — че не е много уместно ти да ми четеш нравоучения цял ден, да ме гледаш отгоре, като че ли си сър Галахад^[1], да ми говориш за идеалите и принципите си, когато си въртял това момиче, откакто ме познаваш?

Тоби беше ужасен.

— Не може да бъде, Ив! — каза той. — Не може да бъде! — И започна да се озърта нервно из стаята, едва ли не в очакване да се намери лице в лице с господин Дюфур, управителя на банката.

— Да, не може да бъде! — отговори Ив. — Тра-ла-ла.

— Никога не съм очаквал такъв език от теб.

— Език! А да кажеш нещо за поведението си?

— Какво за поведението ми? — попита Тоби.

— Значи ти можеш „да простиш и да забравиш“ това, което аз правя, нали? Наистина си мисля, че можеш, лицемерни Юрая Хийп^[2]! Ами идеалите ти? Ти, скромният млад човек с чисти и святи принципи?

Тоби беше повече от смутен, той беше дълбоко изненадан. Примигна към нея с късогледите си очи, така както мигаше и майка му.

— Но това е съвсем друга работа — възрази той с раздражението на човек, който обяснява очевидна истина на някое дете.

— А, така ли?

— Да, така.

— Как тъй?

Тоби се измъчваше. Сякаш бяха поискали от него да обясни междупланетната система или строежа на вселената с пет-шест едносрични думи.

— Мила моя Ив, един мъж понякога има... да речем, инстинкти.

— А ти мислиш ли, че една жена ги няма?

— О? — озъби се Тоби. — Значи си признаваш?

— Какво да признавам?

— Че в края на краищата имаш връзка с оная свиня Атуд.

— Нищо такова не съм казвала. Казах, че една жена...

— А, не — възрази Тоби и поклати глава като човек, който има някакво неизразимо познание свише. — Не и една прилична жена. Ето къде се разминаваме. Ако има, то тя не е дама и не заслужава да бъде идеализирана. Ето затова съм толкова изненадан от теб, Ив. Имаш ли нещо против, Ив, да си поговорим открито още малко? За нищо на света не искам да те обидя. Знаеш го. Но да си призная, не мога да не кажа онова, което мисля. И ми се струва, че тази вечер те виждам в нова светлина. Струва ми се...

Ив не го прекъсна.

Някак равнодушно тя забеляза, че е застанал съвсем близо до огъня; че сивият плат на костюма му започна да се пърли и да пуши по ръба на крачолите; че след още миг, когато той промени положението си, ще го опари ужасно. Но тази мисъл не можа да я развълнува.

Сцената се прекъсна от мадмоазел Пру, която влетя след кратко почукване и се втурна към масата с гузна припряност.

— Конецът, конецът ми — обясни тя. — Търся още една макара.

Мадмоазел Пру започна да рови из кошничката за ръкоделие, Тоби подскочи от болка, когато прегорелият плат опърли прасците му, а душата на Ив танцуваше сарабанда, докато го гледаше.

— Скъпи Тоби — продължи мадмоазел Пру. — Мадам. Мога ли да ви помоля да не крещите толкова. Това е почтено място и ще нарушите спокойствието на съседите.

— Крещяхме ли?

— Много крещяхте. Не можех да разбера какво, защото не зная английски. Но не е прилично. — Тя измъкна макара червен конец и я вдигна към светлината. — Надявам се, че няма спор относно този въпрос... за компенсацията.

— Напротив — каза Ив, — има.

— Мадам?

— Аз няма да си откупувам твоя любовник — каза Ив, с което накара Тоби направо да подскочи. В интерес на истината Тоби беше толкова ядосан относно тази страна на въпроса, колкото и самата Ив. — Но мога да ти направя едно предложение — продължи дъщерята на стария Джо Нийл. — Ще ти дам двойна компенсация, ако убедиш сестра си Ивет да признае пред полицията, че ме заключи отвън през нощта, когато сър Морис Лос беше убит.

Пру поизгуби малко от руменината си, така че розовите ѝ устни и тъмните мигли на очите ѝ се очертаха живо и ефектно.

— Аз не знам какво прави сестра ми.

— Не знаеш ли например, че тя се опитва да накара полицията да ме арестува? Вероятно с надеждата, че в такъв случай мосю Лос може да се ожени за теб?

— Мадам! — извика Пру.

(„Явно, помисли си Ив, тя не знае нищо.“)

— Тази история с арестуването не бива да те тревожи — измърмори Тоби. — Те блъфират. Нямаат такова намерение в действителност.

— Нямаат ли? Дойдоха в къщата ми, за да ме отведат в затвора и бяха половин дузина. И се измъкнах само защото избягах и дойдох тук.

Тоби започна да подръпва яката си. Въпреки че Ив беше говорила на английски, силно изплашената Пру без съмнение усещаше накъде вървят нещата. Тя огледа още една макара и я хвърли на масата.

— Полицията ще дойде тук?

— Няма да се изненадам — отвърна Ив.

Пру ровеше с разтреперани пръсти из кошничката за ръкоделие, измъкваше всевъзможни неща и ги разглеждаше глупаво, преди да ги

пусне на масата. Още макари и конци. Игли на картонче. Ножица. А после, чудно как беше попаднала тук, обувалка, навит сантиметър и мрежичка за коса, в която бе заплетен пръстен.

— На сестра ти ѝ е влязъл някакъв бръмбар в главата. Не можеше да ми дойде наум, че това си ти — каза Ив.

— Мерси, мадам!

— Но е безсмислено. Тая няма да я бъде. Мосю Лос не възнамерява да се жени за теб, както сигурно ти е казал и той самият. От друга страна, има съвсем сериозна опасност за живота ми и сестра ти е в състояние да докаже невинността ми.

— Не разбирам за какво говорите. Ивет мисли, че съм глупава. Тя нищо не ми казва.

— Моля те! — отчаяно настояваше Ив. — Сестра ти знае отлично какво се случи онази нощ. Тя може да им каже, че мосю Атуд беше в стаята ми през цялото време. Дори и да не повярват на него, на нея може да повярват. Ако единствената причина, поради която тя иска да ме арестуват, е тази идея фикс за твоята женитба, тогава сигурно...

Тя така се стресна, че млъкна и стана от стола.

Пру почти беше изпразнила кошничката за ръкоделие. Последното ѝ откритие, което тя пусна с презрително раздражение сред иглите и макарите, приличаше на евтино бижу. А можеше да излезе истинско. Не много големи квадратни кристалоподобни камъчета се редуваха с други малки камъчета, които блестяха в синьо и бяха нанизани в тънък метален филигран, за да образуват колие старинен модел. Лежеше извито като змия там, където Пру го бе пуснала и светлината от лампата го пронизваше със зловни пламъчета, от които камъните искряха.

— Откъде имаш това? — попита Ив.

Пру повдигна вежди.

— Това ли? То няма никаква стойност, мадам.

— Няма стойност?

— Не, мадам.

— Диаманти и тюркоази. — Ив го хвана за единия край, така че то се изви и залюля встрани от лампата. — Това е колието на мадам дьо Ламбал! Ако не съм се побъркала съвсем, видях го за последен път в колекцията на сър Морис Лос. В старинното шкафче вляво от вратата, като влизаш в кабинета.

— Диаманти и тюркоази? Мадам греши — каза Пру не без горчивина. — Съмнявате ли се в това? Добре! Нека мадам сама да отиде до магазина на мосю Вей, само през няколко врати, и да го попита как го оценява.

— Да — намеси се Тоби с особен тон. — Но откъде го имаш, малката?

Пру погледна от единия към другия.

— Може би наистина съм глупава, както казва сестра ми. — Самоувереното изражение се изпари. — Може би идеята ми не беше добра. О, господи, ако съм направила грешка, сестра ми ще ме убие! Вие се опитвате да ме измамите. Не ви вярвам. Повече няма да отговарям на въпросите нито на единия, нито на другия. Всъщност аз... аз отивам да се обадя по телефона на сестра си.

След като запрати тези думи като страшна заплаха, Пру изхвърча от стаята толкова бързо, че не биха могли да я спрат, дори и да искаха. Чуха как високите ѝ тънки токчета затрополиха по някаква стълба зад вратата в дъното на магазина. Ив пусна колието на масата.

— Ти ли ѝ го даде, Тоби?

— Велики боже, не съм!

— Сигурен ли си?

— Разбира се, че съм сигурен. Освен това — Тоби започна да спори, като се обърна толкова рязко, че сега лицето му я гледаше от огледалото — точно това колие не е изчезнало.

— Не е ли...?

— Все още се намира в старинното шкафче вляво от вратата. Най-малкото с положителност беше там, когато излязох от къщи преди час. Спомням си, че Джанис привлече вниманието ми върху него.

— Тоби — обърна се Ив, — кой носеше кафявите ръкавици?

Огледалото, малко замъглено от ръждиви петна, отразяваше странно лицето на Тоби.

— Когато полицаите ме разпитваха следобед — каза Ив и всеки нерв на тялото ѝ беше изопнат и напрегнат, — аз не казах цялата истина. Нед Атуд видя човека, който уби баща ти. И аз без малко да го видя. Някой, който носеше кафяви ръкавици, влезе в кабинета, разби кутийката за енфие и уби сър Морис. Знаеш ли, може би Нед няма да умре. И ако той не умре — в огледалото се видя как погледът на Тоби се поизмести, — той ще каже какво е видял. Аз не мога да ти кажа

много, Тоби. Но това мога да ти го кажа със сигурност. Който и да го е извършил, той е член на твоето скъпо семейство.

— Това е мръсна лъжа — каза Тоби, но не много високо.

— Нима? Мисли си каквото искаш.

— Какво е видял твоят... приятел?

Ив му каза.

— Но ти не си разкрила това на Горон — изтъкна Тоби. Пресъхналото му гърло, изглежда, го мъчеше.

— Не! И знаеш ли защо не го направих?

— Наистина не знам. Освен за да прикриеш, че сте се гушкали премалели с...

— Тоби Лос, може би искаш да дойда и да ти зашлевя една плесница?

— Аха. Ставаме вулгарни, а?

— Точно ти ли ще ми говориш за вулгарност? — попита Ив.

— Извинявай. — Тоби затвори очи. Вкопчи пръст в полицата на камината. — Но ти не разбираш. Ив, това е все едно последната капка. Казвам ти, не искам сестра ми или майка ми да се споменават във връзка с това!

— Кой е споменал нещо за майка ти или за сестра ти? Аз само ти казах какво може да свидетелствува Нед, а вероятно и Ивет Латур. И аз, глупачката, мълчах, защото не исках да те огорча. Ти беше такъв благороден младеж, такъв честен човек...

Тоби посочи към тавана.

— Ти заради нея ли ме обвиняваш?

— В нищо не те обвинявам.

— Ревност, а? — попита Тоби с голямо желание да е тъй.

Ив се замисли.

— Може да ти изглежда странно, но май не чувствавам нищо такова. — Ив се засмя. — Да можеше само да видиш собствената си физиономия, когато влязох тук. Щеше да бъде много забавно, ако полицията всъщност не ме следеше. А ти не направи нищо, за да ги спреш. И сега откриваме, че тази мадмоазел Пру има колие, което прилича на...

Завесата, която отделяше всекидневната от магазина, беше от тежък кафяв шенил. Някаква ръка дръпна завесата. Ив видя изкривената усмивка — една странна усмивка, като че ли на устата ѝ

има нещо — на лицето на високия човек в стар спортен костюм, който свали шапката си, щом влезе в стаята.

— Извинете, че се натрапвам — отбеляза Дърмот Кинрос, — но ще ми позволите ли да хвърля един поглед на това колие?

Тоби се обърна рязко.

Дърмот отиде до масата, където остави шапката си. Взе нанизата от бели и сини камъчета и го задържа под лампата. Прекара ги през пръстите си. Извади часовникарска лупа от джоба си, изви я доста несръчно, за да я сложи на дясното си око, и отново внимателно разгледа колието.

— Да — каза той с въздишка на облекчение. — Всичко е наред. Тези камъни не са истински.

Пусна колието и сложи обратно лупата в джоба си.

Гласът на Ив се възвърна.

— Вие работите в полицията! Те сега...?

— Дали идват след вас? Не — усмихна се Дърмот. — Аз всъщност дойдох на Рю дьо ла Арп, за да се срещна с мосю Вей, търговеца на художествени произведения. Искях да чуя мнението му като експерт.

От вътрешния си джоб той извади някакъв предмет, обвит в мека хартия. Показа едно второ колие от проблясващи бели и сини камъни, след като го отви и го вдигна за единия край. На пръв поглед толкова приличаше на колието върху масата, че Ив започна да мести поглед от едното към другото.

— Това — обясни Дърмот, като докосна накита, увит в хартията, — е колието на мадам дьо Ламбал от колекцията на сър Морис Лос. След престъплението, спомняте си, нали, то бе намерено захвърлено на пода под шкафчето.

— Е, и?

— Чудех се защо. Това са истински диаманти и тюркоази. — Той отново ги докосна. — Мосю Вей току-що ме увери в това. Но сега излиза, че има и второ колие — фалшиво копие. Което, видите ли, подсказва заключението, че...

За момент той втренчи поглед, като че ли се взира в празно пространство. После, опомнил се, кимна. Внимателно зави истинското колие в хартията и го сложи обратно в джоба си.

— Бихте ли ми казали — изкрещя Тоби — какво, по дяволите, правите тук?

— Във вашия дом ли се натрапвам, сър?

— Знаете какво искам да кажа. И недейте да ме наричате учтиво „сър“. Звучи, сякаш...

— Да?

— Сякаш ми се подигравате!

Дърмот се обърна към Ив:

— Видях ви да влизате. Шофьорът на таксито ме увери, че сте още тук, а вратата към улицата беше широко отворена. Това, което исках да ви кажа всъщност, е, че не бива да се тревожите повече. Полицията няма да ви арестува. Поне засега.

— Но те дойдоха вкъщи!

— Е, да, имат такъв навик. Отсега нататък все ще са по петите ви. Мога да ви кажа обаче неофициално, че едно от лицата, които те най-вече държаха да видят, беше Ивет Латур, която ги посрещна толкова радушно. И ако на тая стара сплетница, животът не ѝ се вижда черен ей сега, в този миг, то аз не зная нищичко за характера на французите... Хайде сега, стегнете се!

— Нищо... нищо ми няма.

— Вечеряли ли сте?

— Н-не.

— Така си и мислех. Това трябва да се поправи. Минава единадесет часът, но има начини да се раздвижат съдържателите на ресторанти по всяко време. Това е моята идея. Приятелят ни Горон леко си е променил отношението, след като един човек изтъкна пред него, че някой от семейство Лос е казал преднамерена лъжа.

При заплашителните думи „семейство Лос“ цялата атмосфера отново се промени. Тоби пристъпи крачка напред.

— И вие ли сте в този заговор?

— Заговор е имало, сър. Бога ми, имало е! Но той не е мое дело.

— Когато подслушвахте зад вратата — посочи с ръка Тоби, като наблегна на втората дума, — чухте ли нещо? За кафявите ръкавици и всичко останало?

— Да.

— Това не ви ли изненада?

— Не, не мога да кажа, че ме изненада.

Тоби дишаше тежко и стоеше пред тях с вид на искрено огорчение. Той попипа черната траурна лента на левия си ръкав.

— Вижте какво — каза той, — аз не съм от тези, които разнищват семейни въпроси на всеослушание, както ще признаете и вие, струва ми се. Но, питам ви като разумен човек, не съм ли бил лошо подведен?

Ив понечи да заговори.

— Почакай! — настоя Тоби. — Признавам — нещата откън изглеждат по-иначе. Но мисълта един от нас да е убиецът на татко е такава глупост, че прилича на заговор. И тя излезе от нея, забележете добре! — Той посочи Ив. — Жена, на която имах доверие и направо обожавах.

Казах ѝ преди малко, че сякаш я виждам в нова светлина. И боже мой, наистина я виждам! Тя все едно признава, че си е подновила връзката с тоя тип Атуд. А отгоре на всичко, когато споменавам за това, тя се нахвърля срещу мен и си служи с език, който никак не подхожда на жената, която възнамерявам да направя своя съпруга.

И защо говори така? Заради това момиче, Пру. Е, добре! Признавам, че може да съм сбъркал в известен смисъл. Но човек трябва да поизлезе от време на време с някоя госпожичка, нали? Не предполага, че ще се окаже нещо сериозно. Не очаква никой да го приеме на сериозно.

Тоби повиши глас.

— Съвсем различно е, когато една жена е дала дума да се омъжи. Дори наистина да не е правила нищо с тази свиня Атуд, а аз ще допусна, че е така поради липса на доказателства, все пак го е приела в стаята си, нали? Аз съм почтен делови човек. Не мога да си позволя хората да разправят, че жена ми е постъпвала така, най-малкото след като годежът ни е официално обявен. Не, няма значение колко много я обичам. Мислех, че се е поправила и доказвах на дело мнението си. Но ако тя се отнася така с мен, не съм сигурен дали не трябва да смятаме, че това е краят на нашия годеж.

Добродетелният Тоби замълча, защото му стана донякъде съвестно, че Ив плачеше. Сълзите ѝ се дължаха единствено на гняв и нерви. Но Тоби не го разбираше.

— Аз съм много привързан към теб — добави той утешително.

Около десетина секунди, през които те запазиха пълно мълчание и се чуваше дори как мадмоазел Пру хълца на горния етаж, Дърмот Кинрос стоя неподвижно, затаил дъх. Боеше се да не избухне. През съзнанието му, опарено и то от преживените болки и унижения, се носеха видения на страхотно убийство, извършено от самия него.

Но той само протегна ръка, твърдо и уверено докосна рамото на Ив.

— Хайде да излезем оттук — каза той внимателно. — Вие заслужавате нещо по-добро.

[1] Рицар от кръглата маса; прен.: благороден, безкористен човек. — Б.пр. ↑

[2] Герой на Ч. Дикенс от романа „Дейвид Копърфийлд“, прен.: лицемерен интригант. — Б.пр. ↑

XV

В хладното септемврийско утро, изгревът на брега на Пикардия се разгръща по дължината на хоризонт, наситено червен като изписан с пастел, оцветява водата, сякаш в нея е излята кутия с боя; а после, когато слънцето се появи, иглици от светлина пронизват вълните на Ламанш, носени от вятъра откъм Па дьо Кале.

Ламанш оставаше вдясно, а отляво имаше обрали с храсти дюни. Асфалтираният път, който следваше извивките на брега, блестеше като река. Докато откритият файтон трополеше по него, с търпеливия файтонджия на капрата и двамата пътници зад него, всяко проскърцване и дръпване на сбруята, всяко чатване на конските копита се открояваше като самотен крехък звук в лекомислената утринна тишина и безлюдност.

Ветрецът от протока подухваше, разрошваше косата на Ив и образуваше вълнички по тъмната ѝ кожена наметка. И все пак, въпреки сенките под очите ѝ, тя се смееше.

— Вие давате ли си сметка — извика тя, — че ме накарахте да говоря цяла нощ?

— Точно така — каза Дърмот.

Кочияшът с цилиндъра не се обърна, нито каза нещо. Но раменете му се вдигнаха почти до ушите.

— И къде сме все пак? — попита Ив. — Трябва да сме на петшест мили от Ла Бандлет.

Раменете на файтонджията отново изразиха съгласие.

— Това няма значение — увери я Дърмот. — А сега за тази ваша история.

— Да?

— Искам пак да ми я разкажете. Дума по дума.

— Пак?

Този път раменете на файтонджията се вдигнаха чак над ушите, акробатически подвиг, възможен само за хора от неговата професия.

Камшикът изплющя, файтонът се засили и разтърси двамата пътници, които се опитваха да се погледнат.

— Моля ви — каза Ив. — Разказвах ви я четири пъти. Не съм пропуснала, кълна се, нито една подробност от това, което се случи... ъ-ъ, онази нощ. Вече не говоря, а грача. Сигурно изглеждам ужасно. — Тя вдигна косата си назад с две ръце. Сивите очи, които смъдяха и сълзяха от вятъра, гледаха умолително. — Не можем ли да го отложим поне след закуската.

Дърмот тържествуваше.

Той се облегна на избелялата тапицерия на седалката и раменете му се отпуснаха. Беше някак особено настроен от безсънието и от едно откритие, което накара мислите му да се обърнат и насочат натам, където досега не се бе вглеждал внимателно. Беше забравил факта, че е небръснат и изглежда съвсем изпаднал. Заля го мощна вълна на въодушевление — чувствуваше, че би могъл да повдигне целия свят, да го задържи и да го запрати надолу.

— Добре, може би сме в състояние да ви пощадим — отстъпи той. — Мисля, че имам най-важните подробности в края на краищата. Знаете ли, мисис Нийл, вие ми казахте нещо много важно.

— Какво?

— Вие ми казахте кой е убиецът — заяви Дърмот.

Докато таратайката сякаш летеше, Ив се надвеси напред и се облегна на рамката, върху която беше метнато нагънато пътничско одеяло.

— Но аз си нямам и, най-малка представа! — възрази тя.

— Зная. Точно затова вашият разказ е така ценен. Ако вие наистина знаехте какво се е случило...

Той я погледна косо и се поколеба.

— Вчера ми мина през ума, просто за миг — продължи той, — че може би съм на погрешен път. Но не ми просветна изцяло, докато не започнахте да ми разказвате вашата история снощи, като ядяхме омлет в „Папа Рус“.

— Доктор Кинрос, кой от тях го е извършил? — попита Ив.

— Това има ли значение? Нещо променя ли се за вас — той докосна гърдите си — тук?

— Не. Но... кой от тях го е извършил?

Дърмот я погледна в очите.

— Няма да ви кажа, и то съвсем съзнателно.

На Ив ѝ се стори, че това вече е прекалено. Но щом отвори уста, за да възрази гневно, тя улови спокойното, окуражаващо доброжелателство в погледа му, силата на съчувствието, която направо изгаряше.

— Слушайте — продължи той. — Не казвам това като голям детектив, за да изненадам недосетливите в последната глава. Казвам го от най-важното съображение за един психолог. Отговорът на загадката — той се протегна, за да докосне челото ѝ — е тук. В главата ви.

— Аз все още не ви разбирам.

— Вие го знаете. Но не си давате сметка, че го знаете. Ако аз ви го кажа, ще започнете да премисляте. Ще намерите тълкувания. Ще пренаредите някои факти. А това не бива да става. Все още не. Всичко, чувате ли, *всичко* зависи от това вие да разкажете тази история на Горон и съдия-следователя точно така, както я разказахте на мен.

Ив се размърда неловко.

— Нека да ви дам един пример — предложи Дърмот, като я наблюдаваше. Той пхна ръка в джоба на жилетката и измъкна часовника си. Повдигна го нагоре. — Това например какво е?

— Моля?

— Какво е това в ръката ми?

— Часовник, мистър Фокусник.

— Откъде знаете това? Духа силен вятър. Вие не можете да чуete тиктакането.

— Драги човече, аз *виждам*, че е часовник.

— Точно така. Това имам предвид. Ние също така забелязваме, че по този часовник — добави той по-безгрижно — часът е пет и двадесет и вие определено имате нужда от сън. Кочияш!

— Да, мосю?

— Връщаме се в града.

— Йес, мосю.

Човек би си помислил, че търпеливият файтонджия е докоснат с магическа пръчка. Внезапното обръщане на файтона ѝ напомни за онези ефекти от кинопрегледите, които ускоряват темпото на действието и една цяла улица изведнъж се наелектризира. Когато Ив проговори отново, вече трополяха обратно по същия път, а над сиво-синия проток кряскаха бели чайки.

— А сега?

— Сън. След това, доверете се на вашия покорен слуга. Днес ще трябва да се срещнете с Горон и съдия-следователя.

— Да. Така мисля.

— Този мосю Вотур, съдия-следователят, има славата на страшилище. Но не се плашете от него. Ако той държи на правата си, което е вероятно, сигурно няма да ми разрешат да присъствувам на срещата...

— Вие няма да бъдете там? — извика Ив.

— Не съм адвокат, нали разбирате. Между впрочем добре е да имате адвокат. Ще ви изпратя Соломон. — Той замълча. — Има ли голямо значение — добави той, вперил поглед в гърба на кочияша — дали съм там, или не?

— Има, голямо. Не съм ви благодарила за...

— О, за нищо. Както ви посъветвах, просто разкажете вашата история и не забравяйте, подробно, така както я разказахте на мен. Щом този разказ се протоколира официално, аз ще мога да действам.

— Какво ще правите през това време?

Дърмот мълча дълго.

— Има едно лице, което може да свидетелствува кой е убиецът — отвърна той. — Това е Нед Атуд. Но той все още не може да ни бъде от полза, въпреки че и аз съм отседнал в хотел „Донжон“ и ще навестя неговия лекар без особена надежда. Не. — Той отново замълча. — Заминавам за Лондон.

Ив се изправи на седалката си.

— За Лондон?

— Само днес. В десет и половина има самолет оттук и друг до Кройдън късно следобед, който трябва да ме върне за вечеря. Ако моят план успее, до това време трябва да съм получил категорични сведения.

— Доктор Кинрос, защо си правите целия този труд заради мен?

— О, не можем да изоставим една сънародница при опасността да отиде в дранголника. Е, можем ли?

— Не се шегувайте!

— Шегувах ли се? Извинете.

На устните му потрепваше усмивка, която противоречеше на извинението. Очите на Ив изучаваха лицето му. Обезпокоен от ярката

слънчева светлина, Дърмот изведнъж вдигна ръка към бузата си, като че да се прикрие; старата фобия се върна и го прониза. Ив не забеляза нищо. При тази умора, трепереща под късата кожена наметка, тя откри, че събитията от предната нощ вземат застрашителни размери в съзнанието ѝ.

— Трябва да съм ви отегчила страхотно — каза тя — с всички тия приказки за личния ми живот.

— Знаете, че не сте ме отегчили.

— Просто изливах признания пред съвсем непознат човек и сега, когато отново стана светло, направо ме е срам да ви погледна в лицето.

— Защо не? Нали затова бях там? Но мога ли да попитам нещо — за пръв път?

— Разбира се.

— Какво ще правите с Тоби Лос?

— Какво бихте направили вие, ако ви бяха дали пътя по този изискан и снизходителен начин? Добре ме зарязаха, нали? И при това пред свидетел.

— Мислите ли, че сте все още влюбена в него? Не ви питам дали сте. Питам само дали мислите, че сте влюбена.

Ив не отговори. Конският тропот отекваше по паважа. След малко Ив се засмя.

— Изглежда, не ми върви с мъжете, нали?

Тя не каза нищо повече и Дърмот престана да я разпитва. Наближаваше шест часът, когато файтонът затрополи обратно по белите, изметени улици на Ла Бандлет, където не срещнаха жива душа, освен няколко ентузиазирани ранобудни ездачи. Ив прехапа долната си устна и пребледня още повече, щом свиха по Рю де-з-Анж. Дърмот и помогна да слезе от файтона пред нейната вила.

Ив хвърли бърз поглед към вила „Боньор“ от другата страна на улицата. Изглеждаше пуста и лишена от живот, като се изключи един от прозорците на спалните в горния етаж. Жалузите на този прозорец не бяха спуснати. Хелена Лос, облечена в кимоно, с пенснето на носа си, беше застанала там неподвижно и гледаше към тях.

Гласовете им прозвучаха така гръмко в притихналата улица, че Ив инстинктивно зашепна.

— П-погледнете назад. Видяхте ли прозореца на горния етаж?

— Да.

— Да ѝ се обадя ли?

— Не.

Ив го погледна отчаяно.

— Не бихте ли могли да ми кажете кой...

— Не. Ще ви кажа само едно. Вие съзнателно сте били избрана за жертва на най-обмисления, жесток и хладнокръвен план, който ми е известен. Лицето, което го е замислило, не заслужава никаква милост и няма да я получи. Ще се видим довечера. И тогава, ако пожелае господ, ще си разчистим сметките с някои хора.

— Както и да е — каза Ив, — благодаря. Благодаря, благодаря, благодаря.

— Кочияш, хотел „Донжон“. Това е краят на задачата ти.

Пред хотела той плати за файтона, добави огромен бакшиш и се качи по стълбите, сподирен от епически порой благодарности. Хотел „Донжон“, чието фоайе беше опит да се възпроизведе голямата зала в средновековен замък, тъкмо се пробуждаше.

Дърмот се качи в стаята си. Извади от джоба си колието с диаманти и тюркоази, взето за малко от мосю Горон; опакова го като препоръчан пакет, който да бъде изпратен обратно на префекта, и приложи бележка, за да обясни, че се налага да отсъства този ден. После се обръсна, взе един студен душ, за да му се избистри главата и си поръча закуската, докато се обличаше.

Администраторът на хотела го уведоми по телефона, че стаята на мосю Атуд е номер 401. След закуска Дърмот отиде да я потърси и за щастие срещна лекаря на хотела, който правеше ранните си сутрешни посещения и тъкмо си тръгваше, след като бе прегледал Нед.

Визитната картичка на Дърмот направи голямо впечатление на доктор Буте, който въпреки това прояви известна раздражителност. Застанал в полутъмния коридор пред стаята, той заяви категорично:

— Не, мосю, мистър Атуд не е в съзнание. По двадесет пъти на ден идва някой от префектурата на полицията и задава същия въпрос.

— Разбира се, не може да се каже дали въобще ще дойде в съзнание. От друга страна, това може да се случи всеки момент, нали?

— Като се има предвид естеството на нараняването, възможно е. Ще ви покажа рентгеновата снимка.

— Ще ви бъда благодарен. Как мислите, има ли шанс?

— По мое мнение, да.

— Казал ли е нещо? Като е бълнувал може би?

— Смее се понякога. Но това е всичко. Във всеки случай аз не оставам дълго при него. Ще трябва да зададете този въпрос на сестрата.

— Мога ли да го видя?

— Но разбира се.

Човекът, който знаеше тайната, лежеше като труп в затъмнената стая. Сестрата беше от някакъв религиозен орден. Огромното ѝ покривало за глава хвърляше сянка върху белезникавите транспаранти.

Дърмот се вгледа в болния. Красив е тоя дявол, помисли си той с горчивина. Първата любов на Ив, а може би... той не искаше да мисли за това. Ако Ив беше все още влюбена в този човек, дори и подсъзнателно, той не можеше да направи нищо. Напипа пулса на Нед и тиктакането на извадения часовник оживи тишината. Доктор Буте му показва рентгеновите снимки, като говореше с наслада за чудото, че пациентът му е още жив.

— Да е казал нещо, мосю? — повтори сестрата в отговор на въпроса на Дърмот. — Да, понякога мърмори неясно.

— Е, и?

— Но той говори на английски. Аз не разбирам английски. И освен това много често се смее и споменава някакво име.

Дърмот, който вече се бе запътил към вратата, бързо се извърна.

— *Какво име?*

— Ш-ш-т! — напомни им доктор Буте.

— Не мога да кажа, мосю. Всички срички изглеждат еднакви. Не, мосю, съжалявам, че не мога да го изрека. — В сумрака очите на сестрата проблеснаха напрегнато. — Ако настоявате, ще се опитам да запиша как звучи, когато отново го каже.

Не, тук вече нищо ново не можеше да научи. Дърмот беше изпълнил задачата си. Трябваше да направи още някои справки в разните бюфети на хотела, където един от сервитьорите заговори с възторг за „малката мийс Джанис Лос“. Самият сър Морис, както изглежда, беше надникнал в шумния заден бюфет следобеда преди смъртта си и бе изненадал бармана и сервитьорите.

— Какъв му беше свиреп погледът! — избоботи барманът. — После Жул Сезнек го вижда да се разхожда в зоологическата градина,

край клетките на маймуните и да разговаря с някого, но Жул не може да го види, понеже тоя, другият, е скрит зад един храст.

После Дърмот успя само да се обади по телефона на мосю Соломон, негов приятел — юрист от фирмата Соломон & Коен, след което си взе билет за самолета на Импириъл Еървейс, който тръгваше от летището на Ла Бандлет в десет и половина.

По-късно си спомняше останалата част от деня като някакъв кошмар. В самолета дрема, за да се ободри за важната част от пътуването си. Стори му се, че се вози безкрайно дълго на автобуса от Кройдън; а Лондон, след няколко дни почивка, му изглеждаше задавен от сажди и бензинови изпарения. Дърмот отиде с такси до един адрес. Половин час по-късно му се искаше да вика от радост.

Беше доказал това, за което бе дошъл. Привечер, когато небето беше станало златисто и той се качи на самолета за Ла Бандлет, умората му вече беше изчезнала. Двигателите бучаха; тревата наоколо полегна от въздушната струя, самолетът се разтърси по пистата на големите си колела: Ив беше спасена. Дърмот се бе отпуснал на облегалката с чанта на коленете си, вентилаторите бръмчаха в задушния салон, той гледаше как Англия се смалва и се превръща най-напред в сивкави и червени покриви, а после в движеща се карта.

Ив беше спасена. А Дърмот обмисляше ходовете. Той все още мислеше за това, когато на здрачаване самолетът се спусна над летището. Светлинки потрепваха по посока на града. Докато пътуваше обратно по авенюто с гъсто засадените дървета, вдишвайки боровия аромат на привечерния въздух, Дърмот се поуспокои, съзнанието му напусна обърканото настояще и навлезе в бъдещето, когато...

В хотел „Донжон“ свиреше оркестър. Светлините и врявата във фоайето подразниха сетивата му. Когато мина покрай администрацията, един от служителите му махна.

— Доктор Кинрос! Днес цял ден ви търсиха. Момент! Мисля, че двама души ви чакат и сега.

— Кои са те?

— Господин на име Соломон — отвърна администраторът, като провери в някакъв бележник — и госпожица на име Лос.

— Къде са те?

— Някъде във фоайето, мосю. — Администраторът позвъни. — Да ви заведат ли при тях?

Придружен от пиколото, Дърмот намери Джанис Лос и мосю Пиер Соломон в една от нишите на така нареченото „готическо“ фоайе. Облицовката на нишата наподобяваше каменна стена и по нея бяха окачени имитации на средновековни оръжия. По цялата ѝ дължина имаше тапицирана седалка, а в средата — масичка. Джанис и Соломон седяха на разстояние един от друг, сякаш всеки се беше умислил над своя си грижа. Но и двамата станаха, щом Дърмот се приближи; а той беше изненадан от упрека, изписан по лицата им. Мосю Соломон беше много едър и пълен човек с внушителен вид, с мургав цвят на лицето и дълбок басов тембър. Той изгледа Дърмот някак по-особено.

— А, върнали сте се, приятелю — заяви той с гробовен глас.

— Естествено! Казах ви да ме очаквате. Къде е мисис Нийл?

Адвокатът се загледа в ноктите си, като въртеше ръка. После погледна нагоре...

— В общината е, приятелю.

— В общината ли? Все още? Много дълго я задържат там, а?

Изражението на мосю Соломон стана сурово.

— Затворена е в килия — отвърна той. — И много се боя, драги, че ще я държат там още по-дълго. Мадам Нийл е арестувана по обвинение в убийство.

XVI

— Кажете, момчето ми — продължи внушителната персона с искрена заинтересованост. — Поверително. Между приятели. Подигравате ли ми се?

— Или се подигравате с нея? — намеси се Джанис.

Дърмот се вторачи в тях.

— Въобще не мога да разбера за какво говорите.

Мосю Соломон вдигна пръст към него и така го размаха, сякаш задаваше въпрос в съда.

— Вие посъветвахте ли мадам Нийл да разкаже историята си в полицията с всички подробности, точно така, както я е разказвала на вас?

— Да, разбира се, че я посъветвах.

— Аха! — избоботи мосю Соломон със задоволство в плътния си глас. Той изправи рамене и пъкна два пръста в джобчето на жилетката си. — Приятелю, вие да не сте се побъркали? Полудели ли сте, умопомрачен ли сте?

— Вижте...

— До днес следобед, когато разпитаха мадам Нийл, полицията беше почти убедена в невинността ѝ. Почти! Вие ги бяхте накарали да се разколебаят.

— Е, и?

— Но... в момента, в който тя свърши показанията си — те вече не се колебаеха. Мосю Горон и съдия-следователят се спогледаха. Мадам Нийл неволно беше допуснала такава фатална грешка, така изобличаваща пред хората, които знаят доказателствата, че не можеше да има съмнение относно вината ѝ. Бум! Край! Всичките ми умения, дори и моите, не можеха да направят нищо за нея.

На масичката до Джанис Лос имаше полуизпита чаша мартини и три подложки една върху друга, които издаваха, че това питие е вече четвърто поред. Джанис седна и си довърши мартинито, което подсили леката руменина на лицето ѝ. Ако Хелена беше там, сигурно щеше да

направи много забележки. Но тази страна от характера на момичето не засягаше Дърмот.

Той се втренчи в мосю Соломон.

— Момент! — каза той настоятелно. — Има ли нещо общо тази „неволна грешка“ с... кутийката за енфие на императора?

— Да.

— Искам да кажа — с нейното описание на кутийката?

— Точно така.

Дърмот пусна дипломатическото си куфарче на масата.

— Тъй, тъй! — каза той с подчертана и сардонична горчивина, от която всички изтръпнаха. — В такъв случай точно доказателството, което трябваше да ги убеди, че тя е невинна, е доказателството, което ги убеждава, че е виновна?

Адвокатът повдигна слонските си рамене.

— Не мога да разбера какво искате да кажете с това.

— Мосю Горон — каза Дърмот — създава впечатление за интелигентен човек. Какво му е станало, за бога? — Той се замисли. — Или може би с нея?

— Тя явно беше объркана — призна адвокатът. — Разказът ѝ не правеше кой знае какво впечатление, дори и в онези моменти, които спокойно могат да се приемат за истина.

— Разбирам. Значи тя не е разказала всичко на Горон така, както го разказа на мен тази сутрин?

Мосю Соломон отново вдигна рамене.

— Що се отнася до онова, което тя е казала на вас, то е нещо друго. Аз не мога да преценя.

— Ще позволите ли да кажа нещо? — намеси се Джанис тихо.

Тя въртеше чашата за коктейл. Започваше на няколко пъти не както трябва, след което заговори на Дърмот на английски.

— Не знам какво става. Цял ден се влача подир тоя Апий Клавдий — тя кимна към мосю Соломон, — а всичко, което той прави, е да покашлюва и да подчертава превъзходството си. Ние всички сме толкова изнервени. Мама, Тоби и вуйчо Бен сега са в общината.

— А? Така ли?

— Да. Опитват се да се срещнат с Ив. И очевидно не успяват. — Джанис се поколеба. — От Тоби разбрах, че снощи е имало страшна разправия. Изглежда, в яда си той е наговорил на Ив някои неща, за

които днес ужасно съжалява. Никога не съм виждала горкото момче да се измъчва толкова от угризения.

След бърз поглед към Дърмот, чието лице бе станало толкова сурово, че направо плашеше, Джанис продължи да върти чашата с още по-несигурни пръсти.

— Последните два дни — продължи тя — нямаше нищо весело. Но ние сме на нейна страна, а вие си мислете каквото щете. Когато чухме за арестуването ѝ, бяхме така потресени, както и вие.

— Това, което чувам, ме удовлетворява.

— Не говорете така, моля ви. Приличате на екзекутор или нещо подобно.

— Благодаря. Надявам се да стана.

Джанис вдигна рязко глава.

— На кого?

— Когато говорих за последен път с Горон — каза Дърмот, като пренебрегна въпроса, — той имаше две силни карти за разиграване. Едната беше да подложи Ивет Латур на строг разпит, от което той очакваше резултати. Другата беше фактът, че едно лице преднамерено лъжеше при описването на събитията от нощта на убийството. Защо, по дяволите, е трябвало да хвърли тези карти в кошчето за смет, за да арестува Ив, е свръх скромните ми мисловни възможности.

— Можете да попитате самия него — предложи адвокатът, като кимна към фоайето. — Той идва при нас.

Аристид Горон, приветлив и издокаран както винаги, въпреки че на челото му беше изписана тревога, направи голямо изпълнение, като почукваше с шипа на бастуна си, докато пристъпяше към тях; походката му беше почти като на Наполеон.

— О! Добър вечер, приятелю — поздрави той Дърмот с леко отбранителна нотка в гласа. — Виждам, че сте се върнали от Лондон.

— Да. И какво намирам тук!

— Може да се съжалява — въздъхна мосю Горон. — И все пак законът си е закон. Принавате това, нали? Може ли да запитам защо беше необходимо толкова да бързате за Лондон?

— За да открия доказателства — отвърна Дърмот — за мотивите на истинския убиец на сър Морис Лос.

— А, zut!^[1] — избухна мосю Горон.

Дърмот се обърна към мосю Соломон.

— Ще ми се наложи да проведа един кратък разговор с префекта на полицията. Мис Лос, ще извините ли неучтивостта ми, ако помоля да разговарям с тези господата насаме?

Джанис се изправи с най-голямо самообладание.

— Да изчезвам или какво?

— Нищо подобно. След миг мосю Соломон ще дойде при вас и ще ви заведе при семейството ви в общината.

Той изчака, докато Джанис — не можеше да се каже дали сърдито, или просто подигравателно — излезе от нишата. Тогава се обърна към адвоката.

— Приятелю, бихте ли могли да кажете нещо на Ив Нийл?

— Най-малкото мога да опитам — сви рамене мосю Соломон.

— Добре. Можете да й кажете, че след като говоря с мосю Горон, надявам се да издействувам освобождаването ѝ до един час или два в краен случай. Предлагам в замяна да предам истинския убиец на сър Морис Лос.

Настъпи тишина.

— Глупости! — извика мосю Горон и размаха бамбуковия си бастун във въздуха. — Това е жонглиране с думите. Казвам ви, не искам да имам нищо общо с тая работа.

Но адвокатът се оттегли с поклон. Той се придвижи към фойето като галеон с вдигнати платна. Видяха го да спира, за да заговори Джанис. Предложи ѝ ръката си, но тя отказа. И все пак те напуснаха фойето заедно и изчезнаха в тълпата. Тогава Дърмот седна на седалката в нишата и отвори дипломатическото си куфарче.

— Бихте ли седнали, мосю Горон?

Префектът си придаваше важности.

— Не, мосю, няма да седна.

— Е, хайде сега! Като имате предвид какво мога да ви обещаая...

— Пфу!

— Защо да не седнете удобно и да пийнете нещо?

— Добре! — изръмжа мосю Горон, който все още продължаваше да изтъква своето превъзходство, но въпреки това склони. Отпусна се на тапицираната седалка. — Само че съвсем набързо. И само нещо малко за пиене. Ако мосю настоява, ще взема сладолед... Искам да кажа, ще взема *виски* със сода.

Дърмот поръча питиетата.

— Изненадвате ме — каза той със сурова учтивост. — След такова сензационно събитие като задържането на мадам Нийл, защо не сте в общината да я обсипвате с въпроси?

— Имам работа в този хотел — отвърна мосю Горон, като барабанеше с пръсти по масата.

— Работа?

— По същество — кимна мосю Горон. — Преди малко ми телефонира доктор Буте. Каза, че мосю Атуд е дошъл в съзнание и един малък разумен разпит може би ще бъде разрешен...

Префектът се разпали отново при вида на задоволството, изписано върху лицето на Дърмот, който изрече:

— В такъв случай аз ви заявявам следното. Мосю Атуд ще ви каже точно това, което ще изложи и аз. Това ще бъде последната брънка. Ако той потвърди думите ми, без да му подсказвам нищо, ще изслушате ли моите доказателства?

— Доказателства ли? Какви доказателства?

— Момент — прекъсна го Дърмот. — Защо се обърнахте на сто и осемдесет градуса и арестувахте дамата?

Мосю Горон му обясни защо.

Префектът обясняваше с изобилни подробности, като спираше за глътка уиски със сода. Въпреки че мосю Горон не изглеждаше напълно доволен дори и сега, Дърмот трябваше да признае, че има някаква логика в подозренията на префекта и в гръмливата увереност на мосю Вотур, съдия-следователя.

— Значи — измърмори Дърмот — в края на краищата тя не ви е казала. Не ви е казала онова, което изпусна неволно, когато беше капнала от безсъние тази сутрин. Не ви е казала единственото наистина важно нещо, което допълва защитата ѝ, като потвърждава фактите срещу някой друг.

— Кой?

— Слушайте! — каза Дърмот и отвори куфарчето си на масата.

Когато започна да говори, стрелките на богато украсения часовник във фоайето показваха девет без пет. В девет и пет мосю Горон вече не го свърташе на едно място от притеснение и току свиваше рамене. В девет и петнадесет префектът се умълча и притихна, обърнал угрижено длани по начин, който показваше молба.

— Мразя тази противна история — простена той. — Ненавиждам я. Тъкмо излезе човек на повърхността и току идва някой, който отново го събаря долу.

— Това обяснява ли всичко, което изглеждаше толкова трудно преди?

— Този път няма да отговоря! Предпазлив съм, но, по същество... да, обяснява.

— В такъв случай делото е приключено. Вие трябва да зададете този единствен въпрос на човека, който е видял какво е станало. Попитайте Нед Атуд: *Така и така ли беше?* Ако той каже „Да“, можете да пригответе вашата „цигулка“. И не можете да ме обвините, че аз съм му подсказал нещо.

Мосю Горон стана и си допи уискито със сода.

— Да вървим да отсечем клона, на който седим — прикани той.

Този ден Дърмот посети стая номер 401 повторно. Но първия път не беше очаквал такъв шанс, какъвто го срещна сега. Сякаш две сили, едната доброжелателна, а другата подигравателно злонамерена, държаха съдбата на Ив и непрекъснато се препъваха една друга.

В стаята светеше мъждива лампа. Въпреки че беше много блед и с малко замъглен поглед, Нед Атуд беше буден. Опитваше се с усилие да се изправи в леглото и спореше с нощната сестра — пълно, сърдечно момиче от Югозападна Англия, което работеше в английската болница. Тя, изглежда, се опитваше да го възпре.

— Извинявайте, че ви безпокоя — започна Дърмот. — Но...

— Я виж — каза Нед с дрезгав грак, заради който трябваше да покашля няколко пъти. Той надникна над ръката на сестрата. — Ти ли си докторът? Тогава махни, за бога, тая харпия от мен, ако обичаш. Опитва се да се промъкне и да ми забие една подкожна.

— Лягайте — ядосваше се сестрата. — Не бива да се вълнувате.

— Как, по дяволите, да не се вълнувам, като не щете да ми кажете какво е станало. Не искам да бъда спокоен. Това е последното, което искам на този свят. Обещавам да се държа добре, обещавам да взема всичките гадни лекарства от справочника, само да ми кажете човешки какво се е случило.

— Няма нищо страшно, сестра — каза Дърмот, тъй като тя ги изгледа подозрително.

— Мога ли да попитам кой сте вие, сър? И какво правите тук?

— Аз съм доктор Кинрос. Това е мосю Горон, префектът на полицията, който разследва убийството на сър Морис Лос.

Лицето на Нед се проясни бавно, способността му да разбира се възвърна, както се фокусира неясното изображение в оптическа леща. Като дишаше леко и учестено, той се изправи, подпирайки се с ръце зад гърба. Вторачи се в пижамата си, като че ли никога не я беше виждал преди. Примигна към стените на стаята.

— Качвах се в асансьора — заяви той, като произнасяше думите старателно, — когато изведнъж... — Той се хвана за гърлото. — От колко време съм така?

— От девет дни.

— *Девет дни?*

— Точно така. Наистина ли ви блъсна автомобил пред хотела, мистър Атуд?

— Автомобил ли? Какви са тия глупости?

— Вие сте казали, че ви е блъснал автомобил.

— Нищо такова не съм казвал. Най-малкото не си спомням да съм казал нещо подобно. — Сега вече способността му да разбира се възвърна напълно. — *Ив* — каза той и изрази всичко с една дума.

— Да. Ще се опитате ли да не се вълнувате, мистър Атуд, ако ви кажа, че тя има неприятности и има нужда от помощта ви?

— Вие да не искате да го убиеете? — попита сестрата.

— Я млъквай — изкомандува Нед с неучтивост, която направи впечатление. — Неприятности? — попита той Дърмот. — Какво искате да кажете?

Отговори префектът на полицията. Скръстил ръце, мосю Горон се беше опитал да остане незабележим и да не издаде нищо от сложните чувства, които го бяха обзели.

— Мадам е в затвора — каза префектът на английски. — Обвинена е в убийството на сър Морис Лос.

Хладен вечерен ветрец подухна в пердетата и белите транспаранти на прозорците през дългата пауза, която последва. Нед, сега изпънат като струна, гледаше втренчено в тях. Бялото горнище на пижамата му се беше набрало на раменете, ръцете му изглеждаха изтънели и пожълтели след девет дни гладуване. Темето му беше обръснато, както е обичайно в такива случаи. Тънката марля на превръзката създаваше странно впечатление около бледото, слабо,

красиво лице с уморени очи и дръзка уста. Изведнъж той започна да се смее.

— Това номер ли е?

— Не е — увери го Дърмот. — Доказателствата срещу нея са много убедителни. А семейство Лос правят твърде малко, за да ѝ помогнат.

— Обзалагам се, че е така — каза Нед. Той отхвърли завивките и понечи да стане от леглото.

В следващите мигове настъпи пълен хаос.

— Ето вижте! — каза Нед, като едва се изправи на краката си, но се държеше здраво с една ръка за масата до леглото. Предишната жизнерадост се беше възвърнала в ухиленото му изражение. Изглеждаше обладан от някакво силно чувство, което го забавляваше вътрешно, от някаква шега, прекалено тайнствена, за да бъде споделена.

— Смята се, че съм болен човек — продължи той. — Тъй! Тогава угаждайте ми. Искам си дрехите. За какво са ми? За да отида в общината, разбира се. Ако не си ги получа, ще отида и ще скоча от ей тоя прозорец; а и самата Ив може да ви каже, че ще направя точно това, което казвам.

— Мистър Атуд — каза сестрата, — ако позвъня да дойде някой да ви удържи...

— А на това, миличка, ще кажа, че мога да съм от другата страна на този прозорец, преди прелестната ти ръчица да е докоснала звънеца. В момента единственото, което виждам, е тази шапка. Ако е необходимо, ще направя скока си само по нея.

Той се обърна настойчиво към Дърмот и мосю Горон.

— Не зная какво става в този град, откак изгубих съзнание. Ако желаете, можете да ми разкажете, докато отиваме да видим Ив. Вижте какво, господа, в тая работа има сложни механизми. Вие не можете да ги разберете.

— Мисля, че разбираме — отговори Дърмот. — Мисис Нийл ни каза за човека с кафявите ръкавици.

— Но аз се обзалагам, че тя не ви е казала кой е той. Защо? Защото не знае.

— А вие знаете ли? — попита мосю Горон.

— Разбира се — отвърна Нед, при което мосю Горон свали бомбето си и показа всички признаци, че възнамерява да го смачка с юмрук. Нед продължаваше да се крепи на масата и да се хили. Челото му беше набраздено от хоризонтални бръчки. — Тя вероятно ви е казала как гледахме отсреща и видяхме, че при стареца има някой. И после, след това, че го видяхме пак, след като беше ударен. Но там е работата. Това е целият номер. Беше...

[1] По дяволите (Фр.) — Б.пр. ↑

XVII

— Mesdames et messieurs — призова мосю Вотур, съдия-следователят, — моля, заповядайте в моя скромнен кабинет.

— Благодаря — промърмори Джанис.

— Тук ли ще ни разрешите да говорим с горката Ив? — попита Хелена задъхано. — А как приема това милото дете?

— Не много добре, предполагам — обади се вуйчо Бен.

Тоби мълчеше. Беше пъхнал ръце дълбоко в джобовете си и клатеше глава унило и съчувствено.

Общината в Ла Бандлет е висока тясна сграда от жълт камък с часовникова кула, която гледа към приятен парк и е недалеч от централния пазар. Кабинетът на мосю Вотур — голяма стая на най-горния етаж — имаше два широки прозореца с изглед на север и още един на запад. Имаше шкафове за папки, няколко прашни правни книги — съдия-следователят трябва да беше законовед — и фотография в рамка на някакъв сановник в униформа на Почетния легион.

Бюрото на мосю Вотур беше поставено така, че когато той седеше зад него, западният прозорец оставаше зад гърба му. Малко пред бюрото, обърнат към него, стоеше изтъркан дървен стол. Над него висеше лампа.

Точно тогава посетителите забелязаха нещо друго — нещо, което им се стори колкото детинско, толкова и ужасяващо.

Ослепителен лъч бяла светлина, който замъгляваше погледа, нахлу през открития западен прозорец. Накара ги да подскочат. Той помете едната част от стаята като бяла метла, която сякаш ожули и тяхната кожа, а после се пръсна и изчезна като сапунен мехур. Беше лъчът на големия фар. Пред погледа на човек, седнал на свидетелския стол, с лице към мосю Вотур, този ослепителен сноп светлина щеше да преминава на всеки двадесет секунди — безличен и неизбежен като съдбата — толкова дълго, колкото съдия-следователят го държеше на това място.

— А, този досаден фар! — измърмори мосю Вотур и пренебрежително махна с ръка. Посочи столове в онази част на стаята, където лъчът не падаше. — Моля седнете и се настанете удобно.

Мосю Вотур се разположи зад бюрото и извъртя стола си настрани така, че да бъде с лице към тях.

Съдия-следователят беше кокалест човек в напреднала възраст, със суров поглед и едва забележими бакенбарди. Той потри шумно ръце.

— Ще видим ли мадам Нийл? — попита Тоби.

— Ами... не — отвърна мосю Вотур. — Не веднага.

— А защо не?

— Защото мисля, че най-напред ми дължите известни обяснения.

Белият лъч нахлу отново през прозореца и се изля покрай рамото на мосю Вотур. Превърна го в силует, въпреки лампите на тавана, освети крайчетата на бялата му коса и разкри как той отново потрива ръце. Инак всичко си беше съвсем обикновено в бърлогата на този господин с вкус към театралното. Тиктакаше часовник, а котката, която държеше в кабинета си, се беше свила върху една масичка.

И въпреки това те почти усещаха как от съдия-следователя се излива гняв.

— Току-що имах — продължи той — дълъг разговор по телефона с моя колега, мосю Горон. Той е в хотел „Донжон“. Говореше за нови доказателства. Ще бъде тук всеки момент, заедно с приятеля си доктор Кинрос.

Тук мосю Вотур удари с длан по бюрото.

— Това още не означава признание от моя страна — каза той, — че сме действували необмислено. Това още не означава признание, дори и сега, че действията ни са били прибързани, като сме арестували мадам Нийл...

— Я виж! — възкликна Тоби.

— Но тези нови доказателства са изненадващи. Те ме объркват. Карат ме да се върна към нещо, посочено преди време от доктор Кинрос, което в естествената ни загриженост около мадам Нийл едва не пропуснахме.

— Тоби — попита Хелена тихо, — какво се е случило снощи?

Обръщайки се, тя протегна ръка към мосю Вотур в другия край на стаята. Сега Хелена беше може би най-хладнокръвна от членовете

на семейство Лос, всеки от които, изглежда, усещаше някаква клопка.

— Мосю Вотур — продължи Хелена, като си пое дъх, — нека да ви кажа. Снощи синът ми се прибра късно. Дойде разярен...

— Това няма нищо общо със смъртта на татко — прекъсна я Тоби отчаяно.

— Още не си бях легнала, защото не ми се спеше, и го попитах дали ще изпие чаша какао. Той се качи право в стаята си, без да размени и три думи. — Лицето на Хелена се помрачи. — Това, което успях да разбера, е, че е имал някаква ужасна разправия с Ив и каза, че не иска повече да я вижда.

Мосю Вотур потри ръце. Белият сноп светлина лумна отново зад раменете му.

— Хм! — измърмори съдия-следователят. — А той каза ли ви къде е бил, мадам?

Хелена изглеждаше озадачена.

— Не. Трябваше ли да ми каже?

— На Рю дьо ла Арп номер 17? Не спомена ли за това?

Хелена поклати глава.

И Джанис, и вуйчо Бен гледаха Тоби. Внимателен наблюдател би могъл да види една бърза хитра усмивка да пробягва по лицето на Джанис, въздържано прикрита от сериозността ѝ на млада дама, която е изпила четири чаши коктейл на гладен стомах. Вуйчо Бен човъркаше вътрешната част на празната си лула с джобно ножче; тихото му чегъртане, изглежда, дразнеше силно Тоби. Но Хелена, която очевидно нищо не забелязваше, продължаваше в същия умолителен тон:

— Да се скарат с Ив ми се стори върхът на всичко. Въобще не можах да заспя, като си мислех за това. Всъщност видях я да се прибира вкъщи доста след като се беше разсъмнало с този страшен на вид човек, за когото се твърди, че е голям доктор. И на всичкото отгоре Ив е арестувана. Има ли някаква връзка между тези неща? Бихте ли могли да ни кажете какво става?

— Подкрепям предложението — отбеляза вуйчо Бен.

Мосю Вотур стисна челюсти.

— Значи синът ви не е казал нищо, мадам?

— Казах вече.

— Нито дори за обвинението на мадам Нийл например?

— Обвинение?

— Че някой от вашето семейство, който носел кафяви ръкавици, се е промъкнал в кабинета на сър Морис и го пребил до смърт.

Настъпи дълга тишина. Тоби, седнал на края на стола, зарови лице в ръцете си; той продължаваше да клати упорито глава, сякаш това беше единственото предположение, което той не можеше да допусне.

— Знаех си, че тия кафяви ръкавици ще изскочат отнякъде — отбеляза вуйчо Бен с изненадващо нормален глас. Той сякаш преценяваше тази мисъл от всички страни. — Искате да кажете, че момичето... е видяло нещо?

— А ако е видяла, мосю Филипс?

Вуйчо Бен се усмихна сухо.

— Ако беше видяла, приятелю, вие нямаше да допускате, а щяхте да арестувате. И така, аз мисля, сега можем да приемем, че тя не е видяла нищо. Семейно убийство, а? Тъй, тъй, тъй!

— Няма защо да разправяме — изтърси Джанис, — че същата мисъл не ни е минавала на всички през ума.

Хелена я изгледа с явно изумление.

— На мен пък въобще не ми е минавала. Мила Джанис! Ти да не си полудяла? Да не сме полудели всички?

— Вижте какво — започна вуйчо Бен и смукна празната си лула.

Той изчака да го погледнат със снизходителна търпимост, както обикновено се посрещаха неговите предложения, които нямаха отношение към практическата техника на домакинството. Лицето му беше намръщено и в държането му се долавяше някакво леко упорство.

— Няма смисъл да се правим на по-глупави, отколкото сме. Разбира се, че на всички ни е минавало през ума. По дяволите! — Другите изопнаха гърбове, изненадани от смяната на тона му. — Хайде, стига сме били толкова „благопристойно“ семейство. Нека да влезе малко въздух и светлина в душите ни... ако имаме такива.

— Бен! — извика Хелена.

— Къщата беше заключена. И врати, и прозорци. Не е бил крадец. Не е необходимо да си детектив, за да се сетиш за това. Или Ив Нийл го е направила, или един от нас.

— А ти мислиш ли — попита Хелена, — че ще поставя интересите на един съвсем чужд човек пред интересите на човек от

моята кръв и плът?

— Добре — каза вуйчо Бен търпеливо, — тогава защо трябва да се лицемери? Защо не се изправиш и не изкажеш увереността си, че тя го е извършила?

Хелена се смути.

— Защото обичам това момиче. А и тя има доста пари, които могат да бъдат от полза за Тоби. По-скоро биха могли да бъдат, ако бях в състояние да се освободя от мисълта, че е възможно тя да е погубила Морис. Но аз не съм в състояние да се освободя от нея и няма смисъл да го отричам.

— Значи ти вярваш, че Ив е виновна?

— Не зная! — проплака Хелена.

— Може би — отбеляза мосю Вотур с хладен, суров и твърд глас, който веднага ги накара да замълчат — скоро всичко ще се изясни... Влезте!

Вратата към коридора беше точно срещу западния прозорец. При всяко завъртане лъчът на фара се плъзваше по нея и хвърляше върху светналите табли сянката на фигурки, очертани от праха на прозореца. Някой беше почукал на тази врата. В отговор на подканата, отправена от мосю Вотур, влезе Дърмот Кинрос.

Когато пристъпи, яркият лъч тъкмо преминаваше. В безстрастната му яснота, въпреки че той вдигна ръка, за да прикрие очите си, те видяха едно лице, на което бе изписан овладян гняв, едно опасно лице, което се промени веднага, щом той усети, че е наблюдаван, и стана добродушно и приветливо, каквото беше разположението на Дърмот сред хората. Поклони се към тях. Отиде при съдия-следователя и се ръкува официално, по френски обичай.

У мосю Вотур нямаше и следа от любезността на мосю Горон.

— Не съм ви виждал, мосю — каза той студено, — откак се запознах с вас снощи, преди да тръгнете към Рю дьо ла Арп с онова толкова интересно колие.

— Много неща станаха оттогава — каза Дърмот.

— Така и разбрах. Тези нови ваши доказателства... е, добре, може да има нещо в тях! Във всеки случай ето ги вашите хора. — Той махна с ръка към останалите. — Нападайте! Удряйте ги в корема, както трябва. После ще видим, каквото ще видим.

— Мосю Горон — продължи Дърмот, поглеждайки под око към посетителите — ще доведе сега мадам Нийл в кабинета ви. Ще разрешите ли?

— Разбира се, разбира се.

— И тъй като говорим по въпроса за колиетата, мосю Горон казва, че и двете са тук, при вас.

Съдия-следователят кимна. Той отвори едно чекмедже на бюрото си и измъкна два предмета, които постави на попивателната хартия. Бялата светлина се върна отново и съживи двете линии от пламтящи точки, които минаваха през попивателната. Колието от диаманти и тюркоази и имитацията, която на пръв поглед можеше да се сбърка с първото колие, лежаха едно до друго. Към второто колие беше прикрепено малко картонче.

— Както сте написали в бележката до мосю Горон — кисело му каза съдия-следователят, — изпратихме човек на Рю дьо ла Арп, изискахме колието и го проучихме. Забелязвате ли?

Той докосна картичката. Дърмот кимна.

— Въпреки че аз едва сега започвам да схващам значението на това... — каза мосю Вотур отсечено. — Днес, уверявам ви, бяхме прекалено заети с мадам Нийл и кутийката за енфие, за да си блъскаме главите за други неща и за тия колиета близнаци.

Дърмот се обърна и тръгна към притихналата група в другия край на стаята.

Неговото присъствие им беше неприятно. Той можеше да почувствува силата на тази неприязън, която ставаше още по-остра от това, че не беше изразена гласно; в известен смисъл това му достави удоволствие. Докато мосю Вотур седеше като паяк в дъното, а светлината на фара трепна като бяла вълна по стената, Дърмот придърпа един стол. Краката му изскърцаха по линолеума на пода, когато той го извъртя, за да го обърне срещу тях.

— Да, така както си мислехте, аз се намесвам — призна той на английски.

— Защо? — попита вуйчо Бен.

— Защото някой трябва да го стори, иначе тази каша никога няма да се оправи. Чухте ли за прословутите кафяви ръкавици? Хубаво! Тогава позволете ми да ви разкажа още малко за тях.

— Включително и кой ги е носел?

— Да — каза Дърмот.

Той се облегна на стола и пъкна ръце в джобовете си.

— Искам да привлека вниманието ви — продължи той — към следобедна, вечерта и нощта на онзи ден, в който почина сър Морис Лос. Вие сте чули вече доказателствата или почти всички доказателства. Но може би ще бъде добре, ако наблегнем на тях.

Както обикновено, в онзи ден сър Морис Лос излязъл на следобедната си разходка. Любимата му разходка, както вече чухме, била през зоологическата градина зад хотел „Донжон“. Но освен тези данни, има и други. Този път, за изненада на сервитьори и бармани, той влязъл дори в задния бюфет на хотела.

Хелена се извърна и изгледа недоумяващо брат си, който наблюдаваше втренчено Дърмот със суров, бдителен поглед. Но всъщност отговори Джанис.

— Сериозно? — отбеляза тя и вирна закръглената си брадичка. — Не бях чула точно тази малка подробност.

— Може би. Както и да е, аз ви я казвам. Разпитах хората от бюфета тази сутрин. По-късно са го видели в зоологическата градина, представете си, близо до клетката с маймуните. Изглежда, разговарял с някого, който бил скрит от погледа на свидетеля зад някакъв храст. Запомнете тази малка случка, която има своето значение. Тя е прелюдия към убийство.

— Може би искате да ни кажете — преглътна Хелена, вперила широко отворените си очи в Дърмот и се зачерви, — че знаете кой е убил Морис?

— Да.

— А откъде научихте това? — попита Джанис.

— В действителност, мис Лос, научих го от вас.

Дърмот се замисли малко над думите си.

— Лейди Лос също помогна — добави той, — като заговори на онази тема, която вие подхванахте. Точно в царството на мисълта всъщност — той потри с ръка челото си и погледна извинително — една малка подробност навежда на някаква друга малка подробност. Както и да е, разрешете да продължа моя разказ.

Преди вечеря сър Морис се прибрал вкъщи. Погледът му бил, както го описва барманът, „свируп“ още преди многозначителната среща в зоологическата градина. Но по времето, когато се прибрал

вкъщи, той бил преbledнял и разтреперан, в онова състояние, което ни описвахте толкова пъти. Отказал да отиде на театър. Затворил се в кабинета си. В осем часа вечерта всички с изключение на него сте тръгнали на театър. Вярно ли е?

Вуйчо Бен потърка брадичката си.

— Всичко е точно така. Но защо трябва да се повтаря отново?

— Защото е много съществено. Вие, заедно с Ив Нийл, сте се върнали от театър към единайсет часа. Междувременно мосю Вей, търговецът на художествени произведения, се обадил в осем и половина за тази нова ценност, дошъл с кутийката за енфие и я оставил. Вие другите обаче не сте чули нищо за никаква кутийка за енфие, преди да се приберете. Дотук вярно ли е?

— Да — призна вуйчо Бен.

— Ив Нийл с положителност не е знаела абсолютно нищо за тази кутийка. Според свидетелските показания, които мосю Горон повтори вчера пред мен, тя всъщност не ви е придружила до вашата къща. Мистър Лос — той кимна към Тоби — я оставил при нейната вила, където ѝ пожелал лека нощ.

— Вижте какво — извика Тоби с внезапно настървение, — това какво е? Какво целите?

— Продължавам ли да предавам вярно фактите?

— Да. Но...

Тоби възпря един свой жест на раздражителност. Докато трепкащата бяла светлина все още играеше насреща и действуваше на нервите им, при все че не бяха принудени да гледат към нея, на вратата се почука още веднъж. Мосю Вотур стана на крака, а също и Дърмот. В кабинета влязоха трима души. Първият беше мосю Аристид Горон. Втора беше жена с побеляла коса и тъжно лице, облечена в рокля от шевиот, която смътно напомняше за униформа. Трета беше Ив Нийл, а ръката на жената с побелялата коса кръжеше многозначително около китката на Ив, готова да се спусне, ако задържаната се опита да побегне.

На Ив и през ум не ѝ минаваше да бяга. Въпреки това, щом видя изхабения дървен стол под прицела на безжалостната светлина, тя настръхна и така се дръпна назад, че ръката на надзирателката стисна китката ѝ.

— Няма да седна повече на този стол. — Тя говореше спокойно, но с интонация, в която Дърмот долови нещо опасно. — Каквото щете правете. Но аз няма да седна повече на този стол.

— Няма да бъде необходимо, мадам — каза мосю Вотур. — Доктор Кинрос, опитайте се да се въздържате!

— Не, не, разбира се, че няма да бъде необходимо — успокои я Горон и я потупа по гърба. — Не искаме да ви направим нищо лошо, мила. Мисля ви доброто, бъдете сигурна. В същото време, докторе, аз бих подходил с повече увереност, ако бях убеден, че няма да ме цапнете по лицето.

Дърмот затвори очи и отново ги отвори.

— Предполагам, че грешката е моя — каза той с горчивина. — Мислех си, че едва ли за един ден, даже за по-малко от ден, може да стане нещо лошо.

Ив му се усмихна.

— Не е станало нищо лошо, нали? — попита тя. — Мосю Горон ми предаде, че сте изпълнили обещанието си и че съм... е, почти извън тази история.

— Човек не бива да бъде прекалено сигурен, мадам — каза съдия-следователят начумерено и скептично.

— Всеки може — каза Дърмот, — може да бъде толкова сигурен, колкото си иска.

След като нямаше защо да се страхува от ярката светлина, Ив стана така сдържана, сякаш нищо не я засягаше. Сядайки на стола, който мосю Горон придърпа за нея, тя кимна с официална учтивост към Хелена, Джанис и вуйчо Бен. Усмихна се на Тоби. После се обърна към Дърмот.

— Знаех, че ще го направите. — Заяви го като факт. — Дори когато нещата изглеждаха толкова объркани и те удряха по масата и викаха: „Признай, че си го убила — тя се засмя неволно, — аз знаех, че има някаква логика в това, което ме накарахте да направя. Не мога да кажа, че се съмнявах във вас. Но, боже мой, как бях уплашена!“

— Да — каза Дърмот. — В това е цялата беда.

— Беда?

— Това е, което ви забърка в цялата тази история. Вие се доверявате на хората. Те го знаят. И се възползват. По една случайност на мен можете да се доверите, но това няма нищо общо с

този въпрос. — Дърмот се обърна. — Сега още един разпит от моя страна. За вас няма да е приятно да го чуете. Да продължа ли?

XVIII

Нечий стол проскърца по линолеума.

— Да, продължете! — каза мосю Вотур отсечено.

— Тъкмо нахвърлях в общи черти събитията от нощта на убийството. Те са прекалено важни и се налага да бъдат изтъкнати. Отново и отново, ако е необходимо. Бях стигнал до момента, в който вашата компания — Дърмот погледна Тоби — се върнала от театър в единайсет часа. Вие сте оставили годеницата си пред дома ѝ, след което сте се присъединили към останалите. А после?

Джанис Лос озадачено повдигна очи.

— Татко слезе долу — отвърна тя — и ни показа кутийката за енфие.

— Да. Мосю Горон ми каза вчера — каза Дърмот, — че от полицията са събрали парченцата в деня след убийството и след като са се старали цяла седмица, са успели да възстановят кутийката в предишния ѝ вид.

Тоби се надигна и се покашля, очевидно озарен от лъч на надежда.

— Да ги залепят? — повтори той.

— Сега няма да струва кой знае колко, мосю Лос — предупреди го префектът на полицията.

Съдия-следователят отвори още веднъж чекмеджето на бюрото си, след като Дърмот му направи знак с ръка. Извади оттам малък предмет, като го държеше така внимателно, сякаш можеше да се разрони на парченца в дланта му и го подаде на Дърмот.

Ако сър Морис Лос беше жив, нямаше да остане доволен от гледката. Когато бялата светлина попадна върху кутийката за енфие, млечнорозовият ахат пламна, диамантчетата на цифрите и стрелките проблеснаха, златният обков и декоративната часовникова ос светнаха. И все пак кутийката изглеждаше матова и (ако може да се каже така) лепкава, като че ли всичко по нея е малко размазано и неясно. Дърмот им я показа, обръщайки я между пръстите си.

— Залепили са я с рибен клей — обясни той. — Някой сигурно дълго си е вадил очите над тази работа. А и сега не може да се отваря. Но вие сте я виждали, когато е била здрава, нали?

— Да! — отвърна Тоби и удари с ръка по коляното си. — Виждали сме я, когато беше здрава. И какво от това?

Дърмот върна кутийката за енфие на мосю Вотур.

— Малко след единайсет часа сър Морис Лос се оттеглил в кабинета си. Бил раздразнен, че семейството му не е въодушевено от новата антика. Останалите, поне тъй мисля, си легнали.

Но вие, мистър Лос, не сте могли да заспите. В един часа след полунощ вие сте станали, слезли сте долу в гостната и сте се обадили по телефона на Ив Нийл.

Тоби, кимайки в потвърждение, погледна настрани, към Ив. Това беше неразгадаем поглед. Сякаш Тоби много искаше да й каже нещо, но се терзаеше в колебание. Той усукваше мустаците си, докато Ив гледаше право напред.

Дърмот проследи този поглед.

— Вие сте говорили с нея няколко минути по телефона. За какво говорихте?

— А?

— Попитах за какво говорихте?

Тоби отмести погледа си.

— Откъде, по дяволите, мога да помня? Почакайте... да, спомням си. — Той избърса устата си с ръка. — Разговаряхме за пиесата, която бяхме гледали онази вечер.

Ив се поусмихна.

— Беше пиеса за проституцията — вмъкна тя. — Тоби се опасяваше, че може да съм шокирана. Предполагам, че тогава тази тема е гнетила съзнанието му.

— Виж какво — дръпна се назад Тоби и направи усилия да остане спокоен и търпелив, — в началото, когато се сгодихме, аз те предупредих, че не съм идеален. Казах ти го, нали? Тогава защо ме упрекваш за нещо, казано снощи, когато не бях на себе си и говорех, без да мисля.

Ив не отговори.

— Нека се върнем към разговора по телефона — предложи Дърмот. — Вие сте говорили за пиесата, която сте гледали. Нещо

друго?

— Дявол го взел, какво значение има това?

— Има. И то голямо.

— Хубаво... стана дума за пикника. Имахме намерение да отидем на пикник на другия ден, само че естествено не отидохме. А, аз също споменах, че татко току-що е получил нова дрънкулка за колекцията си.

— Но не казахте каква е дрънкулката.

— Не.

Дърмот го изгледа.

— За останалото ще цитираме онова, което мосю Горон ми разказа. След този разговор вие сте се качили да си легнете. Било е един часът и няколко минути. Когато сте се качвали горе, вие сте забелязали, че баща ви не си е легнал, защото сте видели светла ивица под вратата на кабинета. Ала не сте нарушили спокойствието му. Така ли е?

— Така.

— Мисля, че сър Морис е нямал навик да остава до толкова късно.

Хелена се покашля и отговори вместо Тоби:

— Вярно. Когато казваме късно, ние нямаме предвид чак толкова късно, като някои хора. Морис обикновено си лягаше преди дванайсет.

Дърмот кимна.

— А вие, лейди Лос. В един и петнайсет сте станали и вие. Отишли сте до кабинета на съпруга си, за да го помолите да си легне, а също и да възразите срещу покупката на кутийката за енфие. Отворили сте вратата на кабинета, без да чукате. Полилеят не светел — включена била само настолната лампа. Видели сте съпруга си, седнал с гръб към вас. Но тъй като сте късогледа, вие не сте забелязали нищо особено, докато не сте се приближили и не сте видели кръвта.

В очите на Хелена бяха бликнали сълзи.

— Това необходимо ли е? — попита тя.

— Само още една подробност е много необходима — каза Дърмот. — Можем да премълчим печалната страна. Но фактите не можем да премълчим. Извикали сте полицията. И мис Лос, и мистър Лос се опитали да пресекат улицата, за да доведат мисис Нийл. Били са

спрени от полицаия, който им е казал, че трябва да почакаат, докато дойде комисарят.

Какво се е случило през това време? Нека да насочим вниманието си към несравнимата Ивет Латур. Ивет (както тя заявява) била разбудена от пристигането на полицията и всеобщата врява. Ивет излиза от стаята си. Ето го слабото място в доказателствата; ето го острието на гилотината. Ивет вижда мисис Нийл да се връща в къщата след убийството. Ивет я вижда да отключва предната врата, да се промъква на горния етаж, облечена в пеньоара си с кървавите петна и впоследствие да измива кръвта в банята. Време — около един и половина.

Съдия-следователят рязко вдигна ръка.

— Момент — прекъсна го той изведнъж, като заобиколи покрай бюрото си. — Дори и с новите ви доказателства не виждам какво се променя.

— Нима не разбирате?

— Не! Според собствените й признания мадам е направила точно това.

— Да. В един и половина — изтъкна Дърмот.

— Хубаво! В един и половина или знам ли по кое време. Бихте ли обяснили, доктор Кинрос?

— На драго сърце. — Дърмот беше застанал до бюрото. Той взе поправената кутийка за енфие и отново я остави. После тръгна към Тоби, изправи се пред него и започна да го разглежда с истинско любопитство.

— Няма ли нещо във вашите показания — попита той, — което да искате да промените?

Тоби примигна към него.

— Аз ли? Не.

— Значи не? — попита Дърмот. — Няма ли да признаете, че сте наговорили един куп лъжи, дори и за да спасите жената, която твърдите, че обичате?

Мосю Горон се кискаше тихичко отзад. Съдия-изпълнителят го погледна гневно и осъдително; той, от своя страна, заобиколи бързо бюрото и заситни застрашително към Тоби, за да се взре в лицето му по-отблизо.

— Да, мосю — подкани го той.

Тоби скочи на крака и бутна назад стола си с такава сила, че той се прекатури на една страна.

— Лъжи ли? — каза той.

— Вие поддържате твърдението, че след като сте се обадили на мисис Нийл — каза Дърмот, — сте се качили горе, минали сте покрай вратата на бащиния ви кабинет и сте видели светлина под нея.

Мосю Горон се намеси:

— Вчера, като се качихме горе с доктор Кинрос да огледаме кабинета — каза префектът на своите слушатели, — той сякаш се изненада, щом видя вратата. В онзи момент аз не можах да разбера защо. Съзнанието понякога пропуска такива дреболии. Но сега разбирам. Ако си спомняте, това е тежка врата, която така плътно опира в килима, че запъва в мъха му при всяко отваряне и затваряне.

Той замълча. Размаха ръка напред-назад и във въображението им изникнаха движенията на вратата.

— Да се види светлина по което и да било време би било абсолютно невъзможно.

Мосю Горон замълча, а после добави:

— Но това не е единствената лъжа, която мосю Лос каза.

— Да — съгласи се съдия-следователят. — Да споменем ли двете колиета?

Дърмот не изпитваше като тях наслада от щракването на капана. Нямаше склонност да се забавлява с това, че притиска някого до стената. Но като видя какво изразява лицето на Ив, той кимна.

— *Значи човекът с кафявите ръкавици...* — едва не изпищя тя.

— Да — каза Дърмот. — Бил е годеникът ви, Тоби Лос.

XIX

— Историята е започнала отдавна — продължи Дърмот. — Той си има една мила приятелка на име Пру Латур, сестра на услужливата Ивет. Мадмоазел Пру държи да получава скъпи подаръци. Тя заплашва, че иначе ще му създава главоболия в няколко посоки. А неговата заплата не е много голяма. Ето защо той решава да открадне колието с диаманти и тюркоази от колекцията на баща си.

— Не ви вярвам — каза Хелена, чието леко задъхване приличаше на хлипане.

Дърмот се замисли.

— Може би „да я открадне“ не е добре казано. Всъщност той не е искал да направи нищо лошо, както вероятно ще ни каже, когато бъде в състояние да говори. Щял да го смени с копие, така че баща му да не разбере и да го „вземе назаем“, за да залъже Пру, докато си разчисти сметките с нея.

Дърмот се върна при бюрото на съдия-следователя, откъдето взе двете колиета.

— Поръчал да се направи колието-имитация...

— В ателието на Полие на Рю дьо ла Глоар — допълни префектът на полицията. — Мосю Полие се съгласи да свидетелствува, че той е човекът, който е изпълнил поръчката.

Тоби не каза нищо. Бързо прекоси кабинета, без да погледне към никого от тях. Мосю Вотур, който си помисли, че той се е запътил към вратата, извика предупредително. Но не това беше намерението на Тоби. Той просто не можеше и в прекия, и в преносния смисъл да погледне хората в очите. Стигна до редицата от шкафчета за документи, където застана с гръб към всички присъстващи.

— Снощи се оказа — Дърмот вдигна едното колие, — че това колие се намира в кошничката за ръкоделие на Пру. Изглежда, струваше си труда, преди да замина за Лондон, да напиша една бележка и да предложа на мосю Горон да го вземе от Пру и да се опита да разбере произхода му. Разбира се, подарено ѝ било от Тоби Лос.

— В интерес на истината — каза внезапно Ив Нийл, — това не ме изненадва.

— Така ли, мадам?

— Да, снощи го попитах дали не ѝ го е дал той. Той отрече. Но я изгледа с такъв особен поглед, който сякаш казваше: „Поддържай каквото твърдя аз“ така ясно, сякаш го беше изрекъл. — Ив изведнъж махна с ръка пред очите си. Започна да се изчервява. — Пру е практично момиче. Когато той я попита откъде го е взела, тя го подкрепи и си държа езика зад зъбите. Но защо е трябвало да дава на тази жена *копие* от колието?

— Защото — отвърна Дърмот — не е било необходимо да ѝ дава истинското.

— Не е било необходимо?

— Не.

— След като сър Морис не е бил вече между живите, този прекрасен млад човек си е мислил, че при всяко положение ще може да се разплати с Пру от бащиното си наследство.

Хелена изпищя.

Това удовлетвори вкуса към драматичното у мосю Горон и мосю Вотур, които едва ли не засияха насреща ѝ. Но никой друг не беше удовлетворен. Бенджамин Филипс се надигна, застана зад стола на сестра си и сложи ръце на раменете ѝ, за да я успокои. Дърмот създаваше чувството, че е размахал камшик; те сякаш чуваха плющенето и свистенето при всеки замах.

— Той не е можел да знае, че баща му е така зле финансово, както и той самият — продължи Дърмот.

— Трябва да е било голяма изненада за него, а? — каза мосю Горон.

— За мен няма никакво съмнение, че изненадата е била голяма. Точно преди убийството, както самата Пру призна снощи, тя му създавала големи неприятности. Създавала му е неприятности още откакто бил обявен годежът му с Ив Нийл. А и без съмнение — в моментите, когато изпадала под влиянието на сестра си — тя е употребявала заплахи от рода на тази да го даде под съд за неизпълнение на обещание за женитба. Ако тя не го е заплашвала, бъдете сигурни, че сестра ѝ Ивет го е правела, като е тормозела този господин с мисълта за всичките преbledнели от ужас физиономии в

банката „Хуксън“. Не забравяйте, както ще ви каже и мосю Горон, че Пру е почтено момиче.

Колието, мислел си той, ще я задоволи. Истинското колие, искам да кажа. То в края на краищата сигурно струва 100 000 франка. Той поръчал да се направи дубликатът. Но все още се колебаел дали да го смени.

— Защо? — попита Ив спокойно.

Дърмот ѝ се подсмихна.

— Знаете ли, все пак и той има съвест.

Тоби все още продължаваше да стои с гръб към тях и да мълчи.

— Тогава той се решил. Дали защото гледал онази пиеса същата вечер, или поради някаква друга причина, това можем да го помолим да ни каже. Но нещо го е подтикнало да прекрачи границата.

В един часа сутринта той говорил по телефона с годеницата си. Докато приказвал с нея, напълно се убедил, че цялото му бъдещо щастие зависело от това да открадне колието, за да се отърве от Пру Латур. Той е бил искрен. Бил, може да се каже, непорочен. Имал най-добри намерения. И това, дами и господа, не го казвам иронично.

Дърмот помълча малко, застанал все още пред бюрото на съдия-следователя.

— Щяло да бъде лесно. Баща му, поне доколкото той знаел, никога не оставал толкова до късно. Кабинетът сигурно щял да бъде тъмен и празен. Трябвало само да се промъкне, да отвори старинното шкафче вляво от вратата, да смени истинското колие с фалшивото и да си тръгне ликуващ.

И така няколко минути след един часа той решил да действа. В традицията на най-добрите детективски романи сложил едни кафяви работни ръкавици, които почти всички в къщата използвали понякога. Колието-имитация било вече в джоба му. Промъкнал се по стълбите. След като не можел да види нищо под вратата, той естествено предположил, че стаята ще бъде тъмна и празна. Но не било тъмно и тя не била празна. Сър Морис Лос, както чухме няколко пъти, никак не обичал непочтеността.

— Спокойно, Хелена! — измърмори вуйчо Бен.

Тя се освободи от ръцете му.

— Вие да не би да обвинявате сина ми, че е убил баща си?

Най-сетне проговори и Тоби.

В дъното на стаята, в ъгъла, където сам се бе заврял и където лъчът на фара всеки път, щом минеше оттам, осветяваше плешивото петънце на темето му, Тоби бе сякаш поразен от осъзнаването на нещо ново. Той се озърна крадешком. После, изглежда, внезапно реши, че са отишли твърде далеч с последните си нелепости и се спусна слисан към тях.

— *Убийство?* — повтори той невярващ.

— Така се казва, млади човече — рече мосю Горон.

— Я по-полека! — настоя Тоби и в гласа му прозвуча глуха обвинителна нотка. Той размаха ръце, като че ли искаше да ги избута. — Вие да не сте си помислили, че аз съм *убил* татко?

— Защо не? — попита Дърмот.

— Защо не? Защо не? Да убиеш собствения си баща? — Смаяният Тоби нямаше време да се задълбочава в това. Имаше си друга болка. — Никога не съм чувал нищо за тези проклети „кафяви ръкавици“ чак до снощи. Ив никога не ми ги е споменавала, докато не изтърси за тях у Пру. Ей така, изведнъж!

Дойде ми като гръм от ясно небе. Аз едва ли не й казах снощи, както и на всички вас днес, че „кафявите ръкавици“ нямат нищо общо със смъртта му, и въобще с ничия смърт. Боже мой, не можете ли да разберете? *Татко беше вече мъртъв, когато аз влязох там!*

— Хванах го! — каза Дърмот и ръката му удари глухо по масата.

При този звук всички изтръпнаха. Тоби се дръпна назад като уплашен.

— Какво искате да кажете с това „хванах го“?

— Нищо. Значи вие сте носили кафявите ръкавици?

— Ами... да.

— И сте намерили баща си мъртъв на стола, когато сте влезли, за да го ограбите?

Тоби пак отстъпи назад.

— Не бих казал точно да го ограбя. И вие самият го казахте. Не желяех да го извърша. Но как иначе можех да получа каквото искам, без да направя нещо наистина непочтено?

— Знаеш ли, Тоби — отбеляза Ив с тон на благоговение, — ти си невероятен. Ти си наистина невероятен.

— Предлагам — подхвърли Дърмот и кацна на края на бюрото — да оставим етичните съображения. Вие само ни кажете какво се

случи.

Тоби потръпна истински. Дори и да искаше да си придава наперен вид, вече не бе способен на това. Избърса чело с opakото на ръката си.

— Няма какво да се разказва. Но вие успяхте да ме унижите пред майка ми и пред сестра ми. Така че бих могъл да отхвърля и останалото от плещите си. Хубаво — направих го. Точно както вие казахте. Качих се горе веднага след като говорих с Ив. Цялата къща беше притихнала. Колието-имитация беше в джоба на халата ми. Отворих вратата. Тогава видях, че настолната лампа свети и че татко, горкият, е седнал там с гръб към мен.

Това е всичко, което видях. И аз, знаете, съм късоглед. Като мама. Може да сте забелязали по начина... — той отново направи един от характерните си жестове, засенчвайки очи с ръка и примигна, — но както и да е! Трябва да нося очила. В банката винаги нося. Затова и не можах да разбера, че е мъртъв.

Първо понечих да затворя вратата и да изчезна по най-бързия начин. После си помислих: защо не? Нали знаете как става? Човек запланува нещо. После го отлага и пак го отлага. И най-накрая му се струва, че ако не тръгне и не го направи, ще се побърка.

Ето защо си помислих: защо пък не? Баща ми е доста глух, а и е погълнат от тази кутийка за енфие. Старинното шкафче е точно до вратата на кабинета. Трябваше само да се протегна, за да сменя колиетата и никой нямаше да разбере. После можех да поспя и да забравя онова изчадие на Рю дьо ла Арп. И така, протегнах се. Вратата на шкафчето няма нито ключалка, нито резе. Отваря се съвсем безшумно. Взех колието и тогава...

Тоби млъкна.

Лъчът бяла светлина от фара премина през стаята, но никой от присъстващите не го забеляза. Напрегнатият разказ на Тоби беше приковал вниманието им с мъчителна настойчивост.

— Съборих музикалната кутийка от стъклената поличка — добави той. Отново започна да търси подходящи думи. — Тя е голяма и тежка кутия от дърво и ламарина и е на колелца. Стои на стъклената поличка до колието. Бутнал съм я с ръка. Падна на земята с такъв трясък, че да събуди и умрелите. Татко, горкият, беше доста глух, но не дотолкова, че да не чуе този шум.

А и това не е всичко. Щом се удари в пода, тя започна да бръмчи, да се върти като жива и накрая засвири „Тялото на Джон Браун“. В нощната тишина дрънчеше за двацет музикални кутийки, а аз стоях там с колието в ръка.

Огледах се. Но баща ми все още не помръдваше.

Тоби отново преглътна мъчително.

— Ето затова се приближих и го погледнах. Знаете какво намерих. Запалих полилея, за да се уверя, че е мъртъв, но нямаше никакво съмнение. Все още държах колието. Тогава трябва да съм го изцапал с кръв, въпреки че по ръкавиците ми нямаше нищо. Баща ми изглеждаше спокоен, все едно заспал, само главата му беше разбита. И през цялото време кутийката свиреше „Тялото на Джон Браун“.

Трябваше да я накарам да млъкне. Втурнах се назад, взех я и я пъгнах обратно в шкафчето. Нещо повече, стана ми ясно, че сега не мога да сменя колиетата. Това щеше да бъде улика за полицията. Реших, че това е работа на крадец. Но ако аз бях дал на Пру колие за 100 000 франка и полицията научеше за това, а после се откриеше копието в шкафчето...

Обърках се. И кой, по дяволите, не би се объркал? Огледах се и видях ръжена да си виси мирно и кротко сред принадлежностите за камината. Отидох и го взех. По него имаше кръв и косми. Върнах го на мястото му. Това ме довърши. Можех да мисля само за това как да се измъкна оттам. Опитах се да сложа колието обратно откъдето го бях взел, но то се плъзна по плюшената подложка (която е малко повдигната нагоре, ако си спомняте) и падна под шкафчето, а аз го оставих да си стои там. Но поне се сетих да изключа полилея, преди да изляза. Стори ми се, че така е редно.

Гласът му пресекна.

Кабинетът на съдия-следователя бе изпълнен със зловещи видения.

Седнал на ръба на бюрото, Дърмот Кинрос изучаваше Тоби с такова изражение, в което беше трудно да се разграничи скептицизмът от възхищението.

— На никого ли не сте споменавали за това? — попита той.

— Не.

— Защо не?

— Можеше... можеше да не ме разберат. Можеше да не разберат мотивите ми.

— Ясно. Колкото разбраха мотивите на Ив Нийл, когато тя разказа своята история. Тогава, което си е право, можете ли да искате от нас да повярваме на вашата?

— Стига! — примоли се Тоби. — Откъде можех да знам, че някой е видял нещо от оня проклет прозорец отсреща? — Той погледна към Ив. — В началото самата Ив се закле, че не е видяла нищо. Умолявам всички ви да кажете не беше ли така! Не бях чул нищо за тези „кафяви ръкавици“ до снощи.

— И все пак вие не сте казали никому за това свое преживяване, въпреки че така можехте да направите много, за да покажете, че годеницата ви е невинна.

Тоби изглеждаше зашеметен.

— Не мога да проследя мисълта ви!

— Не можете ли? Вижте сега. Веднага след като сте й се обадили по телефона в един часа, вие сте се качили горе и сте намерили баща си мъртъв.

— Да.

— Следователно, ако тя го е убила, направила го е преди един часа? В един часа — след като си е свършила работата — тя е в стаята си и разговаря с вас?

— Да.

— Значи свършила си е работата и се е върнала вкъщи преди един часа. Тогава как е станало така, че тя *отново* да излезе от къщи и се прибере в един и половина с незасъхнала кръв по ръцете?

Тоби отвори уста и пак я затвори.

— Виждате, че не става — възрази Дърмот с измамна кротост. — Два пъти е вече много. Цялата тази картина на ужасената убийца, описана от Ивет: как се промъква в един и половина, след като е извършила престъплението, как отключва входната врата, „много раздърпана“, и бърза да измие кръвта от себе си — е, не. Това е прекалено много. Не предполагате, че е излязла и е извършила *още едно* убийство, след като сър Морис Лос е бил мъртъв от половин час, нали? Защото, след като си е била вкъщи след смъртта на първата жертва, все трябва да се е пооправила, преди да излезе отново?

Скръстил ръце, Дърмот седеше отпуснат на края на бюрото.

— Съгласен ли сте, мосю Вотур? — запита той.

Хелена Лос се освободи от ръцете на брат си, който я възпираше.

— Тези тънкости не мога да ги разбера — каза тя. — Мен ме интересува само синът ми.

— А мен не — намеси се Джанис неочаквано. — Ако Тоби е имал връзка с онова момиче от Рю дьо ла Арп, а той признава, че е имал, то ние сме се държали с Ив отвратително.

— Млъкни, Джанис. Ако Тоби е направил това, както ти казваш...

— Той го признава, майко!

— Тогава аз ще кажа, че е имал основания. Цялото ми уважение към Ив, много ще бъда доволна, ако успее да се измъкне, но мен това не ме интересува. Доктор Кинрос, казва ли Тоби истината?

— О, да — отговори Дърмот.

— Той не е убил горкия Морис, нали?

— Разбира се, че не.

— Но все пак някой го е извършил — изтъкна вуйчо Бен и извърна поглед встрани.

— Да. Някой го е извършил — призна Дърмот. — Ще стигнем и до това.

Единствената, която не беше проговорила дотук, беше самата Ив. През цялото време, докато белият лъч минаваше и хвърляше по стените изкривените очертания на тези хора като движеща се процесия от театър на сенките, Ив седеше, загледана във върховете на обувките си. Само веднъж, в един определен момент от изложението, тя се вкопчи здраво в облегалката на стола, като че ли си спомни нещо. Под очите ѝ имаше леки сенки, а на долната устна — бял белег от зъбите ѝ. Кимна сякаш на себе си. Сега вдигна глава и срещна погледа на Дърмот.

— Мисля, че си спомних — каза тя и се изкашля — онова, което вие искахте да си спомня.

— Дължа ви едно обяснение. А също и извинение.

— Не! — каза Ив. — Не, не, не! Сега разбирам защо ми се случиха тези неприятности, когато разказах всичко днес.

— Добре де, ако ми разрешите да говоря, без да ми шъткате — обади се недоволно Джанис, — но аз нищо не разбирам. Какъв е отговорът?

— Отговорът — каза Дърмот — е името на убиеца.

— Аха! — измърмори мосю Горон.

Ив съзерцаваше кутийката за енфие на императора, блеснала с всичките си цветове на бюрото до ръката на Дърмот.

— Девет дни живях в кошмар — продължи тя. — Кошмара на кафявите ръкавици. Не можех да мисля за нищо друго. А после излиза, че е бил просто Тоби.

— Благодаря — промърмори въпросният господин.

— Не исках да прозвучи иронично. Така мисля. Когато си съсредоточен върху нещо такова, не можеш съзнателно да си спомниш други неща. Освен това си готов да се закълнеш, че нещо, което не е вярно, е истина. Мислиш си, че е, а то не е. Само понякога, когато си така изтощен, че мозъкът ти не работи съзнателно, си спомняш истината.

Гласът на Хелена Лос беше станал писклив.

— Хайде сега, мила моя — извика тя, — това може да е психологическо, и фройдистко, и какво ли не, но ще ни кажеш ли, ако обичаш, за какво говориш в името господне?

— Тази кутийка за енфие — отговори Ив.

— Какво за нея?

— Била е разбита при един от ударите на убиеца. Едва после от полицията събрали всичките парченца и ги отнесли, за да ги нагласят и да ги залепят. Знаете ли, сега очите ми я виждат за първи път.

— Но...! — започна Джанис, очевидно смутена.

Доктор Кинрос показа с ръка.

— Погледнете кутийката за енфие — предложи той. — Не е голяма. Шест сантиметра в диаметър според измерванията, които сър Морис е записал. И на какво прилича, дори и когато се гледа съвсем отблизо? Напълно прилича на часовник. Всъщност, когато сър Морис я е показал най-напред на близките си, те си помислили, че е часовник. Така ли е?

— Да — призна вуйчо Бен. — Но...

— Нали по нищо не личи, че е кутийка за енфие?

— Не.

— Никога преди убийството никой не е показвал или описвал кутийката на Ив Нийл, а?

— Очевидно не.

— Тогава как, след като тя заявява, че я е видяла от разстояние петнайсет метра, е могла да знае, че е кутийка за енфие?

Ив затвори очи.

Мосю Горон и съдия-следователят кръстосаха погледи.

— В това се състои целият отговор — продължи Дърмот. — В това и в силата на внушението.

— Силата на внушението? — изпищя Хелена.

— Убийството в този случай е било много хитро замислено. Ужасно хитър план, в който Ив Нийл е била втората жертва, план, замислен така, че престъпникът да има непоклатимо алиби за убийството на сър Морис Лос. И той почти се беше измъкнал. Искате ли да знаете кой е убиецът?

Дърмот се смъкна от ръба на бюрото. Тръгна към вратата, която водеше към коридора, и я отвори бързо точно когато лъчът бяла светлина преминаваше отново.

— Всъщност той е такъв болезнен егоцентрик, че настоя да дойде тук, въпреки нашите усилия да го спрем, и сам да свидетелствува. Влезте, приятелю. Вие сте добре дошъл.

Под синьо-бялата светлина точно на прага те ясно видяха бледото обещено лице на Нед Атуд.

XX

В една хубава привечер седмица по-късно Джанис Лос даде израз на своето мнение.

— Значи безупречният свидетел на престъплението, чиято уста била запечатана, защото не можел да компрометира репутацията на една дама — каза Джанис, — е бил всъщност човекът, извършил престъплението. Не е ли оригинално?

— Нед Атуд мислел, че е така — призна Дърмот. — Той използвал делото на лорд Уилям Ръсел, гледано през 1840 година в Лондон, но го извъртял наопаки.

Целта му, както ви казах, била да се сдобие с алиби за убийството на сър Морис. Ив трябвало да бъде и алибито, и свидетелят му — при това още по-убедително, защото, видите ли, тя щяла да свидетелствува по *принуждение*.

Ив потрепери. А Дърмот продължи:

— Ето това е бил първоначалният план и сега ще ви го обясня. Нед не е можел да знае, че Тоби — прас — ще се намъкне право по средата в тази история с чифт кафяви ръкавици и така да го снабди и с жертва, освен със свидетел. Когато Атуд видял това, той трябва да е извикал и да си е помислил, че е прекалено хубаво, за да бъде истина. От друга страна, той не е можел да предвиди, че ще падне по стълбите и ще получи сътресение на мозъка, така както станало в края на краищата, с което и ще развали целия си план. Така че случаят е дал равни преимущества и на двете страни.

— Хайде — каза Ив рязко. — Нека да чуем *всичко*, моля ви.

Леко напрежение обхвана присъстващите. Ив, Дърмот, Джанис и вуйчо Бен седяха след чая в градината зад вилата на Ив, в сянката на високата ограда и кестените. Масата бе сложена под едно дърво, чиито листа вече имаха леко жълтеникав оттенък.

(„Есен иде, помисли си Дърмот Кинрос, и утре се връщам в Лондон.“)

— Да — каза той. — Искам да ви разкажа всичко. Вотур, Горон и аз събирахме и навързвахме нишките цялата тази седмица.

Като погледна разтревоженото лице на Ив, стана му много неприятно от това, което имаше да разказва.

— Бяхте ужасно скъп на думи — възропта вуйчо Бен. След като се покашля неловко, той извика: — Това, което все още не мога да проумея, е какви са мотивите на този човек да убие Морис!

— Аз също — каза Ив. — Какви са били? Та той дори не го е познавал, нали?

— Съзнателно, не — отвърна Дърмот.

— Какво искате да кажете със „съзнателно, не“?

Дърмот се облегна назад на плетения стол и кръстоса крака. Когато запали една от мерилендските си цигари, съсредоточеността на изражението му — а това беше ядна съсредоточеност — очерта повече бръчки по лицето му, отколкото имаше обикновено. Но когато се усмихна на Ив, той се опита да прикрие настроението си.

— Искам да се върнете назад и да обмислите някои неща, които ние открихме. Когато все още бяхте женена за Атуд и пак живеехте тук — той видя как тя се сепна, — вае не се познавахте със семейство Лос, нали?

— Не.

— Но няколко пъти сте забелязвали стареца, нали?

— Да, така е.

— И всеки път, когато ви виждал двамата с Атуд, той се втренчвал във вас озадачен. Така, да. Той се е опитвал да се сети къде по-рано е виждал Нед Атуд.

Ив се надигна. Внезапно предчувствие, някаква проникновена догадка проблесна в съзнанието ѝ. Но Дърмот не гадаеше.

— А веднъж — продължи той, — след като сте се сгодили за Тоби Лос, сър Морис започнал да ви разпитва за Атуд по заобиколен начин, но замънкал и взел да запъва, погледнал ви странно и не казал нищо повече, нали? Да. Така, омъжили сте се за Атуд. Но какво знаете за него, дори и сега? Какво научихте за него въобще — за миналото му, за средата му, за каквото и да било?

Ив облиза устни.

— Абсолютно нищо! Колкото и да е странно, точно в това го обвинявах оная същата нощ на... убийството.

След това Дърмот погледна към Джанис, която също беше отворила уста с израз на изненада и внезапно проумяване.

— Казахте ми, моето момиче, че баща ви не бил добър физиономист. Но от време на време нещо го подсещало и той си спомнял къде бил виждал преди дадено лице. И тъй, той естествено бил виждал много лица в течение на работата си със затворите. Няма вероятност да научим точно кога си е спомнил къде е виждал Атуд. Това, което се сетил, било, че „Атуд“, образецов затворник, избягал от затвора Уондсуърт, където излежавал присъда от пет години за двуженство.

— *Двуженство?* — извика Ив.

Но тя не възрази. Във въображението си съзря как Нед Атуд изниква над сумрачната трева така ясно, сякаш виждаше наяве ухиленото му лице.

— Човек от сорта на Патрик Мейхън^[1] — продължи Дърмот. — Много привлекателен за жените. Скитал из Европа и гледал да е далеч от Англия. Поспечелвал тук-там нещичко от сделки, но също така вземал назаем от... — Дърмот се възпря.

— Както и да е, можете да видите как се оформят нещата.

Вие и Атуд сте се развели. Не мога да кажа точно така — от правна гледна точка вие никога не сте били женени. А освен това името му не е Атуд. Някой ден трябва да хвърлите поглед на досието му. След така наречения развод Атуд отишъл в Съединените щати. Казал, че ще ви накара да се върнете при него и наистина мислел да го направи. Но междувременно вие сте се сгодили за Тоби Лос. Сър Морис бил доволен. Всъщност той бил във възторг. Не искал нищо, *нищичко* да не попречи на този брак. Зная, че Джанис и мистър Филипс ще ме разберат, когато кажа, че основната причина за него...

Настъпи тишина.

— Да — промърмори вуйчо Бен, захапал лулата си. И добави напрегнато: — Аз винаги съм вземал страната на Ив.

Джанис погледна към Ив.

— Държах се отвратително към теб — извика тя, — защото не знаех каква себична свиня е Тоби. Да, казвам го, въпреки че ми е брат. Но що се отнася до теб, аз наистина никога не съм си помислила...

— Дори и тогава — усмихна се Дърмот, — когато предположихте, че може да е била в затвора?

Джанис му се оплези.

— Но вие ни дадохте ключа — продължи Дърмот. — В основни линии вие ни разкрихте косвено цялата история, като ни разказахте за човека на име Финистер или Макконклин. Защото забележете какво става! Историята се повтаря. Не можем да ви виним, че сте я схванали погрешно. И така, мисля, че е било всеизвестно (да?), че Нед Атуд се е върнал в Ла Бандлет и е отседнал в хотел „Донжон“.

Сър Морис излязъл за следобедната си разходка. Къде отишъл? В задния бюфет на хотел „Донжон“. И кой, както ние знаехме през цялото време, бил в този бюфет? Нед Атуд, който се хвалел на всеослушание, че ще накара жена си да се върне при него. Имал си начин — щял да разкаже на хората каквото трябва.

Вие, Джанис, дори предположихте, че Атуд може да се е срещал с баща ви и да е разговарял с него. Точно това е станало. Баща ви казал: „Ще излезете ли навън да разменим няколко думи, сър?“ Атуд не е знаел какво му се готви. Но излязъл. И научил — можем да си представим с какво разочарование и ярост, — че старецът е много добре осведомен за неговата биография.

Те вървели из зоологическата градина. Сър Морис, доста разтреперан, му казал точно онова, което някога бил казал на Финистер. Помните ли?

Джанис кимна.

— *Давам ти двацет и четири часа, за да се изпариш — задекламира тя. — След този срок, независимо дали си изчезнал или не, пълни данни за новия ти живот — къде могат да те намерят, новото ти име — всичко за теб отива в Скотланд Ярд.*

Дърмот, който се беше навел напред, отново се облегна на плетения стол.

— Това е беда, която идва изневиделица. Атуд не ще може да върне жена си тъкмо сега, когато е напълно убеден, че е в състояние да го направи. Повече няма да може да си живее приятничко. Не, той ще иде обратно в затвора. Ако можете да си го представите как броди из градината покрай клетките с диви животни, ще успеете да разберете и какви мисли са минавали през ума му. Като гръм от ясно небе — такава чудовищна несправедливост — да го приберат обратно в затвора.

Освен...

Той не познавал сър Морис Лос, в смисъл — не се познавали лично. Но знаел доста неща за навиците на домакинството във вила „Боньор“. Спомнете си, той живял тук няколко години.

Сам бил виждал, че сър Морис се заседавал в кабинета си, след като другите си легнат. От другата страна на улицата бил гледал към кабинета много пъти, както и самата Ив. Знаел разпределението на кабинета, чиито завеси не се спускали в топло време. Знаел къде седи сър Морис, къде е вратата, къде висят всички принадлежности на камината. И най-важното, той притежавал ключ от къщата на Ив, който — спомнете си, нали? — *ставал също и на предната врата на вила „Боньор“*.

Бенджамин Филипс почеса замислено чело с мундщука на лулата.

— Тъй, тъй. Доказателствата могат да сочат и в двете посоки, нали?

— Могат и е така. — Дърмот се поколеба. — За никого от вас няма да бъде приятно да чуе това, което следва. Искате ли наистина да го чуете?

— Продължавайте! — извика Ив.

— Ако смятал да прави нещо, трябвало да го свърши веднага, за да запуши завинаги устата на сър Морис. Той разсъждавал, и с право, че сър Морис няма да спомене никому нищо преди Атуд „да изчезне от града“, дори и само за да избегне публичния скандал. Но дори и при това положение трябвало му непоклатимо алиби, което да го предпази в случай на неволна грешка. Докато вървял из градината, за десет минути интелигентността и самонадеяността му изработили план за алибито. Сигурно започвате да се досещате какъв бил той.

Атуд знаел установените навици на всеки един. Навъртал се около Рю де-з-Анж, докато компанията ви се върнала от театър. Ив се прибрала в своята вила, останалите от вас — във вашата. Той изчакал търпеливо, докато си легнете — докато изгаснат всички лампи освен лампите на кабинета, чиито прозорци били открити. Дръпнатите встрани завеси не му пречели. Те били част от плана му.

Въпреки че на Джанис чак устните ѝ бяха пребледнели, тя не можа да се въздържа да не зададе въпрос.

— Ами опасността да го видят от някоя къща през улицата?

— От коя къща през улицата? — попита Дърмот.

— А... разбирам — каза Ив. — Моите завеси са винаги спуснати. Толкова късно през сезона никой не живее в съседните вили.

— Да — съгласи се Дърмот. — И Горон ми каза така. Връщаме се към находчивия мистър Атуд. Той бил готов да действа. Като използвал своя ключ, отворил предната врата на къщата на сър Морис...

— По кое време?

— Към един без двацет.

Цигарата на Дърмот беше изтляла до жълта угарка. Той я пусна на земята и я настъпи с тока на обувката си.

— По моя догадка той носел със себе си някакво оръжие, нещо също така безшумно, което да използва в случай че на стойката до камината няма ръжен. Но не е било необходимо да се притеснява. Ръженът бил там. От това, което той после казал на Ив, ние знаем, че бил наясно с глухотата на сър Морис. Отворил вратата, взел ръжена и приближил към жертвата си отзад. Старият човек си седял, погълнат от изучаването на новото си съкровище. На бележника пред него пишело с много едри декоративни букви „КУТИЙКА ЗА ЕНФИЕ с форма на часовник“.

Убиецът вдигнал ръка и го ударил. След като го ударил веднъж, той обезумял.

Във въображението си Ив, която познаваше Нед Атуд, видя как става това.

— Един от ударите, може би случайно, но по-вероятно нарочно, строшил джунджурийката, която била скъпа на вид. Атуд трябва да се е почудил какво е счупил. В очите му се набивали едрите букви на думите „КУТИЙКА ЗА ЕНФИЕ“, първите думи от изцапания, но все пак четлив бележник, които грабват погледа. Те са му направили дълбоко впечатление, както ще видим. А сега към най-важната част.

Дърмот се обърна към Ив.

— Що за костюм носеше Атуд онази нощ?

— Ами... някакъв тъмен костюм, едни такъв груб, мъхест плат. Не го знам как се казва.

— Да — съгласи се Дърмот. — Това е. Когато счупил кутийката за енфие, едно малко парченце от нея отхвъркнало и се закачило на сакото му. Той не го забелязал. По-късно то се пренесло случайно на

белия ви дантелен пенъоар, когато той ви е прегърнал при оная сцена в спалнята.

Вие също не сте го забелязали. Всъщност вие бяхте готова да се закълнете, че то никога не е било там и да мислите съвсем искрено, че някой го е сложил нарочно. Но истината е много по-проста.

Това е всичко, което може да се каже. — Той погледна към Джанис и вуйчо Бен. — Надявам се, че това зловецко късче ахат сега не ви изглежда така зловецко и мистериозно.

Но аз изпреварвам самия себе си. Разказвам ви това така, както го възстановихме после, а не така, както случаят ми се представи най-напред. В началото, когато Горон ми спомена за него, изглеждаше повече от вероятно, че убиецът трябва да е член на семейство Лос. Не трябва да се сърдите за това, защото и вие самите сте си помислили нещо такова.

Бях малко озадачен от известни обстоятелства, които Ив съвсем накратко разказа на Горон още първия път през онзи първи следобед във вила „Боньор“. Но едва по-късно същата нощ, когато тя ми разказа цялата история, докато ядяхме омлет в „Папа Рус“, разумът ми се отърси от вцепенението, в съзнанието ми се зароди една смътна идея и ми стана ясно, че съм бил на погрешен път. Сега вие вече разбирате всичко.

Ив трепна.

— Да — призна тя, — много добре разбирам.

— За да стане по-ясно и на другите, нека да го възстановим въпреки това. Атуд дошъл в къщата ви в един без четвърт, като си отворил с онзи безценен ключ...

— Погледът му беше безжизнен — извика Ив — и аз си помислих, че е пил. Нещо повече, той беше под някакво психическо напрежение и беше почти готов да се разплаче. Никога не бях виждала Нед Атуд в такова състояние. Но не беше пил.

— Да — каза Дърмот. — Той е дошъл веднага след като е убил човек. Да убие човек, едно запланувано убийство, е било прекалено много дори и за неговата самонадеяност. Той напуснал вила „Боньор“, измъкнал се към Булвар дю Казино, помотал се там минута-две, а после се върнал в отсрещната вила, като че ли минавал по тази улица за първи път. Сега той бил съвсем готов да подготви алибито си.

Но да не обръщаме внимание на това. Да вземем само доказателствата, така както сме ги видели. Той е нахлул във вашата къща. Започнал да говори за семейство Лос и за стареца, който седи в стаята отсреща. Най-накрая, след като ви довел до състояние, при което нервите ви се изопнали до полуда, той дръпнал завесите на прозореца и погледнал навън. Вие сте изгасили осветлението. Сега! Повторете ми отново дословно какво си казахте двамата през следващата минута.

Ив затвори очи.

— Аз попитах: „Сър Морис още ли не си е легнал? А?“ Нед каза: „Не, не е. Но не обръща никакво внимание. Държи лупа и гледа нещо като кутийка за енфие... Чакай!“ Аз казах: „Какво има?“ Нед отговори: „При него има някой, но не мога да видя кой е.“ Аз казах: „Сигурно Тоби. Нед Атуд, ще се дръпнеш ли от този прозорец?“

Ив чувствуваше повече от ясно спомена за онази гореща полутъмна спалня в тихата нощ; пое дълбоко дъх и отвори очи.

— Това е всичко — добави тя.

— Но вие самата — Настоя Дърмот — поглеждали ли сте през прозореца в някой момент?

— Не.

— Не; вие сте приели всичко по неговите думи. — Дърмот се обърна към другите. — Има нещо смущаващо тук, нещо поразяващо в твърденията на Атуд. Ако той въобще е видял нещо, то е било малък предмет, който от петнайсет метра разстояние изглежда точно като часовник. И все пак той без колебание го нарекъл „нещо като кутийка за енфие“. Всъщност този хитър господин се е издал. Той не е можел да знае това. Тоест той не е можел да знае това, освен ако няма едно много зловещо обяснение защо го знае.

Но забележете какво става после.

Той веднага започва да убеждава Ив, че и тя е погледнала през прозореца заедно с него, че и тя е видяла сър Морис жив и здрав да държи лупа, а една страшна сянка да надвисва над него.

Атуд прави това чрез внушение. Прави го многократно, както ще се съгласите, ако Ив ви разкаже онова, което разказа на мен. Непрекъснато се повтаря: „Помниш ли какво видяхме?“ Тя е жена, която лесно се поддава на внушение, както веднъж й казал един колега психолог и както забелязах аз самият. Нервите й са разстроени — тя е

готова да види всичко. После, след като той е всадил това впечатление, завесите се дръпват встрани със замах и на нея ѝ се показва мъртвото тяло на сър Морис.

Ето тук се пробудих.

Целта на тази игра е била да се внуши на Ив, че е видяла нещо, което всъщност не е видяла — тоест, че сър Морис е бил жив, докато Атуд е бил при нея.

Атуд е убиецът. Това бил планът му. И щял да успее, но му попречило само едно. Той я убедил. Тя най-чистосърдечно беше убедена, че е видяла сър Морис жив в кабинета си, така както го е виждала толкова много други вечери в същата поза. Така и каза на Горон в мое присъствие на първия разпит. Ако кутийката за енфие беше обикновена и приличаше на кутийка за енфие, този толкова хитър господин Атуд щеше да се измъкне безнаказано.

Облегнат с лакът на креслото, стиснал брадичка в юмука си, Дърмот се замисли.

— Доктор Кинрос — отбеляза Джанис тихо, — това е много умно.

— Умно ли? Разбира се, че е действувал умно! Този човек очевидно е познавал историята на престъпността от игла до конец. Той така бързо се насочва към случая с лорд Уилям Ръсел, че всеки може да заподозре...

— Не, аз искам да кажа — вашето тълкуване.

Дърмот се засмя. Той поначало не се гордееше със себе си и в смеха му имаше такава острога, която дразни гърлото като горчиво лекарство.

— Ами! Това всеки щеше да го забележи. Има един вид жени, които, изглежда, са родени, за да бъдат... жертви на мръсници.

Но сега можете да видите накъде са ни навеждали противоречивите следи. Тоби Лос се набутал по погрешка в този план и носел кафяви ръкавици. Това било манна небесна. Атуд бил колкото слисан, толкова и очарован, ако Ив ми е описала правилно държането му. Това му давало последния реалистичен детайл, който го правел неуязвим.

Сега виждате ли какъв е трябвало да бъде краят на играта? Той никога не си е представял, че ще фигурира открито в цялата история, ако може да не го допуска. Трябвало да се държи настрана. На

повърхността не е имало нищо, което да го свърже със сър Морис. Колкото по-малко се говори за това, толкова по-добре. Но в случай на неволна грешка ето го нагласеното му алиби — готово да бъде изтръгнато пряко воля от една жена, над която той мислел, че има пълно влияние, алиби, което е още по-убедително, защото е злепоставящо.

Ето защо, разбира се, той разказал версията, че „бил блъснат от автомобил“, когато по-късно се строполил в хотела. Въобще нямало да спомене за това, освен ако не се наложи. А той нито за миг не си е представял, че е лошо ударен.

Но точно това объркало целия му план. Първо, случайно бил блъснат и паднал така, че получил сътресение на мозъка. Второ, отмъстителната Ивет се намесила, като разиграла своя игра. Атуд естествено никога не е имал намерение да насочи каквото и да било подозрение към Ив. Това било последното, което той би могъл да предвиди. Щеше да се ужаси, ако знаеше какво става, докато лежеше в безсъзнание от сътресението.

— Значи наистина е била Ивет — намеси се Джанис. — Тя е затворила вратата и е заключила Ив отвън.

— О, да. За Ивет можем само да гадаем. Тя е селянка от Нормандия и отказва да каже каквото и да било. При всичките си усилия Вотур не може да изтръгне и дума от нея. Изглежда вероятно тя да не е знаела нищо за убийството, когато е заключила Ив отвън. Знаела е само, че Атуд е там. И се е опитвала да създаде интрига, така че вашият благочестив брат евентуално да се откаже от сватбата.

Но Ивет, повтарям, е селянка от Нормандия. Когато за своя изненада видяла, че Ив е заподозряна в убийство, тя никак не се поколебала, нито се засрамила. Включила се ревностно в преследването. Подпомагала обвинението срещу Ив, доколкото било възможно. Това бил още по-добър начин да се разтури сватбата. Никак не я било грижа дали е криво, или право; това, за което се грижела, било да омъжи сестра си Пру за Тоби.

Такова объркано беше положението онази вечер, когато посетих Рю дьо ла Арп, открих двете колиета и изслушах цялата история на Ив, която показваше кой е убиецът. Щом веднъж схванете това, вече е лесно да се върнете мислено назад. Не беше трудно да се подредят останалите доказателства.

Питаше се: какви са били мотивите на Атуд за убийството? Отговорът се криеше очевидно в дейността на сър Морис, свързана със затворите, която съпругата му бе описала, а дъщеря му бе допълнила с подробностите от историята за Финистер. Можех ли да проверя теорията си? Много лесно. Ако Атуд е търсен от полицията, ако въобще някога е извършил престъпление под каквото и да е име, то отпечатъци от пръстите му щяха да бъдат картотекирани в архивата на Скотланд Ярд.

Вуйчо Бен подсвирна.

— А, ето! — измърмори той и се изправи на стола си. — Проумях го! Този ваш полет до Лондон...

— Не можехме да предприемам никаква стъпка, преди да съм разбрал това. Взех отпечатъци от пръстите на Атуд незабелязано, когато посетих стаята му в хотела — докато измервах пулса му, притиснах пръстите му върху сребърния капак на часовника си. Най-удобно изглеждаше да му взема отпечатъците, като използвам часовника. А беше много лесно да се намерят копия от тези отпечатъци в архива. Междувременно...

— Всичко се обърка отново — каза Ив вместо него и неволно се разсмя.

— Да, арестувах ви — каза Дърмот. Лицето му помръкна. — Но не мисля, дори и сега, че това е било толкова смешно.

Той се обърна към другите.

— Когато ми разказа всичко подробно, тя беше толкова изморена, че от глъбините на разсъдъка ѝ — подсъзнателното, на което толкова се присмиваме — нещо заговори и каза една истина, която тя самата не съзнаваше. В действителност тя не беше поглеждала през прозореца и не беше виждала сър Морис жив, както беше съвсем лесно да се заключи от това, което казваше самата тя. Всъщност тя никога не беше дори зървала кутийката за енфие. Атуд ѝ бе вложил тези думи в устата.

Нямаше нужда да анализирам спомените ѝ или да ѝ внушавам обратното. Това, което казваше тя, беше точно онова, което аз исках. Показваше вината на Атуд ясно като бял ден. Посъветвах я да разкаже историята си на Горон точно така, както я беше разправила на мен. Щом се протоколираше веднъж, а аз получех доказателството за

мотива на Атуд в подкрепа, щях да бъда в състояние да продължа и да изясня делото.

Но аз не бях взел под внимание колко силно влияе на мисленето й Атуд, нито галската енергичност на Горон и Вотур. Когато говорила пред тях, тя разказала версията на Атуд, а не предала думите дословно...

Ив се възпротиви.

— Те... те ми светеха с една лампа и танцуваха наоколо като падни-стани човечета. Нищо не можех да направя. И вас ви нямаше за морална подкрепа...

Като погледна първо към Ив, а после към Дърмот, по лицето на Джанис премина особен израз. В един миг и двамата проявиха видимо и почти ядно смущение.

— Вследствие на това — продължи бързо Дърмот — те се усетили. Само че се хванали за неволната грешка на Атуд и я приписали на нея. Аха? Никой никога не й бил казвал нищо за новото съкровище на сър Морис, така ли? Тя не била чувала да го описват? Не, наистина. Тогава откъде знае, че часовникът е всъщност кутийка за енфие? След това всяка дума като опит за обяснение звучала уличаващо. Отвели я в затвора тържествуващо, а аз пристигнах точно навреме, за да се представя като злодея в пиесата.

— Разбирам — каза вуйчо Бен. — Един път нямаш шанс — надолу, после успех — нагоре. Като проклето махало. Защото Атуд дошъл в съзнание.

— Да — каза Дърмот мрачно. — Атуд дойде в съзнание.

Между веждите му, свити от неприятния спомен, имаше отвесна бръчка.

— Той имаше голямо желание да свидетелствува, че Тоби е бил мъжът с кафявите ръкавици и да допълни последните доказателства. Много голямо желание. Това означаваше с един удар да си върне жената, както бил запланувал, и да изпрати съперника си в затвора. Не бихте могли да си представите, нали, че човек с такава травма ще успее да стане от леглото, ще се облече и ще прекоси града, за да се срещне с Вотур. Но той го направи. Той настояваше да го направи.

— А вие не го спряхте.

— Не — отвърна Дърмот, — не го спрях.

След като помълча, той продължи:

— Той умря пред кабинета на Вотур. Строполи се, падна в коридора и издъхна, преди лъчът на фара да се извърти. Той умря от това, че беше разкрит.

Слънцето се беше скрило в късния следобед. В градината, където се препираха няколко птици, се захлади.

— А нашият чудесен Тоби... — започна Джанис. Тя млъкна и пламна от яд, когато Дърмот се засмя.

— Мисля, че не разбирате брат си, млада госпожице.

— От всички мръсни номера, за които съм чувала през живота си...

— Той в никакъв случай не е мръсник. Той е най-обикновен случай — извинете, че го казвам — на забавено развитие.

— И какво искате да кажете?

— Умствено и емоционално той е все още на петнайсет години. Това е всичко. Той най-простосърдечно не може да разбере, че да открадне от баща си е престъпление. Представите му за морала в половите отношения сигурно са дошли направо от четвърти клас на бившето му училище.

На този свят има много тобиевци. Често те се оправят доста добре. На тях гледат като на канари от устойчивост, като на образец за сигурност, докато се появи истински преломен момент; тогава ученичето-мъж без въображение и самообладание направо пропада. Достатъчно добър партньор е да играеш с него голф или да пийнете по чашка. Но аз се съмнявам дали е най-добрата партия за... е, стига по този въпрос.

— Чудех се... — започна вуйчо Бен и спря.

— Да?

— Тревожех се. Когато Морис се върна от онази своя разходка... един такъв, разтревожен, разтреперан, той говори с Тоби. Не му е казал нищо за Атуд, нали?

— Не — отвърна Джанис. — И аз си помислих за това. Ето защо ми се струваше, че може да е научил нещо за самия Тоби, разбираш ли? Аз го питах, след като бяхме научили всичко. Татко казал само: „Днес се срещнах с един човек — очевидно е имал предвид Атуд — и по-късно ще си поговорим за това.“ Тоби се вкаменил. Помислил, че Пру Латур започва да му създава истински неприятности. Затова подскочил до тавана и решил да отмъкне колието още същата нощ.

Джанис извърна глава от неудобство и добави рязко:

— Мама е отгатък сега — тя кимна по посока на вилата отсреща — и утешава Тоби. Така лошо са се отнесли с него. Но предполагам, че всяка майка би постъпила така.

— А! — въздъхна многозначително вуйчо Бен.

Джанис стана от стола си.

— Ив — извика тя с изненадваща разпаленост, — аз бях почти толкова лоша, колкото и Тоби. Но съжалявам. Моля те, повярвай ми! Извинявай за *всичко*!

И след като се помъчи безрезултатно да каже още нещо, тя притича през градината, после нагоре по пътеката покрай вилата и изчезна. Вуйчо Бен се надигна по-бавно.

— Не си тръгвайте — каза Ив. — Недейте...

Вуйчо Бен не обърна внимание на молбата ѝ. Беше се замислил дълбоко.

— Аз не — изсумтя той. — Не съжалявам, искам да кажа. По-добре за теб, ако разбираш какво искам да кажа. Ти и Тоби. Не. — Дълбоко смутен, той си тръгна, но после се обърна отново. — Тази седмица ти направих модел на кораб — добави той. — Помислих си, че може да ти хареса. Ще ти го пратя, като го боядисам. Довиждане.

И той тронаво се отдалечи.

След като си тръгна, Ив Нийл и доктор Дърмот Кинрос седяха дълго време умълчани. Не поглеждаха един към друг. Ив проговори първа.

— Истина ли е това, което казахте вчера?

— За кое?

— Че утре трябва да се върнете в Лондон?

— Да, рано или късно трябва да се върна. Въпросът е *вие* какво ще правите?

— Не знам. Дърмот, аз исках...

Той я прекъсна.

— Е, хайде сега. Стига с тези благодарности.

— Добре де. Не е необходимо да се дразните толкова!

— Не се дразня от това. Само се опитвам да ви накарам да не мислите за благодарности.

— Защо? Защо направихте всичко това за мен?

Дърмот взе пакета мерилендски цигари. Предложи ѝ, но тя поклати глава. Той си запали една.

— Това е детинщина — каза той. — Знаете много добре. Един ден, когато излезете от това нервно състояние, можем отново да поговорим. Междувременно аз все още ви задавам въпроса какво ще правите?

Ив сви рамене.

— Не знам. Мислех да си стегна багажа и да отида до Ница или Кан за известно време...

— Не можете да направите това.

— Защо не?

— Защото е невъзможно. Нашият приятел Горон беше много прав в онова, което каза за вас.

— О? Какво каза той за мен?

— Каза, че представлявате заплаха за обществото и че никой не може да предвиди в какво ще се набъркате по-нататък. Ако отидете на Ривиерата, все някой скиторец женкар ще пресече пътя ви, ще ви накара да си помислите, че сте влюбена в него и... ами пак почваме отначало. Не, по-добре да се върнете в Англия. И там няма да бъдете въвн от опасност, бог ми е свидетел; но най-малкото човек може да ви държи под око.

Ив се замисли.

— Всъщност аз си бях решила да отида в Англия. — Тя вдигна поглед. — Кажете ми, мислите ли, че умирам от мъка по Нед Атуд?

Дърмот извади цигарата от устата си. Очите му се присвиха. Той гледа дълго към нея и после удари с юмрук по облегалката на креслото си.

— Хитрувате с това психологическо отклонение — каза той. — Надявам се поне вие да прескочите многословните фрази, ако обичате.

— Така ли?

— Не съм убил този човек в прекия смисъл на думата. „Не убивай, но не страдай, когато дойде чакан край.“^[2] Но най-малкото — подтикнах го към смъртта. Ако не бях го направил и го бяха лекували, докато оздравее, гилотината щеше да направи същото много експедитивно. Но аз нямах предвид тази страна.

Лицето на Дърмот помръкна.

— Тоби Лос — продължи той — никога не е представлявал нещо за вас. Били сте самотна, били сте отегчена и ви се е искало да разчитате на някого. Не бива никога вече да допускате такава грешка и аз ще се погрижа да не я направите. Ако едно такава дребно нещо като убийството не ви беше възпряло, нещо друго щеше да ви разочарова. Но може би Атуд е бил нещо друго за вас.

— Така ли?

— Този човек наистина ви е обичал по свой начин. Когато говореше за това какво мисли, съмнявам се дали разиграваше театър. Но това не би го възпряло да ви използва за алиби...

— Да, забелязах го.

— Ала не промени чувствата му. Но аз се чудех дали е променило вашите. На този свят хора като Атуд често са прекалено опасни във всеки един смисъл.

Ив седеше неподвижна в притъмняващата градина. Навлажнените ѝ очи проблясваха.

— Нямам нищо против да мислите и за двама ни — каза му тя. — Всъщност предпочитам да е така. Но за едно нещо няма да ви позволя да мислите, онова, за което мислеше семейство Лос. Бихте ли дошли за малко тук, ако обичате.

* * *

Мосю Горон, префект на полицията в Ла Бандлет, сви бързо по Рю де-з-Анж с накуцваща, но царствена походка, която напомняше за Наполеон. Беше изпъчил гърди, размахваше бамбуковия си бастун и изглеждаше доволен от целия свят.

Бяха му казали, че големият учен доктор Кинрос може да бъде открит на чай у мадам Нийл, в задната градина на вилата ѝ. Той, Аристид Горон, вече можеше да уведоми и двамата, че делото Лос е приключено удовлетворително.

Мосю Горон сияеше по Рю де-з-Анж. Това дело Лос беше допринесло за престижа на полицейската служба в Ла Бандлет. Във връзка с него бяха надошли журналисти и особено фоторепортери чак от Париж. Беше озадачен, че доктор Кинрос не позволи името му да се споменава във връзка с този случай и най-вече да бъде фотографирани.

Но след като все някому трябва да се припише заслугата... е, добре, нека да не разочароваме обществеността...

Всъщност мосю Горон трябваше да направи преоценка на по-раншните си подозрения по отношение на доктор Кинрос. Този човек беше мислеща машина — ни повече, ни по-малко. Да му се възхитиш! Той живееше за умствените си упражнения и за нищо друго, точно така, както беше казал на префекта. Разглобяваше мозъците като часовници, а и той самият беше като часовник.

Мосю Горон отвори пътната врата на вила „Мирамар“. Като видя вляво пътеката, която заобикаляше къщата, той тръгна по нея.

И освен това беше истинско облекчение да открие англичани, които не са лицемерни като този мосю Лос. Сега мосю Горон започваше да разбира англичаните по-добре. Всъщност...

Той се появи самодоволно в задната градина, като перкаше тревата с бастуна си. Вечерното зарево избледняваше, а кестените се бяха смълчали. Той тъкмо репетираше речта, която щеше да произнесе, когато зърна пред себе си двама души.

Мосю Горон се закова на място.

Очите му едва не изхвъркнаха от орбитите си. Стоя опулен един миг. Той беше дискретен, възпитан човек, човек, който се радва, когато другите се забавляват. Завъртя се кръгом и се върна по същия път. Но той беше честен човек и искаше да се отнасят с него честно. Когато се появи отново на Рю де-з-Анж, той поклащаше унило глава. Сега куцукаше по улицата по-бързо, отколкото на идване. Говореше прекалено тихо, за да може някой да разбере какво си мърмори, но любимото му „тинтири-минтири“ се понесе и заглъхна във вечерния повей.

[1] Ирландски политически деец (1800–1891), който пътувал продължително из Европа, Африка, Азия и Америка. — Б.пр. ↑

[2] От „Най-новият декалог“ на английския поет Артър Хю Клъф (1819–1861). — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.